

**ОБЩ УСТРОЙСТВЕН
ПЛАН НА ОБЩИНА
БЯЛА СЛАТИНА
2017 – 2035 Г.**

Окончателен проект

Съдържание

1	ВСТЪПИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ.....	6
1.1	ОСНОВАНИЕ ЗА ВЪЗЛАГАНЕ.....	6
1.2	ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ НА РАЗРАБОТКАТА	6
1.3	МОТИВИ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН	7
1.4	ЦЕЛ НА РАЗРАБОТКАТА	8
1.5	ПРОГНОЗЕН СРОК НА ДЕЙСТВИЕ НА ОУПО	10
2	РЕГИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА И ВРЪЗКИ	11
3	СЕЛИЩНА МРЕЖА	20
4	ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ.....	23
5	ТЕРИТОРИАЛНИ ПРОУЧВАНИЯ	33
5.1	РЕЛЕФ	33
5.2	КЛИМАТ.....	33
5.3	ВОДИ	34
5.4	ПОЧВИ.....	34
5.5	РАСТИТЕЛНОСТ.....	35
5.6	ЖИВОТИНСКИ СВЯТ	35
5.7	ГОРИ.....	35
6	ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ.....	36
6.1	ДИНАМИКА НА НАСЕЛЕНИЕТО.....	36
6.2	ОСНОВНИ ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ	39
6.3	ПОЛОВА И ВЪЗРАСТОВА СТРУКТУРА.....	41
6.4	ТРУДОВИ ПЪТУВАНИЯ	44
6.5	ЕТНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАСЕЛЕНИЕТО	44
6.6	ПРОГНОЗА ЗА ДЕМОГРАФСКОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БЯЛА СЛАТИНА	47
6.6.1	<i>Източници на информация.....</i>	<i>47</i>
6.6.2	<i>Модел за демографско развитие.....</i>	<i>48</i>
6.6.3	<i>Прогнозни разчети.....</i>	<i>48</i>
7	ЗАЕТОСТ И БЕЗРАБОТИЦА.....	50
7.1	ЗАЕТОСТ.....	50
7.2	БЕЗРАБОТИЦА.....	51
8	ИКОНОМИЧЕСКА БАЗА	52
8.1	СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА.....	52
8.2	ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ	53
8.3	ГОЛЕМИНА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА СПОРЕД БРОЯ НА ЗАЕТИТЕ	53
8.4	ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА ИКОНОМИКАТА	54
8.4.1	<i>Селско стопанство.....</i>	<i>54</i>
8.4.2	<i>Промисленост.....</i>	<i>55</i>
8.4.3	<i>Търговия.....</i>	<i>58</i>
8.5	ПРОГНОЗА ЗА РАЗВИТИЕТО НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНА БЯЛА СЛАТИНА.....	58
8.5.1	<i>Мотивация за дългосрочна целева концепция за развитието на общината.....</i>	<i>59</i>
8.5.2	<i>Цели и сценарии/хипотези за икономическото развитие на община Бяла Слатина</i>	

8.5.3	Прогнозиране на заетостта.....	66
8.5.4	Устройствени решения за реализиране на прогнозните варианти.....	67
9	ОТДИХ И ТУРИЗЪМ.....	67
9.1	Стопански измерения на туризма.....	67
9.2	Туристическо развитие.....	68
10	ОБИТАВАНЕ И ЖИЛИЩЕН ФОНД.....	69
10.1	Количествени характеристики на жилищния фонд (възраст на фонда).....	69
10.2	Структура на жилищния фонд по конструкция и етажност.....	71
10.3	Благоустроеност на жилищата.....	73
10.4	Собственост.....	76
10.5	Жилищна задоволеност.....	77
10.6	Ромски жилища.....	79
11	ОБЩЕСТВЕНО ОБСЛУЖВАНЕ.....	80
11.1	Образование.....	80
11.2	Здравеопазване.....	84
11.3	Социални дейности.....	87
11.4	Култура.....	88
11.5	Спорт.....	90
11.6	Обществен ред и сигурност.....	91
11.7	Административно обслужване.....	91
11.8	Бизнес инфраструктура.....	92
12	ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА.....	93
12.1	Транспортна инфраструктура.....	93
12.2	В и К инфраструктура.....	93
12.2.1	ВОДОИЗТОЧНИЦИ И ЗАХРАНВАЩИ ВОДОПРОВОДИ.....	93
12.2.2	ВЪТРЕШНА ВОДОПРОВОДНА МРЕЖА.....	96
12.2.3	КАНАЛИЗАЦИЯ.....	99
12.3	Енергийна инфраструктура.....	100
12.3.1	Съществуващо положение на електрическата мрежа.....	101
12.3.2	Прогнозни електрически товари.....	102
12.3.3	Конфигурация на електрическа мрежа СН -20 кV.....	102
12.3.4	Заключение.....	103
13	УРБАНИСТИЧНА КОНЦЕПЦИЯ.....	103
14	ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОУП НА ОБЩИНА БЯЛА СЛАТИНА.....	120
14.1	ЧАСТ ПЪРВА. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ.....	120
14.2	ЧАСТ ВТОРА. ЗОНИРАНЕ И УСТРОЙСТВЕНИ РЕЖИМИ НА ТЕРИТОРИЯТА.....	121
14.3	ЧАСТ ТРЕТА. ПОСЛЕДВАЩИ ПОДРОБНИ УСТРОЙСТВЕНИ ПЛАНОВЕ.....	124
14.4	ЧАСТ ЧЕТВЪРТА. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ОУПО.....	125
14.5	ЧАСТ ПЕТА.ЗАКЛЮЧИТЕЛНИРАЗПОРЕДБИ.....	125
15	БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА.....	127

Списък на фигурите:

Фигура 1. Транспортна инфраструктура в СЗР	12
Фигура 2. Карта- Пътна мрежа и транспортни коридори.....	18
Фигура 3. Карта - Урбанистичен модел- „умерен полицентризм“	23

Списък на таблиците:

Таблица 1. Основни данни за общините от област Враца 2015 г.....	17
Таблица 2. Населени места по категории в община Бяла Слатина	22
Таблица 3. Динамика на населението в община Бяла Слатина - брой.....	36
Таблица 4. Население в община Бяла Слатина към 1. 02. 2011 г.....	37
Таблица 5. Население в община Бяла Слатина към 31.12.....	39
Таблица 6. Естествено и механично движение на населението в община Бяла Слатина – в брой.....	39
Таблица 7. Контингент на жени в фертилна (детеродна) възраст в община Бяла Слатина.....	40
Таблица 8. Коефициент на естествен прираст 2011-2015 г. (в промили - ‰)	41
Таблица 9. Коефициент на естествен прираст 2011-2015 г. (в промили - ‰)	42
Таблица 10. Възрастова структура на населението към 31.12.2015 г. (в %).....	42
Таблица 11. Основни възрастови структури на населението към 31.12.2015 г.	43
Таблица 12. Всекидневни пътувания на заети лица в община Бяла Слатина по направление към 01.02. 2011 г.	44
Таблица 13. Население по етническа принадлежност към 01.02. 2011 г.....	46
Таблица 14. Прогнозен брой на населението в община Бяла Слатина 2015 – 2035 г.	49
Таблица 15. Прогнозен брой на население към 2035 г. – вариант реалистичен.....	49
Таблица 16. Наети в нефинансовите предприятия за 2015 по икономически дейности за община Бяла Слатина	50
Таблица 17. Безработни лица в община Бяла Слатина към 31.12.....	51
Таблица 18. Икономически активни предприятия.....	52
Таблица 19. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия за 2013-2014 г. в община Бяла Слатина	53
Таблица 20. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по години и по групи предприятия според броя на заетите за 2013-2014 г. в община Бяла Слатина	54
Таблица 21. Прогноза за структурата на заетите лица по сектори	67
Таблица 22. Община Бяла Слатина – леглова база, реализирани нощувки, приходи (2011 - 2015 г.).....	68
Таблица 23. Жилища към 31.12.2015 г. по период на построяване (брой).....	70
Таблица 24. Жилища по начин на използване към 1.02.2011 г. - брой.....	71
Таблица 25. Жилища към 31.12.2015 г. по материал на външните стени на сградата (брой)	72

Таблица 26. Жилища към 31.12.2015 г. по етажност на сградата в която се намират (брой)	73
Таблица 27. Жилища по благоустроеност-канализация към 1.02.2011 г.	73
Таблица 28. Жилища по благоустроеност-водоснабдяване към 1.02.2011 г.	74
Таблица 29. Структура на обитаваните жилища по начин на отопление, 2015 г.	75
Таблица 30. Структура на жилищния фонд по начин на приложени мерки за енергийна ефективност, 2011 г.	76
Таблица 31. Жилища към 31.12. 2015 г. по форма на собственост (брой).....	77
Таблица 32. Параметри на жилищата към 31.12.2015 г. в община Бяла Слатина	78
Таблица 33. Параметри на жилищата към 31.12.2015 г. по населени места.....	78
Таблица 34. Население на 7 и повече навършени години по населени места и степен на завършено образование към 01.02.2011 г. в община Бяла Слатина.....	81
Таблица 35. Детски градини в община Бяла Слатина бр.....	82
Таблица 36. Учащи в общинските училища в община Бяла Слатина	83
Таблица 37. Пощенски станции в община Бяла Слатина	92
Таблица 38. Нормативни параметри за зони Жм и Жс.....	109

Списък на съкращенията

АД	Акционерно дружество
В и К	Водоснабдяване и канализация
ГКПП	Гранично контролно пропускателен пункт
ДВ	Държавен вестник
ДМА	Дълготрайни материални активи
ЕАД	Еднолично акционерно дружество
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕС	Европейски съюз
ЗРР	Закон за регионално развитие
ЗУТ	Закон за устройство на територията
КВС	Карта на възстановената собственост
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МК	Министерство на културата
НБКМ	Национална библиотека "Св.св. Кирил и Методий"
НСИ	Национален статистически институт
НУ	Начално училище
NUTS	Класификация на териториалните единици за статистически цели
НЧ	Народно читалище
ОУ	Общообразователно училище
ПБЗН	Пожарна безопасност и защита на населението
ПРЗ	Планове за регулация и застрояване
ПУП	Подробен общ устройствен план
СЗР	Северозападен район
СУ	Средно училище
ЦДГ	Целодневна детска градина
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип

1 ВСТЪПИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

Изработването на Общ устройствен план на община Бяла Слатина е възложено на Р-СТУДИО ЕООД, съгласно сключен договор № 1036 от 30.12.2016г.. Инвеститор е Община Бяла Слатина.

Като основа за изработването на Общия устройствен план, авторският колектив е ползвал Планово задание за изработване на ОУПО, материали от Общинския план за развитие на община Бяла Слатина 2014-2020 г., Областна стратегия за развитие на област Враца за периода 2014-2020 г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 -2025, Регионален план за развитие на Северозападен район от ниво 2 за периода 2014-2020, Национална стратегия за регионално развитие 2012 -2022, подробните устройствени планове на населените места от общината, КВС на землищата, които са допълнени с необходимите топографски елементи.

За събиране на необходимите данни и информация съдействие оказаха Възложителят на ОУПО Бяла Слатина – ръководството и експертите от различните служби и отдели на Община Бяла Слатина, Териториално статистическо бюро- “Север” – отдел “Статистически изследвания – Враца”, Дирекция “Бюро по труда” – Бяла Слатина, Общинска служба “Земеделие” – Бяла Слатина, териториални подразделения на Електроснабдяване и ВиК и др. .

1.1 ОСНОВАНИЕ ЗА ВЪЗЛАГАНЕ

С влизането в сила Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията (ДВ, бр. 82 от 2012 г.) се поставят нови съществени изисквания към устройството на отделните видове територии и значително се ограничават инвестиционните намерения на физически и юридически лица при липса на действащ общ устройствен план .

Общият устройствен план ще създаде благоприятни условия за инвестиционно проектиране и строителство в селищата от община Бяла Слатина. Общият устройствен план ще допринесе за по-ефективното планиране на селищната територия, прилагащо интегриран подход за постигане на устойчиво развитие в перспектива.

Наличието на актуален действащ Общ устройствен план на община Бяла Слатина е също така предпоставка за кандидатстване и получаване на финансиране по линия на оперативните програми на европейските структурни фондове.

1.2 ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ НА РАЗРАБОТКАТА

Общия устройствен план се изготвя за територия с обхват на землищата на селищата от община Бяла Слатина, наричана за кратко ОУП на община Бяла Слатина. Нормативното основание за обхвата се съдържа в чл. 15, ал.1,от Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените планове (съгласно чл. 105 от ЗУТ).

1.3 МОТИВИ ЗА ИЗРАБОТВАНЕ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН

Променената общественно-политическа и икономическа обстановка след началото на прехода, рязко ускори динамиката на процесите и коренно измени условията за пространствено планиране и развитие на община Бяла Слатина. С възстановяването на частната собственост върху земеделската земя и реституцията на отчуждените и одържавени парцели и сгради, частната строителна инициатива в общината получи значително развитие.

Икономическата стагнация и началото на икономическото реструктуриране на националната и в частност, икономиката на Бяла Слатина, доведоха до остър финансов дефицит в бюджетите на държавата и общината и рязко спадане, а в някои насоки и прекратяване на инвестициите в обществения сектор.

За територията на община Бяла Слатина няма изработен Общ устройствен план. В същото време, застроителните и регулационни планове на отделни селища на община, правени при абсолютни права на държавата за разпореждане с недвижимите имоти и централизирано планиране на инвестициите, *са неактуални* и не спомагат (а в някои случаи направо пречат) за управлението на процесите, които протичат в селищната територия.

За всички останали населени места е наложително изработване на кадастрални карти и кадастрални регистри, които да отразяват актуалното състояние на недвижимите имоти, след което и ПУП – ПРЗ, които да са съобразени с действащата нормативна уредба.

Коренно променените условия налагат различни подходи и принципи на планиране. С частични изменения на отделни застроителни и регулационни планове не би могла да се установи устройствена рамка за балансирано развитие на града в условията на преобладаваща частна собственост, противоречиви инвестиционни интереси и неадекватна наследена планова основа. Най-уязвими се оказаха социалната инфраструктура и зелената система.

Освен това, урбанизационните процеси все по-определено започват да се свързват със свободното време, с организирането на рекреацията и туризма. Консумирането на свободното време налага нови подходи в планирането на селищата и околоселищните им територии, променя решително тяхната структура и тяхната подредба, предизвиква създаването на нови структури (селищни образувания), в които се реализира свободното време. Тази тенденция все още не е категорично изявена в община Бяла Слатина, но трябва да намери място в една нова устройствена рамка.

Ако към горните добавим инфраструктурните проблеми (водата, канализацията, транспортните проблеми и тези на паркирането и гарирането, екологическите проблеми, проблемите със събирането и третирането на твърдите

битови отпадъци), се очертава една картина на криза в устройственото планиране, прогнозиране и управление на селищата от община Бяла Слатина.

Всичко това налага изготвянето на Общ устройствен план на община Бяла Слатина.

1.4 ЦЕЛ НА РАЗРАБОТКАТА

Целта на настоящата разработка на **Общ устройствен план на Бяла Слатина** е да се **формулират и обосноват основните изисквания към него.**

Устройството на територията във времето на прехода към свободна пазарна икономика и демократична правова държава, са под силното влияние на коренните промени в законовата и нормативна уредба, както в областта на ТСУ, така и в други области на стопанството и обществения живот.

Приеха се основни закони, които имат съществено влияние върху териториалното и селищно устройство и развитието на населените места¹, както и едни съвсем различни от досегашните механизми за регулиране на процесите в територията.

Устройственият план в съответствие с изискванията на чл.7 и 10 от ЗУТ има за цел:

- Да създаде планова основа за дългосрочно, устойчиво развитие на териториите, обвързано с документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие и с документите за стратегическо планиране на пространственото развитие, регламентирани в Закона за регионално развитие (ЗРР);
- Да създаде условия за живеене и реализация на дейности за приоритетно социално-икономическо развитие;
- Да осигури равнопоставеност на физическите и юридическите лица при реализиране на инвестиционни инициативи, засягащи тяхната поземлена собственост, при гарантиране на правата им;
- Да определи границите на териториите, в зависимост от основното или конкретното им предназначение, както и допустимите и забранените дейности в тях и изискванията при използването, опазването и застрояването им;

¹ Закон за устройство на територията; Закон за възстановяване собствеността върху някои магазини, работилници, складове и ателиета; Закон за възстановяване собствеността върху някои отчуждени имоти по Закона за териториално и селищно устройство, Закона за планово изграждане на населените места; Закон за държавната и общинска собственост; Закон за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия;

- Да определи насоките за териториалното развитие на урбанизираните територии и екологичното им съвместяване със земеделските, горските и защитените територии и зони с оглед постигане на оптимална териториална структура;
- Да създаде възможност за възстановяване на нарушените територии и определяне на последващото им предназначение;
- Да предвиди подходящо развитие на техническата инфраструктура и обвързването на националните инфраструктурни коридори с европейските;
- Да определи устройството на поземлените имоти съобразно конкретното им предназначение и да осигури опазването на недвижимото културно наследство;
- Да определи правила и нормативи за прилагане на устройствения план съобразно местните и регионални характеристики на територията – предмет на ОУПО на община Бяла, както и специфични правила и норми към тях.

Съгласно чл. 106 от ЗУТ с Общия устройствен план на община Бяла Слатина се определят:

- 1) (доп. - ДВ, бр. 65 от 2004 г.) общата структура на територията, предмет на плана, и преобладаващото предназначение на съставните и структурните части - местоположението и границите на териториите за населени места и селищни образувания; земеделските територии; горските територии; териториите за природозащита; териториите за културно-историческа защита; нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение;
- 2) общият режим на устройство на всяка от териториите по т. 1 със съответните правила и нормативи;
- 3) разположението на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура на територията на общината и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение;
- 4) териториите с публична държавна и с публична общинска собственост и режимът на тяхното устройство;
- 5) (изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г.) застрашените от бедствия територии, определени съобразно картите, изготвени по реда на наредбата по чл. 6, ал. 2 и общинските планове по чл. 9, ал. 1 от Закона за защита при бедствия, както и необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита;
- 6) териториите за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия и естетическо оформяне.

Следвайки нормативните изисквания, Общият устройствен план на Община Бяла Слатина съдържа мотивирани проектни **решения за:**

- 1) **Структура на територията** – устройствените зони за обитаване, производство, рекреация, природозащита, природо-възстановяване, комуникация и инфраструктура.
- 2) **Строителните граници**, в т.ч. и терените за ново селищно развитие, при отчитане собствеността на гражданите, ограничителите и стимулаторите за териториално развитие.
- 3) **Строителните зони**, границите им, начинът на застрояване и основни параметри на застрояване (интензивност, плътност, височина и др.)
- 4) **Главната и обслужваща улична мрежа**.
- 5) Трасетата и обектите на **инженерната инфраструктура**.
- 6) **Защитените архитектурни, културни и др. зони и обекти**- паметници на културата.
- 7) **Обектите за обществено обслужване** от система "образование", "култура", "здравеопазване", "спорт" и др., които се изграждат със средствата на общината и държавата и са от особена важност за общината.
- 8) **Екологически мероприятия**, параметри и изисквания за повишаване стандарта и качествата на околната среда.
- 9) **Ландшафтно и композиционно естетическо оформяне на селищата**, прилежащите квартали и крайселищната територия.
- 10) Мероприятия за **устойчивост на социално-икономическото развитие** и съпътстващите ги устройствени условия.
- 11) **Разчети за баланса на територията** други важни териториални показатели.
- 12) **Зоните с висока концентрация на обекти от обслужващия сектор** със стопанско предназначение.

По същество, това са основните задачи на Общия устройствен план, от които произтичат определени изисквания за спешно решаване на възлови проблеми в настоящото развитие на селищата от общината.

1.5 ПРОГНОЗЕН СРОК НА ДЕЙСТВИЕ НА ОУПО

Общият устройствен план на община Бяла Слатина е документ с дългосрочно действие. Съгласно ЗУТ и чл.17, ал.(3) от Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове, Общите устройствени планове на общини се създават за прогнозен период от 15-20 години, т.е. планов хоризонт 2035 г. Урбанистичната хипотеза се разработва с планов хоризонт 2040.

2 РЕГИОНАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА И ВРЪЗКИ

Община Бяла Слатина заема средишно положение в Северозападна България и е на почти еднакво разстояние от река Дунав и Предбалкана. Намира се във Врачанска област, а общинският център е на 48 км североизточно от Враца. Като средище се намира в центъра на триъгълника, обособен от трите града Враца, Монтана и Плевен и е разположен в Дунавската хълмиста равнина върху терасите на р. Скът с надморска височина 126 м. за град Бяла Слатина при средна за общината 202 м.

През общината преминава главната пътна артерия, която свързва северното Черноморие със западните части на страната и няколко пътни артерии с регионално значение. Това са: Варна – Видин; Оряхово – Враца; Враца – Плевен; Монтана – Плевен. Пътната мрежа, като цяло е зле поддържана и амортизирана с недостатъчно пропускателна способност.

По новото териториално деление община Бяла Слатина е в състава на Северозападния район. Новият териториален обхват на Северозападния район, определен в съответствие с изискванията на Регламентна ЕС 1059 / 2003 се формира от областите велико Видин, Враца, Монтана, Ловеч и Силистра (ниво NUTS 3) ² с общо 51 общини.

Северозападният район обхваща териториите на областите Видин, Монтана, Враца, Плевен и Ловеч и включените в тях 51 общини. Районът обхваща западната част на Дунавската равнина, заключена между Стара планина и река Дунав. Граничи с Република Румъния и с Република Сърбия.

През територията на района преминава **европейски транспортен коридор № 4**, а по северната му граница река Дунав – **транспортен коридор № 7**. Транспортен коридор № 4 няма добра изграденост и технически параметри в територията на района.

Най-голямо значение за интегрирането на района в националната и европейска пътна мрежа имат пътищата с европейска категоризация: първокласен път Е-79 по направление на Трансевропейския коридор №4 „Видин- Монтана- Враца -София-Кулата“, първокласен път Е-772 „София-Ябланица-Севлиево-Велико Търново-Търговище-Шумен-Варна“ и първокласен път Е-83 „София-Плевен-Бяла-Русе“.

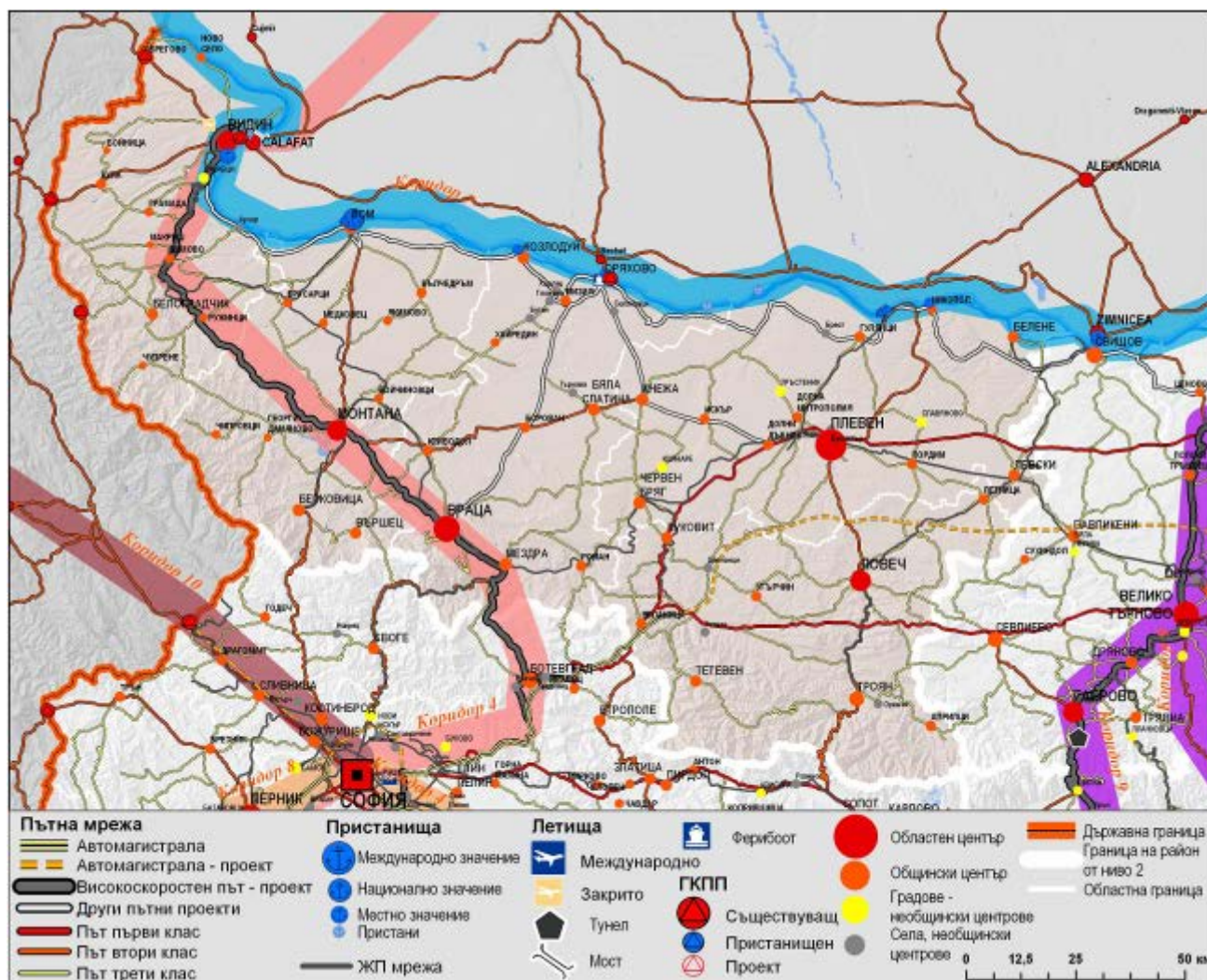
Основните железопътни линии, обслужващи територията на Северозападния район са - II главна ж.п. линия „София-Мездра-Горна Оряховица-Варна“, включена в Европейското споразумение за главните международни ж.п. линии (AGC) и VII главна ж.п. линия „Видин-Мездра-София-Кулата“, включена в Европейското споразумение за най-важните линии за международни комбинирани превози и свързаните с тях обекти (AGTC). Двете ж.п. линии, заедно с V главна ж.п. линия *София-Кулата*,

² Съгласно чл.4, ал.2 и ал.3 от Закона за регионално развитие – ДВ/бр.50.2008 г.

формират трасето на Приоритетна ос №22 от Трансевропейската транспортна мрежа на българска територия по направлението на Трансевропейския транспортен коридор №4.

Важна роля за развитието на района имат и второстепенните жп линии „Брусарци-Лом“, „Бойчиновци-Берковица“, „Ясен-Черквица“, „Левски-Свищов“ и „Левски-Троян“.

Фигура 1. Транспортна инфраструктура в СЗР

Водният транспорт по транспортен коридор № 7, река Дунав, се обслужва в пристанищата Видин, Лом и Оряхово, но няма онова значително влияние за икономиката на района, каквото е в състояние да предложи. Пристанище Лом е второто по големина дунавско пристанище в България, като изградената инфраструктура осигурява най-късата директна сухоземна връзка Лом – Солун. Пристанище Видин експлоатира четири пристанищни терминала, вкл. ферибота Видин – Калафат. И двете пристанища попадат в приоритетните инфраструктурни направления на българска територия за развитието на международни комбинирани превози. Необходими са сериозни действия за използване на техния потенциал, вкл. и чрез реализиране на бъдещи проекти в изпълнение на **Дунавската стратегия на**

ЕС. Независимо от силно ограничената дейност на речния транспорт в момента, пристанищната инфраструктура е с висок работен капацитет и добър потенциал за обслужване, въпреки че част от пристанищните съоръжения не са в добро техническо състояние и влошени технологични възможности.

Модернизирането на ж.п. линията Видин – Мездра – София, изграждането на скоростен път Видин–София, както и развитието на пристанищата като мултимодални логистични центрове, ще осигури провеждането на мултимодални превози с положително влияние върху бъдещото икономическо развитие на СЗР.

Другото важно за района транспортно направление - в посока запад-изток, също се нуждае от развитие на транспортната инфраструктура, с оглед повишаване възможностите както за териториално, така и икономическо и социално сближаване. Доизграждането на АМ “Хемус” ще допринесе за това, а подобряването на транспортните връзки от автомагистралата към Дунавските пристанища ще създаде условия за по-пълно и ефективно използване на местния потенциал за развитие.

Северната граница на Северозападния район съвпада с река Дунав - единствената плавателна река у нас. Транспортният потенциал на реката е огромен, особено след изграждането на канала „Рейн-Майн-Дунав”. Водният път на река Дунав е един от Трансевропейските транспортни коридори - №7, които имат важна роля за интеграцията на регионите от Югоизточна Европа в единния пазар на ЕС.

Като крайдунавски район, на територията му функционират 2 по-големи пристанища – Лом и Видин и няколко по-малки, с локален характер – Оряхово, Сомовит и Никопол. Някои от пристанищата са и гранични “вход-изходи” с фериботни връзки с румънски пристанища Видин-Калафат, Оряхово-Бекет и Никопол-Турну Мъгуреле.

Принадлежността на СЗР към Дунавското крайбрежие е фактор за преодоляване на негативите на периферното му положение. Реката, чрез съществуващите и потенциалните външни “вход-изходи”, дава възможности за отварянето на територията към останалите европейски крайдунавски региони. Потенциалът в това отношение все още не е напълно осъзнат и използван, независимо, че по линия на трансграничното сътрудничество се реализират редица проекти. **Дунавската стратегия на ЕС е друг инструмент за отключване на потенциала на района.**

Потенциалните измерения на транспортната достъпност на СЗР следва да бъдат оценявани положително от стратегическа гледна точка благодарение на това, че той се явява пресечна точка на два Трансевропейски транспортни коридора - № 7 и № 4. Позитивите от това също са с бъдещи измерения, тъй като и двата еврокоридора към момента са повече намерения отколкото реалност.

С откриването през 2013 г. на “Дунав мост II” (Видин-Калафат) се разширят възможностите да допълнително “отваряне” на националната територия към

съседни страни. **Мостът „Нова Европа“** също известен и като **Дунав мост 2**, е пътен и железопътен мост над река Дунав, който свързва градовете Видин в България и Калафат в Румъния. С изграждането на моста транспортната мрежа на България съществено се отваря и се интегрира по-тясно в европейските транспортни мрежи.

Изглед към моста от
Калафат, март 2013 г.

Проектът е част от Паневропейския транспортен коридор 4 и има ключово значение за цялата югоизточна транспортна ос на Европа и на трансевропейската транспортна мрежа с възможностите за комбиниран транспорт и за прехвърляне на определени обеми трафик от шосе на железница.

Област Враца е разположена в Северозападна България и заедно с областите Видин, Монтана, Ловеч и Плевен (ниво NUTS 3) попада в териториалния обхват на Северозападен район (СЗР) (ниво NUTS 2), в съответствие с Регламент 1059/2003 на ЕС.

Област Враца е разположена в северозападната част на Република България. На север област Враца има граница с окръг Долж, Румъния по течението на река Дунав, която е и държавна граница между Република България и Република Румъния. На запад областта граничи с област Монтана, на юг – със София област, а на изток - с областите Ловеч и Плевен.

През територията на област Враца минават международни транспортни коридори: номер IV – път Е 79 и номер VII – река Дунав.

Транспортната система в Област Враца е представена от добре развита пътна мрежа, воден и железопътен транспорт. Това предоставя изключително добри възможности за развитието на интермодален транспорт и утвърждаването на областта като транспортен и логистичен център. От първостепенно вътрешно и международно значение за област Враца са преминаващите през територията й важни железопътни и шосейни коридори с национално и международно значение.

Пътна мрежа

Международен транзитен път Е 79 – част от европейски транспортен коридор 4 Дрезден/ Нюрнберг – Прага – Виена/ Братислава – Будапеща - Крайова / Констанца – Видин – Враца – Мездра – София - Солун/ Пловдив - Истанбул, преминава през област Враца от границата със София област до границата с област Монтана.

Други важни пътища, обслужващи областта са:

- II-15 - Враца-Оряхово, който свързва областния център с град Оряхово и намиращия се там Фериботен комплекс „Оряхово – Бекет”;
- II-13 - осигурява връзката на област Плевен с международен път Е 79, в посока град Видин. Пътят свързва градовете Бяла Слатина и Криводол и намиращите се в тази отсечка села;
- II-11- разположен е покрай река Дунав и осигурява връзка на крайречните градове Оряхово, Мизия и Козлодуй, с областите Монтана и Плевен.

Пътната мрежа в Област Враца е изцяло изградена, приблизително 90% от пътищата са с асфалтово покритие. Общата дължина на първокласните пътища е 59 км (участък от международен път Е-79), на второкласните - 231 км, на третокласните - 344 км, а на четвъртокласните - 640 км. Гъстотата на пътната мрежа на територията на областта е над средната за страната (0.35 км на кв. км. - малко под средното за ЕС), което е от особено важно значение за икономическо развитие. Част от републиканската пътна мрежа на територията на област Враца и общинската пътна мрежа е в незадоволително състояние.

Подобрената транспортна инфраструктура ще благоприятства развитието на селското стопанство, туризма, промишленото производство, търговията и бързия и лесен достъп на хората до административния център на областта и общините.

Железопътна мрежа

Железопътна мрежа на територията на Област Враца, обхваща участъци от ж.п. линия „София – Мездра – Горна Оряховица - Варна”, включена в Европейското споразумение за главните международни ж. п. линии (AGC) и VII главна ж.п. линия „Видин – Мездра – София - Кулата”, включена в Европейското споразумение за най-важните линии за международни комбинирани превози и свързаните с тях обекти (AGTC).

Двете ж. п. линии, заедно с V главна ж. п. линия София - Кулата, формират трасето на Приоритетна ос №22 от Трансевропейската транспортна мрежа на българска територия по направление на Трансевропейския транспортен коридор №4. Железопътните линии на територията на областта са 100% електрифицирани.

Почти 59 % от жп-линиите в областта са двойни. Гъстотата на железопътната инфраструктура в областта е 30.95 на 1000 кв. км – сравнително ниска дори на фона на ниската гъстота на ж. п. - инфраструктурата в целия Северозападен район. Железопътният транспорт преминава през четири от общините на област Враца – Мездра, Враца, Роман и Криводол. Водещият железопътен възел, който има и национално значение, е гара Мездра. Тя осигурява връзката на Северозападна България със столицата София и вътрешността на страната.

Гранични контролно - пропускателни пунктове

На територията на област Враца се намира ГКПП Оряхово по направление на второкласните пътища II-15 Враца - Мизия - Оряхово и II-11 Видин - Лом – Оряхово - Гулянци - Никопол. Фериботната връзка свързва градовете Оряхово и Бекет. Подобряването на граничните връзки, чрез модернизиране на пристанищата и разширяването на инфраструктурата при транспортните възли, ще улесни дейностите по трансграничното сътрудничество с крайдунавските региони от поречието на река Дунав.

Воден транспорт

Водният транспорт в област Враца е свързан с река Дунав и достъпа до коридор 7 (Дунавският воден път) Рейн – Майн – Дунав и осигурява възможност за преки връзки със страните от Дунавския басейн. В границите на областта са разположени пристанищата на АЕЦ “Козлодуй” ЕАД и пристанището в град Оряхово и един фериботен терминал Оряхово – Бекет.

Пристанищата на АЕЦ “Козлодуй” ЕАД и пристанището в град Оряхово, са пригодени за товаро-разтоварни работи на стоки и суровини, като пристанищният комплекс на атомната централа, се ползва само за собствени нужди. Потенциалът, с който разполага ГКПП – Оряхово и двата ферибота – румънски и български, позволява за 24 часа да се обработват 200 изходящи и 200 входящи тежкотоварни камиона.

Разстоянието от град Враца до град София е 110 км, на 80 км от ферибота на Дунав при Оряхово и на 83 км от речното пристанище Лом.

Областта е с изгодното транспортно-географско положение, което е фактор за отвореността ѝ към съседните области в страната. Принадлежността ѝ към Българското Дунавско крайбрежие също е благоприятен фактор за осъществяване на трансграничното сътрудничество с крайдунавските региони от поречието на р. Дунав. Област Враца обхваща 123 населени места (8 града и 115 села), които са включени в 10 общини. Бяла Слатина е една от 10-те общини в област Враца. Тя е на второ място по територия и на второ място по население сред общините в областта. Най-голяма е концентрацията на населението в община Враца – 38.8 % от общия брой жители на областта. Най-малка по територия и население е община Хайредин. Община Враца е с най-голяма територия в областта. Средната гъстота на населението в община Бяла Слатина (42.1 души на кв. км.) е по-ниска от средните стойности за област Враца (47,5), и за страната (64,4) и малко-по висока от СЗР (41.1).

Таблица 1. Основни данни за общините от област Враца 2015 г.

Район, област, община	Територия кв. км.	Население, 31.12.2015 г. (брой)	Гъстота, 2015г. (д./кв.км)	Нас. места2015 г. (брой)	Градове 2015 г. (брой)
България	111001,9	7153784	64,4	5258	257
СЗР	19070,3	783909	41,1	646	45
Област Враца	3619,7	172007	47,5	123	8
Община Бяла Слатина	545,5	22961	42,1	15	1
Борован	210,7	5536	26,3	5	-
Враца	706,2	66788	94,6	23	1
Козлодуй	284,9	19977	70,1	5	1
Криводол	326,9	9255	28,3	15	1
Мездра	519,1	19898	38,3	28	1
Мизия	209,3	6701	32,0	6	1
Оряхово	326,5	10343	31,7	7	1
Роман	301,5	5933	19,7	13	1
Хайредин	189,1	4615	24,4	6	-

Източник: НСИ, обработка Консултанта

В най голямата община за областта – Враца са концентрирани преобладаващата част от икономическите дейности, квалифицираната работна сила структуриращи обекти на социалната и техническата инфраструктура. Към нея са ориентирани и основната част от инвестициите. Важен енергиен център с национално значение е гр. Козлодуй.

От предоставената карта на пътната мрежа и транспортни коридори, публикувана в НСПР 2014 -2020 за Република България, ясно се вижда значимото, стратегическо положение на област Враца в национален мащаб.

Фигура 2. Карта- Пътна мрежа и транспортни коридори

От общия размер на територията с най големи площи са земеделските територии (75.1 %), следвани от горските (15.8 %) и урбанизираните територии (5.8 %).

Областен център е град Враца, които е важен опорен център в Северозападна България и втори по големина град в Северозападния район.

Община Бяла Слатина е една от големите по територия общини в областта. Територията ѝ е 545.5 км² и е втората по големина община във Врачанска област. Община Бяла Слатина граничи с област Плевен. Съседни общини са: Хайредин, Мизия, Оряхово, Кнежа, Червен бряг, Роман, Враца и Борован.

Граничното положение на общината се оценява като благоприятно от гледна точка на възможностите за нейното развитие. Те в много голяма степен ще зависят от възможностите за интегриране на община Бяла Слатина със съседните области и общини и създаване на предпоставки за общо използване на ресурси и потенциали за развитие.

Постоянното население към 31.12. 2015 г. наброява 21 961 души, което е 13.1 % от населението на областта. Развитието на демографските процеси в общината през

последните години навлезе в неблагоприятна фаза, характеризираща се с чувствително влошаване на режима на демографско възпроизводство и постепенно намаляване броя на населението. Този процес се продължава да се задълбочава с всяка изминала година.

Община Бяла Слатина обхваща 15 населени места, 1 град и 14 села. В структурата ѝ главно място заема общинският център (град Бяла Слатина), който изпълнява функции на икономически, транспортен и обслужващ център. Тази роля на общинския център в миналото и сега, е формирала територия, в която неговото влияние и връзки с населените места, се проявяват доста силно. Тези връзки са най-силни в границите на общината и постепенно намаляват в границите на областта. Принос за това има и транспортно-комуникационната система в тази част на страната, която улеснява достъпа до селището и обслужването на населението.

Местоположението на общината предлага удобен достъп до Враца, Плевен, Видин, София, черноморските пристанища и курорти, пазарите на Сърбия и Румъния.

Град Бяла Слатина е общински център, което определя редица предимства за развитието на селището по линия на представена местна администрация и деконцентрирани държавни служби. Те са свързани с възможности за по-бързо обслужване на бизнеса и по-добър достъп до информационно и проектно обслужване, свързано с европейски програми и фондове

Регионалните връзки на общината се определят и зависят от няколко групи фактори, а именно:

Икономически фактори – потенциалите за развитие на селищата от общината е земеделието и хранително-вкусовата промишленост, развито зърнопроизводство и големи потенциали за овощарство и лозарство. Важно предимство е, че град Бяла Слатина има обособена Индустриална зона;

Важни импулси за развитието на общинския център и съставните селища ще даде валоризирането на туристическия потенциал и културно-историческото наследство. Общината има съхранена природно среда и наличие на язовири;

Социални фактори - голяма част от обектите на периодичното и епизодичното обслужване в рамките на общината, са изградени в общинския център. В най-голяма степен това се отнася до подсистемите здравеопазване, образование, административно и правно обслужване, култура и др. От особено значение са трите училища в гр. Бяла Слатина – Професионалните гимназии ПАГ “Никола Й Вапцаров”, ПГО “Елисавета Багряна” и СУ “Васил Левски” гр. Бяла Слатина.

Технически фактори - регионалните връзки се определят и от схемата на магистралната инженерна инфраструктура и преди всичко в областта на водоснабдяването, електроснабдяването и транспорта.

Демографски потенциал – общинският център попада в категорията много малки градове с население около 10 400 души.

При съвременните условия регионалните връзки на общината придобиват нов характер, който се обуславя от принципите на самоуправление на общините, липса на централизирано планиране и нови пазарно-икономически отношения.

Локалните връзки в границите на общината ще се развиват на основата на единната техническа инфраструктура, отдиха и териториалните потенциали.

ОУПО определя най-общо номенклатурата на тези обекти от селищното стопанство, които ще бъдат локализирани извън регулацията на селищата от общината и тяхното приблизително местоположение, а така също и развитие на транспортно-комуникационната система, която ще осигури регионалните и локални връзки.

Членството на България в ЕС дава възможност да се използват средства от Европейските фондове за развитието на селищата от общината. Концепцията на новия устройствен план на общината се базира на варианти на социално-икономическо развитие, които отчитат предизвикателствата на членството на България в ЕС и възможността за ползване на средства по различните оперативни програми, включително Националната оперативна програма за регионално развитие и Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 -2025. Възможностите за ползване на Европейските фондове и тяхното обвързване с конкретни проекти, имащи отношение към развитието на града и селищата от общината, ще бъдат важен елемент на градоустройствената концепция.

3 СЕЛИЩНА МРЕЖА

С Указ № 2295 от 22.12.1978 г. за определяне седалищата и състава на общините в Република България в тогавашния Врачански окръг се основава Белослатинска община със седалище гр. Бяла Слатина. Селищната мрежа в територията на общината се е формирала в зависимост от природните и теренни условия и с оглед развитието на поминъка на населението.

Окончателно селищната мрежа е формирана през 1987 г. когато с Указ № 3005/обн. 9.10. 1987 г. към община Бяла Слатина се присъединява община Габаре със всичките си населени места: с. Буковец, с. Бъркачево, с. Враняк, с. Габаре, с. Драшан, с. Тлачене. През 2005 г. с. Върбица е отделено от община Бяла Слатина и присъединено към община Враца с Указ № 19/22.02.2005. В настоящият момент селищната мрежа се състои от 15 селища, 1 град и 14 села

Съгласно Наредба № 7 на МРРБ/22.12. 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видови територии и устройствени зони към 31.12. 2015 г. селищата от общината Бяла Слатина попадат в следните категории:

- в категорията “ малки градове” - гр. Бяла Слатина 10 363 жители;
- “големи села” (с население от 2000 до 5000 жители) – с. Търнава;

- “средни села” (с население от 1000 до 2000 жители) - 5 села (с. Алтимир, с. Габаре, с. Галиче, с. Попица, с. Търнак);
- “малки села” (с население от 250 до 1000 жители) - 6 села (с. Буковец, с. Български геран, с. Бъркачево, с. Враняк, с. Соколаре, с. Тлачене);
- “много малки села” (с население до 250 жители) - 2 села (с. Драшан, с. Комарево).

Административен център на общината е град Бяла Слатина (с Указ № 293, издаден от Фердинанд I на 27 юни 1914 г., подкрепен със Закон от 7 юли 1914 г., определя село Бяла Слатина за град), останалите 14 села със статут на кметства.

Освен функционален, градът е и пространствен център. Като цяло селищната мрежа може да се определи като мозаечно-дисперсно разположена в територията.

Средната селищна гъстота (2.7 селища на 100 км²) е по-малка от тази за страната (около 4.7) и от област Враца (около 3.4). Равнинните условия и земеделската култура на бита е обусловило появата на множество селски населени места в общината. Средното отстояние между населените места е около 6.1, което е добра предпоставка за формиране и функциониране на единна жизнена териториално-селищна среда.

По степен на урбанизация, община Бяла Слатина е на четвърто място в областта с 45.1 % градско население (на първо е община Враца 81.1 %) и много по-ниска от средната стойност за страната - 73.1 % и тази на област Враца 57.8 %. Това определя урбанистичната структура на общината като моноцентрична. Останалата демографска маса 54.9 % е разпределена в сравнително равномерна мрежа от села. Икономическият облик на селата е селскостопански, с подчертан самозадоволяващ се производствен характер (изключение прави фармацевтичният цех разположен в с. Търнак). Като цяло, в селата липсват възможности за трудова заетост, обезпечаваща жизнената кариера на младите хора. Промислените и обслужващите функции са съсредоточени изключително в града.

В сравнителен план сред населените места по степента на развитост на селищните си функции се откроява общинския център гр. Бяла Слатина. Интегриращите му възможности са основно по линия на административните и някои от социално обслужващите му функции – здравеопазване и социални дейности. По отношение на икономическите и на другите обслужващи функции и влиянието им върху останалите селища в общината гр. Бяла Слатина изпитва силното конкурентно влияние на гр. Враца.

По степен на благоустроеност, селата имат сходни характеристики – всички са електрифицирани и водоснабдени, но в тях отсъства канализация.

Като пространствена структура, селищната мрежа е добре развита, балансирана върху цялата територия на общината. Дисбалансът (поляритетът) се дължи на демографските и функционални характеристики. Общината има нужда от

целено създаване на един или два допълващи центъра –с. Габаре (бивш общински център). Село Габаре балансира отдалечеността на общинския център, за което може да има заявка за нови функции, дейности и съответно обекти, компенсиращи отдалечеността на центъра в южната част на общината.

Със Заповед № РД -02-14-2021 от 2012 г. на МРРБ общината е **трета категория**, съгласно определените критерии.

На територията на общината са разположени 15 населени места. В приложената таблица са представени данни за тяхната територия, население и категоризация

Таблица 2. Населени места по категории в община Бяла Слатина

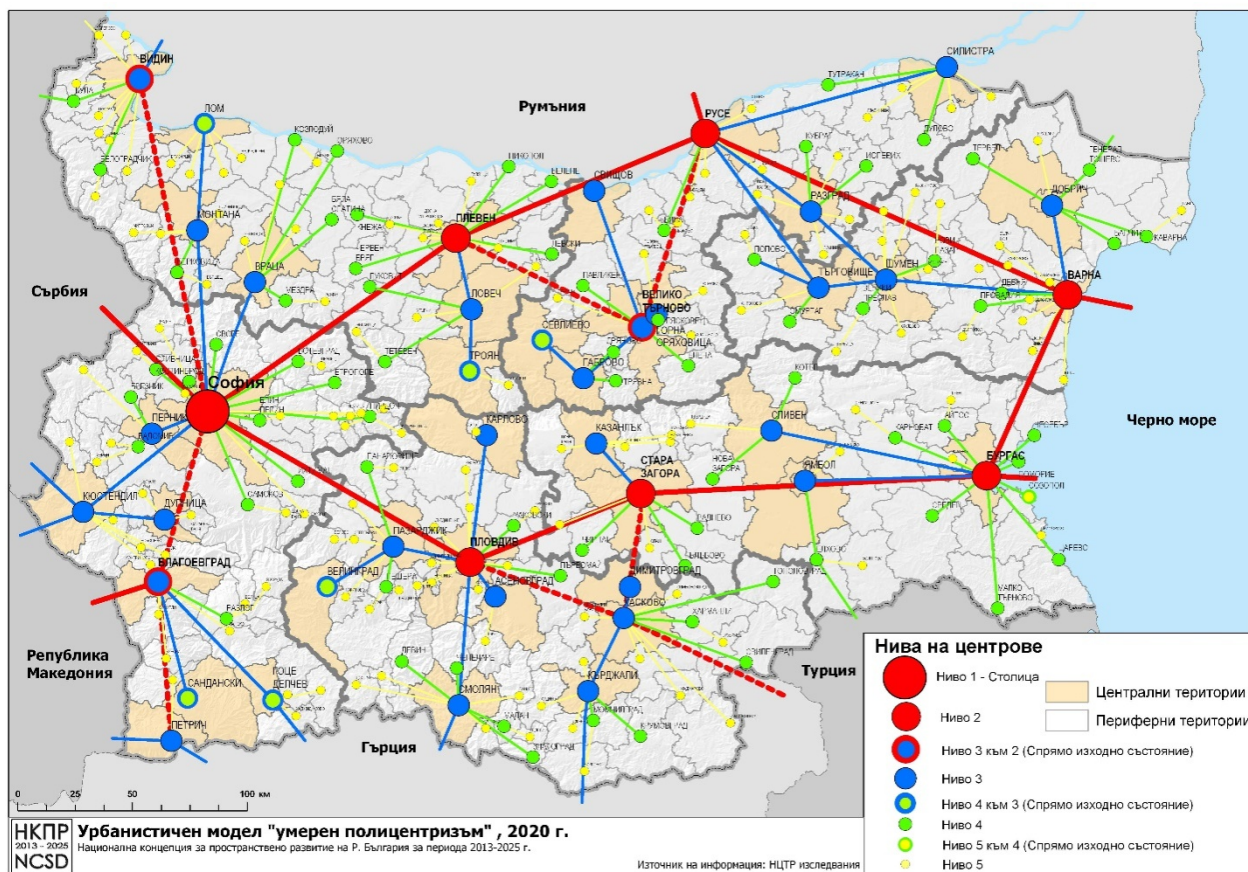
ЕКАТТЕ	Населено място	Площ на землището – кв.км.	Население – брой 2015 г.	Категория
07702	гр. Бяла Слатина	82,383	10363	3
00401	с. Алтимир	32,058	1077	6
06968	с. Буковец	20,465	273	7
07418	с. Бърдарски геран	28,033	662	6
87538	с. Бъркачево	23,038	706	6
12214	с. Враняк	32,088	429	7
14012	с. Габаре	44,110	1035	5
14406	с. Галиче	70,217	1665	5
23618	с. Драшан	19,136	173	7
38128	с. Комарево	20,239	236	7
57594	с. Попица	37,765	1808	5
67845	с. Соколаре	25,396	580	6
72521	с. Тлачене	29,998	411	6
73643	с. Търнава	46,358	2194	5
73660	с. Търнак	32,249	1349	5

Източник: МРРБ, Заповед № РД -02-14-2021 от 2012 г.

Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., определя йерархичната система от градове-центрове в Република България. Град Бяла Слатина попада в 4-то ниво от избрания модел за урбанистично развитие – умерен полицентризъм. Четвърто йерархично ниво – малки градове с микрорегионално значение за територията на групи общини (околии) -в Северозападен район са 16 бр.: **Бяла Слатина**, Белоградчик, Кула, Берковица, Лом, Козлодуй, Мездра, Оряхово, Белене, Кнежа, Левски, Червен бряг, Никопол, Луковит, Тетевен, Троян(4+).

Град Бяла Слатина е естествен обслужващ център за населени места от общините Бяла Слатина и Борован.

Фигура 3. Карта - Урбанистичен модел- „умерен полицентризъм“

4 ИСТОРИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

град Бяла Слатина

Градът се намира на около 50 км. североизточно от Враца в Северозападна България, Област Враца, Община Бяла Слатина. Бяла Слатина се намира в ниската част на равнината и дори, когато се върви по пътя за самия град, той не се вижда. Градът е един от малкото, строени планово — с прави дълги улици. На север от града се намира вилна зона (застроени вили по цялата дължина на града). Покрай града от север, североизток минава река Скът. Землището му заема площ от 82.383 km², средната надморска височина е 99 m.

Най старото селище в центъра на сегашния град е от времето на новокаменната епоха (около VII хилядолетие пр. Хр.). На изток от това селище е имало два големи извора, които впоследствие са затрупани, а на изток е била Дилковската чешма, също запустяла. От намерените находки датиращи от неолита се изравят глинени съдове с едри пропорции и оригинални форми. През бронзовата и желязната епоха районът на Бяла Слатина е представлявал голям поселищен център на тракийското племе трибали. Находки от селище обитавано през бронзовата епоха, са открити в местността Сухия геран. Намерена е брадва излята цялата от мед и боен чук.

На два километра източно от днешния град до втората половина на XX век са запазени следите на Аспаруховия окоп и вал. Това е било едно грандиозно за времето си землено отбранително съоръжение на младата българска държава срещу аварите. Като военен гарнизон на Аспаруховия вал е основана и Бяла Слатина в края на VII век. Останките на това селище са изровени около парка (лесопарка), където е бил и изворът Слатина. Намерени са и погребения от тази епоха. Някои краеведи смятат, че името Слатина е старобългарско и означава - извор на който водата е "слана" - минерализирана (ст. н. с. Богдан Николов). Друга хипотеза за произхода на името, пак свързана с водата на извора е от сладина - сладка вода. Друго предположение е, че името произлиза от мочурливите и заблатени места около реката и че по-късно е станало Бяла Слатина, за да се отличава от многото селища с това име. Споменатото място (лесопаркът) е заварено при Освобождението като мочурище и се е наричало Слатината. Според сборника указател за Врачанска област името произлиза от тучните пасища с висока бяла и сладка трева, която е покривала ливадите в този район. За някои все още името се свързва с легендата за Бяла Злата - непокорената от османлиите горда българка. Предполага се, че обитателите му по времето на основаването на първата Българска държава от Аспарух са били славяни.

Бяла Слатина е заварена от османските поробители с днешното си име в края на XIV век. Селището Бяла Слатина се среща в османски документи от XV до XIX век. В един регистър за войници с дата 1548 г. е записано следното: "Крачун син на Братучин, вместо Новак, който е починал от Бяла Слатина...". На друго място е спомената като селище, чието население се занимава изключително със земеделие (1584 г.). В друг османски документ от 1700 година е записано: "Бяла Слатина, спадаща към санджак Никопол, каза Рахово...". През годините на османското владичество тук са се заселили и много турци. Привличала ги е реката, сладките извори, просторните пасища и гори. Основен поминък на населението са били земеделието, животновъдството и дребното занаятчийство. По-голямата част от плодородните земи са били притежание на богати турци. Българските селяни почти не са имали земя и са били принудени да работят ангария и на изполица земите на турските паши и бейове. Освен това османската власт е събирала и многобройни тежки данъци. Ширят се турски произволи и беззакония над поробеното българско население. Всичко това става повод през 1766 г. в Бяла Слатина и околните села да избухне въстание срещу османската власт. Въстаниците водят смела борба, но поради оскъдното си въоръжение, не могат да се справят с редовната войска, която опустошава селищата на разбунтувалата се рая. Особено силно е обезлюдена Б. Слатина - центърът на въстанието.

Бяла Слатина посреща в края на октомври (стар стил), а по нов стил на около 9 ноември 1877 г. с хляб и сол и с неописуема радост части от ескадроните на полковник Майендорф. Руските войски влизат в селото и донасят така дълго очакваното национално Освобождение.

В годините след Освобождението селото се развива с бързи темпове и през 1880 г. става околийски център (такъв остава до 1959 година). Основен поминък на хората е земеделието и животновъдството, но наред с това се множат и занаятчийските работилници. На 24 юни 1884 с водосвет е открита телеграфо-пощенската станция. През същата 1889 година е построена и болница. Първото читалище е основано от двадесетина ентузиаста през 1892 г. Първото класно училище е открито през 1908 г. През 1910 година, тогавашният кмет Стоян Божинов и група общински съветници, настояват за преминаване на общината от селска в градска. По това време населението наброява 4 217 жители. *Бяла Слатина е обявена за град с указ на цар Фердинанд от 27 юни 1914 година.* Първият градски кмет е Илия Калканов. Започват да се строят нови сгради, първата от които е пожарната. Бяла Слатина не се отказва от своите традиции. Постепенно празниците около деня на славянските просветители и Кръстовден се превръщат в панаири. На тях идват не само гости от околните села, но и от съседни държави, най-вече заради хубавия добитък за продан. Особени заслуги за развитието на панаира има народният представител Иванчо Съйнов. През 1918 година на гара Бяла Слатина се чува свирката на първия влак на теснолинейката Червен Бряг - Оряхово, (тя работи без прекъсване до 2002 година, когато е закрыта поради нерентабилност от Министерството на транспорта). През 1925 година председателят на тогавашното читалище Наньо Петров доставя първата киномашина и започват редовни прожекции. В града започва да се развива и промишленост. Младият Цанко Яблански открива шапкарска работилница в центъра на града, а Нешо Минков и Стойко Стоев през 1932 година полагат основите на текстилна фабрика.

Бяла Слатина също е допринесла за воинската слава на България по бойните полета. В Сръбско-българската война (1885 г.) са взели участие 65 мъже, от които двама са загинали. В Балканската война участват 766 белослатинци от които са убити 17. В Първата световна война вземат участие 1057 души и от тях 86 загиват.

Градът има уникално и изключително практично планиране. Широки прави улици го прекосяват надлъж и нашир от край до край и очертават кварталите. Като околийски център играе голяма роля за развитието на околните села. През 1978 година Бяла Слатина става център на селищна система, включваща в територията си града и осем села. Като център на община е утвърдена през август 1987 година с указ на Народното събрание № 2704. През втората половина на XX век са реконструирани някои стари сгради и са построени много нови, което променя изцяло облика му. Построени са жилищни комплекси ("Сребреня", "Цар Калоян", "Младост"). В периода 1965 - 1985 г. е обособена индустриална зона. Развива се промишлеността, създадени са две машиностроителни предприятия "Гарант" АД (за хидравлични инсталации) и "Мизия" АД (подразделение към "Балканкар"), както и заводът за детска и юношеска конфекция "Пионер" АД. Разширено е памукотекстилното предприятие, което днес носи името "Белпред" АД. Бяла Слатина продължава традициите в земеделието и скотовъдството, но вече по нови и модернизирани технологии. Изградено е

млекопреработвателно предприятие и консервен комбинат (днес "Вега-стар" АД). Около града са построени много вили за отпих. Изградени са пощенска станция, хотел-ресторант "Скът", съвременен читалищен комплекс и др. Пътната мрежа в общината е третокласна и четвъртокласна. Изградена е мрежа за телекомуникации, а след началото на 90-те години и връзка с Интернет. След 1990 г. са създадени нови шивашки цехове (към "Рила стил", "Кардинал" и др.). През август 1996 г. е изградено депо за твърди отпадъци на 6 км. южно от града. През 2003 е извършена реконструкция на сградата на хотел "Скът" и тя е превърната в сграда на общинската администрация. Към нея функционира и съвременен Информационен център, който предоставя информация по линията на служба ЕСГРАОН, техническа служба към общината и др. След 1990 г. отново се правят опити да се кооперира земята. От земеделските култури преобладават пшеница, ечемик, овес, слънчоглед, царевица и тютюн. С разбиването на базата на бившето ТКЗС се стига до връщане назад в областта на животновъдството - отглеждането на едър рогат добитък. Това става вече на дребно и при по-лоши условия, което се отразява на качеството на продуктите.

Редовни събития:

- Майски културни празници: провеждат се всяка година около празника на славянската просвета и култура 24 май.
- Традиционен белослатински панаир: провежда се всяка година около 14 септември Кръстовден. Празникът продължава няколко дни. Включва културна програма и представяне на браншови организации.
- Празник на Бяла Слатина: отбелязва се на църковния празник Кръстовден (14 септември) с решение на Общинския съвет от 2002 г.

с. Алтимир

Селото е разположено в плодородната Дунавска равнина, по левия бряг на река Скът. Землището му заема площ от 32.058 km², средната надморска височина е 70 m.

Най-ранните обитатели в околностите на селото са първобитните хора. Те се заселват тук в началото на Новокаменната епоха, като образуват селище в м. Бреста, на 1 км северозападно от днешното село Алтимир. Разкриване на останките от това селище става през 1924 г. при изкопи за трасето на ж.п. линия Оряхово-Червен бряг. Намерени са артефакти от кремък, кости от животни, глина. През 1951 г., при изкопите за новата ж.п. линия Враца-Оряхово, са намерени още няколко каменни брадвички и чукове, парчета от глинени съдове и кремъчни стъргала.

с. Буковец

Селото се намира на 18 км югозападно от гр. Бяла Слатина и е разположено върху силно пресечена местност от долове в северното подножие на Бърдо Веслец, не далеч от десния бряг на река Скът. Землището му заема площ от 20.0465 km², средната надморска височина е 70 m.

Името на селото безспорно е старинно име. Бук-ов-ец е съставено от прилагателното 'буков', т.е. кладенец с гърло от буково дърво, клада, и от съществителното 'извор', езеро или кладенец, което с времето е отпаднало, и е било заменено със старинния суфикс -ец. Освен това в землището на селото има много стари имена на местности със старинни суфикси -ица и -ец: Дреновица, Страница, Брайовец, Вътковец, Домославец, Кучковец, Мишовец, Ничовец, Осайдовец, Плашивец, и други. Тези имена говорят не само за своята старинност но и за древността на село Буковец.

За селото досега има преведени два османски документа от 19-ти век. Първият е от 1849 г. и селото е записано като тимар на Мехмед Юсуф от Враца (НБКМ ор. отд. ф 29,281). Другият документ се отнася за производители на тютюн-17 българи и 5 черкези.

с. Бърдарски геран

Селото се намира в западната част на Дунавската равнина, близо до най-плодородното ѝ поле Златията, известно в миналото като житницата на Западна България. Намира се на 10 км. северно от общинския център Бяла Слатина, с който го свързва единствения път от селото към републиканската пътна мрежа. Землището му заема площ от 28.033 km², средната надморска височина е 166 m.

Името на селото произлиза от някогашно обичайно място за почивка на пътуващи по селата търговци на бърда за ръчни тъкачни станове. Селото е най-голямото от петте села (другите са Асеново, Брегаре, Гостиля и Драгомирово), заселени от банатски българи - католици, завърнали се от Банат в България след Освобождението 1878 година.

Жителите на Бърдарски геран произхождат предимно от най-голямото село на българи в Банат – Стар Бешенов. Първите заселници от там идват в България през 1887 г, последните – през 1943 г.

Жителите на Бърдарски геран са изключително християни, всички от римокатолическо вероизповедание. В селото има две католически църкви: „Св. Йосиф“ и църквата на някогашната немска енория „Дева Мария – майка на святата надежда“, днес собственост на ордена на сестрите бенедиктинки, която е в лошо състояние и се руши от природните въздействия.

Полигонът за борба с градушките е създаден през 1973 г. и е оборудван с МРЛ5-IRIS.Защитава 1 600 000 декара обработваема земя във Врачанска и Плевенска област.

Забележителности в селото са:

Голямата и модерна католическа църква „Свети Йосиф“, най-голямата в цялата Никополска епархия, с елементи от новоготическия стил, трикорабна, която е завършена и тържествено осветена на 16 април 1934 г. Вътрешното оформление на новата църква било завършено през 1936 г.

Храмът „Дева Мария – Майка на святата надежда“ се намира се в големия двор на бившия манастир на бенедиктинките заедно със старата манастирска сграда и сградата на бившето немско училище. Тържественото освещаване на храма се извършва на 2 юли 1929 г. Забележително в него са добре запазените големи стенописни образи на братята св.св. Кирил и Методий в цял ръст от двете страни на олтара.

Музей „Къща на банатския бит“. Музеят е създаден по повод 100-годишнината на селото през 1987 г. Сбирката е изградена със съдействието на специалисти етнографи от Регионалния етнографски музей в гр. Враца

Часовникова кула. Работи от 1986 г. Поръчката за нея е направена в завод в гр. Вишков на река Морава, Чехия. Особеното било, че този часовник трябвало да бие на всеки кръгъл час и на половинката, конкурирайки камбаната на храма.

Културни събития:

- **Фестивал "Фаршанги"** - Подновена от 2011 г. стара банатска традиция за карнавал в последната неделя преди Великденския пост по католическия църковен календар, подобен на източно православния празник и обичай Заговезни.

- **"Балът"**-нова традиция на селото, утвърдила се от 2012 г. В последната събота на м. август жителите на селото, потомците им от цяла България и гости от другите банатски български села се събират да танцуват традиционните банатски български танци облечени в традиционните си носии.

- **Летен кампус за децата** от Бърдарски геран и малките потомци летища в селото организира Читалище "Съединение - 1923" всеки м. август от 2008 г.

с. Бъркачево

Селото е едно от десетките села, разположени в промеждутъка между Стара планина и Дунав. Характерни са предимно черноземите. Селото е разположено около двата бряга на река Скът. Землището му заема площ от 23.038 km², средната надморска височина е 149 m.

Името на селото не е случайно. Най-знатният човек на селото, още преди повече от 400 години е бил Иван Бъркача, той се явява и кръстник на Бъркачево. Първоначално селището се е намирало в по-високата част на Дунавската равнина. След голяма чумна епидемия, то се премества на сегашното си местоположение.

В стопанско отношение са застъпени зеленчуковите култури-домати, краставици и лук. Произвеждат се и дини и пъпеша, грозде, в по-малка степен праскови, сливи, кайсии. Развито е и битовото винарство.

с. Враняк

Селото се намира на около 12 км южно от Бяла Слатина. През него преминава пътят свързващ Бяла Слатина с Мездра. Землището му заема площ от 32.08 km², средната надморска височина е 257 m.

Днешното село е основано върху останките на тракийско антично селище, на юг от селото се издигат няколко тракийски надгробни могили. Развалини от антично и ранносредновековно селище се изравят и в местността „Малки Враняк“. Има няколко хипотези за значението на името „Враняк“. Според една от тях това е събирателно име и означава място с врани. Според друга тук са се заселили най-смелите, най-красивите войни на хан Аспарух и останали завинаги, създали семейства. Тези мъже са били снажни, стройни, с типичен древнобългарски вид. Били тъмнооки, чернокоси, тъмнолики - „врани“ мъже яхнали „врани“ коне. Известно е, че думата *врани* значи черни. От тук с добавката на старинния суфикс -як става Враняк

Подобно на много села в България и Враняк не е подминат от демографската криза. Характерът на населението представлява застаряващо българско население и ромско, преселващо се тук от съседни населени места. Много от дворовете и къщите са запуснати или изоставени.

с. Габаре

Селото се намира между 5 възвишения. През него минават 3 реки. В близост до селото се намират 2 язовира. Земята около селото са много плодородни. Землището му заема площ от 44.11 km², средната надморска височина е 240 m.

В Габаре е открито съкровище, което се намира в музея във Враца. В селото има средно училище (СУ „Христо Ботев“) със собствен физкултурен салон и компютърен кабинет, детска градина, както и читалище с голяма библиотека.

Редовни събития:

Съборът на Габаре е на 1 – 4 ноември. Руските освободители са дошли в Габаре на 01.11.1877 г. оттогава насам на този ден е събора, на който се отслужва и молебен за възпоменание и благодарност.

с. Галиче

Селото е разположено в котловина на брега на река Скът. Землището му заема площ от 70.217 km², средната надморска височина е 132 m.

Историята на населеното място Галиче започва, поне „на хартия“, някъде в края на XIV век. За селото се знае от предания, а и от намерени през изминалите години тракийски съкровища, че е било кръстопът през римско време. Единият път е от с. Гиген (Улпия Ескус – римски град, създаден по времето на император Траян през 106 г.), пътят минавал през с. Галиче (местностите „Сънтина бабка“ и „Тево дърво“) и продължавал през г. Бяла Слатина за г. Червен Бряг (тогавашен център). Другият път, минаващ през селото идвал от гр. Лом и минавал през местностите „Прапора“, „Червената урва“, към г. Бяла Слатина и г. Червен Бряг. За първи път името на селото, обаче, се споменава в турските документи за областта, в началото на XV век. За през периода на османската власт в България за селото е останало като предание, че турчин в селото не е замръквал или ако е, то на сутринта от селото излизал само конят му.

Културни и природни забележителности

В околностите на с. Галиче, през 1918 г. е открито сребърно съкровище, състоящо се от 14 сребърни фалери, с изображения на жена, конник и розети. Изкусно изработено и позлатено. Съкровището датира от II–I в. пр.н.е., малка част от което било видяно във Виена през 1970 г. в музей.

Трите яворчета на един от хълмовете около селото. Водата от един от изворите (Пишурата) се смята, че е лековита. Местността „манастира“ – на това място по време на османската власт е имало манастир от които е в днешно време е останала само една чешма.

Редовни събития: Всяка втора събота и неделя от месец юни се провежда селски събор. Всеки вторник се провежда стоков пазар на центъра на селото.

с. Драшан

Селото се намира на пътя Бяла Слатина - Мездра, между селата Габаре и Камено поле. Землището му заема площ от 19.136 km², средната надморска височина е 370 m.

Местността около село Драшан е богата на иглолистни и широколистни (дъбови) гори. Има голямо разнообразие от билки и гъби. Край селото има язовир, множество пещери и въртопи. В близост до Драшан, посока Камено поле се намира проломът на р. Ръчене - удобен за туризъм, алпинизъм и отдих.

В района на селото са разкрити праисторически, тракийски и късноантични селища и некрополи. В центъра на селото има останки от неизследвано средновековно селище и некропол. На север от днешното село в местността Крещта има останки от селище, което е съществувало през първия период на медно — каменната епоха — пето хилядолетие пр. Христа.

Селото е известно със старите си къщи и възможността за планински туризъм.

Съборът на селото е на 23 май.

с. Комарево

Селото се намира на 14.8 км южно от гр. Бяла Слатина. Намира се на 15 км югозападно от гр. Бяла Слатина и е разположено в равна лъка по десния бряг на река Скът. Землището му заема площ от 20.239 km², средната надморска височина е 174 m.

Подходящо за отдих и туризъм, както и за любителски риболов, тъй като през селото преминава река Скът.

с. Попица

Селото се намира на 5 км. южно от град Бяла Слатина. Разположено е в равна лъка, богата на извори по левия бряг на р. Скът. Землището му заема площ от 37.765 km², средната надморска височина е 123 m.

Районът на Попица е богат на древни и антични селища и на неизследвани археологически паметници. На изток от селото минава Аспаруховият Островски окоп.

По всичко изглежда, че днешното село Попица е заселено в края на VII век като войнишко селище, давало бойци за охрана на Окопа.

В село Попица има местност, наречена „Лъга“. В тази местност има глигани. Преди е имало и много фазани, но в момента са почти на изчезване.

Съборът на селото се организира ежегодно на Димитровден, събитието се отбелязва по църковния календар.

Празникът на реката (Скът) се чества на 22 август. Тогава има спортен риболов и рафтинг. Някои от хората закачат жълти панделки по вратите си в чест на празника.

с. Соколаре

Селото се намира на 8 км от гр. Бяла Слатина в западна посока по шосето за гр. Враца. Землището му заема площ от 25.396 km², средната надморска височина е 156 м. Селото е доста старо, данни за него се срещат още от времето на траките.

Има няколко вековни дървета в м. "Училищната градина" -те са доста стари. Пак там има и извор, който в определени периоди пресъхва. В центъра на селото е издигнат паметник на загиналите във войните за Отечеството.

с. Тлачене

Селото е разположено на 12 км южно от гр. Бяла Слатина. Землището му заема площ от 29.998 km², средната надморска височина е 342 m.

с. Търнава

Селото се намира западно от гр. Бяла Слатина, на север от него тече река Скът. От източната му страна се влива малката рекичка Грезница. През селото минават две реки Скът и малката рекичка вливаща се в нея – Грезница. Земята е много плодородна. В горния край на селото и в околностите му има няколко малки гори. Землището му заема площ от 46.338 km².

По неточни данни с. Търнава е едно от най-старите села в този район. Името му е славянско, произлязло от наименованието на храста „трън“. Доказателство за раннославянски произход на селището Търнава е и името на рекичката Грезница – старославянско име запазено в руския език „Гряз“, а старославянското е „Грез“ – кал. Или Грезница означава кална, мътна рекичка, каквато в действителност е и сега.

В дълбока древност са съществували естествени гори, лъгове и непроходими търнаци. При наличието на тези и други благоприятни условия за живот хората са се установили и заселили на това място, където са намерили поминък за препитание.

По предания през XVIII век то е било разрушено и изпепелено от кърджалиите. По-късно били открити стари турски документи, от които личи, че още през XVII век (1632 г.) селото е съществувало под същото име.

Още през време на турското иго до около 1900 година главното препитание на жителите на с. Търнава било от скотовъдството (овце, говеда, биволи и коне). Впрегнатият добитък е бил предимно от биволи и по-рядко от волове. Конете се

отглеждали за вършитба, езда и търговия. Мляко за консумация е произвеждано почти само от биволи, а сирене – от овцете. От земеделските култури най-вече са отглеждани царевица и пшеница (предимно за продажба), просо, коноп и зеленчуци за домашни нужди. Имало е просторни гори и пасища (общоселски и частни ливади).

Църквата в селото е една от най-старите църкви в Северозападна България. В близост до храма се намира паметник, на който са изсечени имената на участниците в Руско-Турската война. В землището на с. Търнава се издигат повече от 40 тракийски надгробни могили, като девет от тях – най-големите по обем и височина, са събрани на едно място и са подредени в кръг. Намерени са монети, които са предадени на музеите. Също така в с. Търнава е създаден първият селски стадион. Други забележителности са Партизанското и Лековитото кладенче.

Всяка година на 1 ноември се провежда събор.

с. Търнак

Селото се намира на 8 км югоизточно от град Бяла Слатина. Разположено е сред равнина по двата бряга на р. Гостиля, която изтича от изворите в района на Търнак и се влива като ляв приток на р. Искър.

Районът на Търнак е богат с исторически паметници и останки от стари селища. В цялото землище на селото се издигат повече от двадесет тракийски надгробни могили, които са от бронзовата и желязната епоха. Те показват не само съществуването на тракийски селища през тези епохи, но и земевладелски имения на родовата тракийска аристокрация. Сведения за това дават изобилните находки от римска керамика, глинени лампи, римски монети и др.

За село Търнак има данни, че е съществувало още през турско време. В миналото е било разположено на изток, в местността Аира. Селището Търнак в местността Аира е заварено от турските поробители като войнишко. През българското средновековие войнишки статут са имали села, които са давали на царя войници. Тъй като западно от днешното Търнак минава Островския раннобългарски окоп, се предполага, че селището е основано още в началото на VIII век като селище, което е давало бойци за охрана на Окопа.

През годините Търнак е имал и друго име - Пчелина. Впоследствие селото се измества на запад, по течението на река Гостиля, където се намира и днес.

В селото се намира и фармацевтичният завод "Милве", в който работят и част от жителите на Търнак.

Църквата в селото е построена през 1884 г., носи името на св. Архангел Михаил и е обявена за архитектурен паметник на културата.

През 2010 година село Търнак е удостоено със ЗЛАТЕН ПЕЧАТ за Уникално европейско селище с културно и историческо значение.

Съборът на селото е в късната есен, през ноември - на Архангеловден.

5 ТЕРИТОРИАЛНИ ПРОУЧВАНИЯ

5.1 РЕЛЕФ

Релефът на общината е разнообразен – равнинен и полупланински. Град Бяла Слатина е на около 126 м. над морското равнище, с наклон на изток-североизток към река Скът. Най-високата точка е в местността “Кърчовското”- 181 м. Най-ниската е при местността “Туренеца” - 108 м.

Част от общината спада към Златийско - Долноискърски район (с. Галиче), а останалата към Медковско-Скътския район на Дунавската хълмиста равнина, подобласт от Европейско-континенталната климатична зона.

5.2 Климат

Климатът е умерено-континентален с ясно изразени температурни амплитуди.

В климатично отношение района спада към Европейско-континенталната област в Северния климатичен район на Дунавската равнина. Това предопределя характера на времето. Налице е хладна пролет, сухо и горещо лято и студена зима. Често явление е падането на последните пролетни слани през третата десетдневка на месец април и първите есенни слани в края на м. септември. През летните месеци /юли и август/ термометрите значително превишават нормите. Количеството на валежите за същия период е незадоволително. За региона, необходимото количество е около 250 л/кв.м.

Липсата на значителни орографски препятствия и широчинното простиране на равнината благоприятстват за проявлението на силни западни до северозападни и източни до североизточни ветрове, които осушават почвата, причиняват дефлация през пролетта и ранното лято и отвяването и пренаслагването на снежната покривка през зимата. Минималната температура през зимата може да достигне до -35,5°C – една от най-ниските за цялата страна. Твърде ниска е и средната месечна температура през месец януари – 3,2°C. Периодът с отрицателни средни денонощни температури е твърде продължителен и достига до 70 денонощия. Средната месечна температура през юли е около 23°C, а максималната достига до 42,7 °C. Продължителността на вегетационния период (t над 5°C.) е 245 – 255 денонощия, а на активния вегетационен период (t над 10°C) – 195 денонощия. Средните годишни валежи между 520-530 mm са с характерното за умерено-континенталния климат вътрешно годишно разпределение. Средната продължителност на летните засушавания е около 17, а на есенните – 19 денонощия. Снежната покривка се задържа до 52 – 55 денонощия.

Мразовитото време през зимата (януари) характеризира 38 – 40 % от денонощията, времето с преход на t през °C - около 40 %, а не мразовитото време – около 20 %. Летните горещини са продължителни. Наблюдава се около 50 % от денонощията на юни и август облачно и незасушливо време и около 35% засушливо време.

5.3 Води

Главната отводнителна артерия р. Скът е десен приток на р. Дунав. Извира от местността “Речка” във Веслец, северно от Маняшки връх. Обхожда от запад Борованската могила, като от с. Оходен до устието пресича Дунавската хълмиста равнина. Реката тече в асиметрична долина с по стръмен десен склон. Северно от гр. Мизия е коригирана и с р. Огоста имат общо корито. Дължината на р. Скът е 134 км. с водосборна площ 1074 кв.км.. Нейни притоци са р. Бързина и р. Брезница. Тя има дъждовно снежно подхранване. Средния годишен отток измерен при гр. Мизия е 1.7 м3 /сек. Използва се главно за напояване – яз. “Оходен”.

По значителни отводнителни артерии, протичащи транзитно през района са р. Скът, р. Бриша и р. Марла. Общата площ на течащите през територията на общината реки е 1 802 дка. Режимът им се формира в Стара планина и тук претърпява по-съществени изменения през топлото полугодие. Реките се подхранват предимно от повърхностни води при дъждовни валежи. Характерни са големите вътрешно годишни колебания на речните води. Повечето суходолия и долове напълно пресъхват през сухия период. Епизодично се проявяват и големи прииждания, предимно при поройни валежи. Премаващите междуречия и вади са слабо водоносни.

През територията на град Бяла Слатина преминава река Скът. Реката е от трета категория. Почвите са льосови и това дава възможност за бързо оттичане (поемане) на повърхностните води. За това спомага и общия наклон на селището. Подпочвените води са над 3 м под терена - средно благоприятни.

Водните ресурси се разпределят както следва:

- Реки 1, 670 дка;
- Блата и рибарници 1, 100 дка;
- Язовири и напойтелни канали 4, 700 дка.

5.4 Почви

На територията на общината преобладават карбонатни черноземни, по-малко ливадни черноземни, алувиално-ливадни и други почви. Община Бяла Слатина се намира в белослатинското поле, изградено на повърхността от твърде млади по възраст геоложки формации – сермат и кватернер.

Серматът е представен от пясъчници, тъмнослойни варовици, варовити глини. Кватернерът е застъпен с алувиални (речни) и льосови наслагания. Алувиалните отложения, чакъли и глини изграждат речната тераса на р. Скът. Мощността им варира до 6-7м. Речните тераси се характеризират с неблагоприятни за строителство хидрогеоложки условия поради високите подпочвени води. Статичните нива на тези води се установяват на дълбочина от 0 до 3 м от повърхността на терена.

Преобладаващият почвен тип се характеризира със средно до силно мощен излужен чернозем развит върху тежки глинести минерали. Мощността на хумусния хоризонт е средно 80 – 130 см. Хумусното съдържание в орния слой се движи в границите 1,9 – 3,5 %, което постепенно намалява на дълбочината на почвата. Основната съставка на почвената покривка са излужените и лесивирани черноземи, които следват зонално успоредно на карбонатните черноземи. В южните части на района се срещат и сиви горски почви.

Значителна част от обработваемата земя в общината е подходяща за отглеждането на зърнени и зеленчукови култури, лозя, захарно цвекло и др., което е предпоставка за развитие на модерно земеделие.

5.5 РАСТИТЕЛНОСТ

Растителната покривка е обусловена от сложната физикогеографска и геоморфоложна обстановка. Най-често срещани дървесни видове са акацията, дъбът, букът, липата, орехът и тополата. Храстовата растителност е представена от люляк, шипки, глог, смрадлика и бъз. Тревната растителност е представена главно от власатка, савина, детелина, лайка, типец и др.

5.6 ЖИВОТИНСКИ СВЯТ

Разнообразието на животински свят е ограничено, в следствие продължителното намаляване на горските площи и превръщането им в ливади и орни земи. Фауната е съставена предимно от евросибирски и европейски видове. Ендемичните животински видове имат ограничен брой. Характерни за бозайниците са степните видове животни, мишка, заек, лалугер, таралеж, пор и др. От дивеча стопанско значение имат сърната, дивата свиня и заекът. Типични представители на птичия свят са яребица, фазан, лястовица, врабец и др. По-голяма част от ландшафтите са антропогенизирани.

5.7 ГОРИ

Горският фонд е 8.2% и заема предимно южните участъци на общината. Основната горска растителност на района е представена с благуново-церови и горунови екосистеми, предимно с ниска продуктивност. Дървостойките имат предимно издънков произход и неравномерна структура. Средната им възраст е 50 години, а преобладаващата склопеност – 0.6. В някои участъци в дървостоя участва и келявият габър, дръжкоцветния дъб и летния дъб и др. Вторични фитоценози в района се образуват също и от редица храстови и тревни видове – шипка, глог, трънки, къпини, гъби, ягоди др.

В миналото горските екосистеми са заемали много по-големи площи. Те са покривали почти изцяло сивите горски и част от черноземните почви. Днес те са разпространени предимно върху терени неподходящи за селскостопанска обработка. Във връзка с това естествената растителност е претърпяла изменения.

Селскостопанските ландшафти в района заемат площите на унищожените благунови и церови екосистеми.

В момента иглолистните гори заемат незначителна част 3,032 дка – бял и черен бор, а широколистните високостеблени гори са 7,239 дка от територията на общината. През последните години незаконната сеч се превърна в бедствие за горските терени, което налага в бъдеще провеждането на залесителни мероприятия с иглолистни и широколистни видове. Ежегодното залесяване с акация, дъб, тополя, липа и други горски видове ще компенсира в бъдеще тежките загуби на дървесна расти

6 ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ

Методика на изследването. Демографската характеристика на община Бяла Слатина е изготвена, съгласно изискванията на нормативната уредба за разработване на ОУП. Разделът включва анализ на състоянието и развитието на демографските процеси и структури, основни проблеми и тенденции.

Демографският фактор е един от основните, ползвани както за анализи на социално-икономическото и инфраструктурното развитие на населените места и териториалните общности, така и за параметриране на устройствените решения в устройствените планове. С броя на населението (настоящо и прогнозно) се определят различните потребности на населението от жилища, социална и техническа инфраструктура, зелената система и др.

Източници на информация: Национален статистически институт (НСИ), Териториално статистическо бюро- Северозапад, отдел „Статистически изследвания“ -гр. Враца, Дирекция «Бюро по труда» , гр. Бяла Слатина.

6.1 ДИНАМИКА НА НАСЕЛЕНИЕТО

Характерно за демографското развитие на страната е намалението на населението след 1990 г. което продължава и понастоящем. Тези процеси засягат в още по-голяма степен и община Бяла Слатина. Където населението в последните десетилетия намалява от 1975 г.

Таблица 3. Динамика на населението в община Бяла Слатина - брой

Година на преброяване	Общо население	Град Бяла Слатина	Села	% на градското население
31.12. 1934	44073	8024	36049	18.2
31.12. 1946	46578	9324	37254	20.0
01.12. 1956	47889	13442	34447	28.1
01.12. 1965	46313	14951	31362	32.3
02.12. 1975	45358	15745	29613	34.7
04.12. 1985	38992	16042	22950	41.6
04.03. 1992	36340	15995	20345	44.0

Година на преброяване	Общо население	Град Бяла Слатина	Села	% на градското население
01.03. 2001	31292	13864	17428	44.3
01.02. 2011	24606	11227	13379	45.6
Текуща статистика				
31.12. 2011	24362	11050	13312	45.4
31.12. 2012	24005	10934	13071	45.5
31.12. 2013	23588	10781	12807	45.7
31.12. 2014	23200	10631	12569	45.8
31.12. 2015	22961	10363	12598	45.1

Източник: НСИ

От представените данни се очертават **два периода** в динамиката на населението в общината:

- Период на нарастване по естествен път 1934 – 1975 г.
- Период на плавно намаляване на населението при запазени възпроизводствени структури след 1985 г.

За **град Бяла Слатина** се очертават също два периода в динамиката на населението:

- Период на нарастване по естествен път – 1934-1985 г.;
- Период на плавно намаляване 1992-2015 г. при запазени възпроизводствени структури.

Веднага трябва да отбележим, че в град Бяла Слатина не се протичали големи миграционни движение на хора от селата поради близостта на Враца и София.

По данни от преброяването проведено на 1.02.2011 г. изчисленото постоянно население на България възлиза на 7 364 570 д. В сравнение с преброяването от 2001 г. населението е намаляло с 564 570 души, или с (-7.1 %). В основата на демографските загуби е отрицателният естествен прираст и миграциите. Тези негативни процеси засягат много повече и населените места от община Бяла Слатина, където на 01.02.2011 г. г. изчисленото *налично население на общината* е 24 606 д. В периода между двете преброявания е намаляло населението във всичките населени места на общината в резултат на отрицателен естествен и механичен прираст с 129 д, или с 19.9 % (с около 2.0 % средногодишно).

Таблица 4. Население в община Бяла Слатина към 1. 02. 2011 г.

Статистически район, област, община	Преброявания към		Прираст	
	2001	2011	Брой	%
БЪЛГАРИЯ	7 928 901	7 364 570	-564 331	-7,1
СЕВЕРОЗАПАДЕН РАЙОН	1 037 304	847 138	-190 166	-18,3
ОБЛАСТ ВРАЦА	243 036	186 848	-56 188	-23,1
ОБЩИНА БЯЛА СЛАТИНА	30 735	24 606	-6 129	-19,9

Статистически район, област, община	Преброявания към		Прираст	
	2001	2011	Брой	%
гр. Бяла Слатина	13 864	11 227	-2 637	-19,0
с. Алтимир	1 525	1 179	-346	-22,7
с. Буковец	381	202	-179	-47,0
с. Бърдарски геран	1 078	745	-333	-30,9
с. Бъркачево	953	707	-246	-25,8
с. Враняк	518	398	-120	-23,2
с. Габаре	1 350	1 100	-250	-18,5
с. Галиче	2 406	1 976	-430	-17,9
с. Драшан	284	185	-99	-34,9
с. Комарево	377	231	-146	-38,7
с. Попица	2 142	1 869	-273	-12,7
с. Соколаре	741	580	-161	-21,7
с. Тлачене	540	433	-107	-19,8
с. Търнава	2 875	2 366	-509	-17,7
с. Търнак	1 701	1 408	-293	-17,2

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд 2011 г.

Административно –териториални промени:

През 1987 г. се закрива община Габаре с Указ № 3005/обн. 9.10. 1987 г. (ДВ, бр. 78/ 1987 г.) и всички населени места влизащи в състава ѝ, са присъединени към община Бяла Слатина;

През 2005 г. с. Върбица е отделено от община Бяла Слатина и присъединено към община Враца с Указ № 19/22.02.2005.

Икономическата криза дава отражение и в задълбочаването на демографските проблеми, свързани с процесите на раждаемост, смъртност, миграция на населението и не на последно място задълбочаване на диспропорциите в териториалното разпределение на населението в страната. Община Бяла Слатина е на 2 място на ниво LAU 1 в област Враца по **брой на населението** – 22 961 души към 31.12.2015 г., което представлява 13.3 % от населението на областта. В разпределението на населението на общинско ниво не съществува ярко изразен дисбаланс между гр. Бяла Слатина и останалите населени места. Населението на общинския център към 31.12. 2015 г. е 10 363 д. (45.1 % от населението на общината). Сред другите населени места в общината с относително по-голям брой население е с. Търнава 2194 д., с. Попица 1 808 д. и с. Галиче 1 665 д.

По данни от текущата демографска статистика на НСИ населението на общината продължава да намалява и към 31.12. 2015 г. населението наброява 22 961 души, или за 4 година намалява с 1 401 д.(5.8 %).

Таблица 5. Население в община Бяла Слатина към 31.12.

Населени места	2011	2012	2013	2014	2015
Общо за общината	24362	24005	23588	23200	22961
с. Алтимир	1165	1149	1128	1102	1077
с. Буковец	195	186	192	206	273
с. Бърдарски геран	769	734	718	686	662
с. Бъркачево	696	708	684	682	706
гр. Бяла Слатина	11050	10934	10781	10631	10363
с. Враняк	458	447	438	431	429
с. Габаре	1093	1078	1062	1034	1035
с. Галиче	1934	1884	1792	1733	1665
с. Драшан	180	171	180	167	173
с. Комарево	237	230	230	230	236
с. Попица	1849	1810	1794	1770	1808
с. Соколаре	561	559	540	538	580
с. Тлачене	429	425	409	408	411
с. Търнава	2356	2322	2285	2245	2194
с. Търнак	1390	1368	1355	1337	1349

Източник: НСИ

6.2 ОСНОВНИ ДЕМОГРАФСКИ ПРОЦЕСИ

Параметрите на възпроизводството на населението се определят от развитието на основните демографски процеси – *естествен и механичен прираст*. В община Бяла Слатина те са:

Таблица 6. Естествено и механично движение на населението в община Бяла Слатина – в брой

Години	Родени	Умрели	Естествен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Общ прираст
2011	260	513	-253	461	482	-21	
2012	225	517	-292	312	375	-63	
2013	250	460	-210	340	549	-209	
2014	236	454	-218	365	535	-170	
2015	235	463	-228	718	729	-11	

На 1000 души от населението – в промили(‰)

Години	Родени	Умрели	Естествен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Ср. год. население
2011	10,6	20,9	-10,3	18,8	19,7	-0,9	24499
2012	9,3	21,4	-12,1	12,9	15,5	-2,6	24185

Години	Родени	Умрели	Естествен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Ср. год. население
2013	10,5	19,3	-8,8	14,3	23,1	-8,8	23798
2014	10,1	19,4	-9,3	15,6	22,9	-7,3	23394
2015	10,2	20,1	-9,9	31,1	31,6	-0,5	23081

Източник: НСИ

Раждаемост.

В общината през 2011 г. са родени 260 (10.6 ‰), а през 2015 г. 235 деца (10.2 ‰). В област Враца коефициентът на раждаемост през 2011 г. е (8.6 ‰), а през 2015 г. отново е (8.1 ‰). Коефициентът на раждаемостта в страната през 2011 г. е (9.6 ‰) и 2015 г. (9.2 ‰), или по този показател общината има по-добри показатели от средните за страната и областта, което се дължи на по-голямата раждаемост сред ромското население.

Определящо значение за броя на живородените деца има броят на жените във фертилна (детеродна) възраст (15- 49 г.) – 4 406 (19.2 % от населението – 2015 г.), като спрямо началото на 2011 г. той е бил 4 775, или за около 5 години намалява с 369 жени. Съществено значение за намалението на раждаемостта оказват и измененията във възрастовата структура на родилните контингенти. В общината 89.4 % от ражданията се осъществяват от жени на възраст 15-34 г., но те представляват само 52.6 от жените във фертилна (детеродна) възраст. Броят на жените в тази възрастова група намалява основно поради по-малкия брой момичета, които влизат във фертилна възраст, и емиграционните процеси.

Таблица 7. Контингент на жени в фертилна (детеродна) възраст в община Бяла Слатина

години	15 – 49 години	15 – 34 години	% на жените 15-34 години
31.12. 2015	4406	2319	52.6
01.02. 2011	4775	2599	54.4

Източник: НСИ

Тенденцията в развитието на раждаемостта може да бъде проследена и чрез разглеждане на стойностите на *тоталния коефициент на плодовитост*³ - 1.65 живородени деца (2015 г.) за област Враца – една стойност отдалечена от теоретично необходимия минимум за осигуряване на простото възпроизводство на поколенията – 2.1 живородени деца/1 жена.

Смъртността е със значително по-високи стойности от раждаемостта. През последните години в общината е налице тенденция за постепенно намаляване на общата смъртност. През 2015 г. са умрели 463 д. (20.1 ‰), а през 2011 г. са умрели

³ *Тотален коефициент на плодовитост* - сумата от повъзрастовите коефициенти за плодовитост през съответната година, който показва средният брой деца, който би родила една жена през целия си фертилен (детероден) период, ако се запази същата повъзрастова плодовитост през съответната година.

513 д. (20.9 ‰). По отношение на смъртността през 2015 г. община Бяла Слатина е с по-неблагоприятни коефициенти от средните за страната (15.3 ‰) и за област Враца (19.3 ‰).

Естествен прираст

*Естественият прираст*⁴ в общината през последните години е отрицателен 2011 г. (- 253 души), 2012 г. (- 292 души), 2013 г. (- 210 души), 2014 г. (- 218 души) и 2015 г. (- 228 души). Коефициентът на естественият прираст в общината през 2013 г е (- 8.8‰), 2014 г е (- 9.3‰) и 2015 г е (- 9.9‰). През 2015 г. в област Враца естественият прираст е (- 11.3 ‰) и в страната (-6.2 ‰). Или по този показател общината е с по-незадоволителни показатели от средните на страната, но с по-добри от област Враца.

Таблица 8. Коефициент на естествен прираст 2011-2015 г. (в промили - ‰)

	2011	2012	2013	2014	2015
България	-5,1	-5,5	-5,2	-5,7	-6,2
Северозападен район	-10,8	-11,5	-10,5	-11,5	-11,8
Област Враца	-6,4	-6,7	-6,6	-7,8	-11,3
Община Бяла Слатина	-9,9	-11,1	-10,1	-10,8	-9,9

Източник: НСИ

Механичен прираст

Данните за вътрешната миграция на населението за общината показват, че изселените са повече от заселените, като механичния прираст е с отрицателен знак. През периода 2011 – 2015 са се заселили 2 186 души, а са се изселили 2674 души, или за 5 години имаме отрицателен механичен прираст (- 474 души). Миграцията оказва силен негативен ефект върху възпроизводството на населението, тъй като чрез изселването на жени в родилна възраст се понижава равнището на потенциалната бъдеща раждаемост, не само за следващите 10-15 години, но и в по-дълъг период от време.

Отрицателният естествен и механичен прираст е потенциален проблем за по-нататъшната жизненост на общината.

6.3 ПОЛОВА И ВЪЗРАСТОВА СТРУКТУРА

Половата структура на населението на община Бяла Слатина не се различава съществено от тази за страната и за отделните региони. Броят на жените преобладава над този за мъжете, независимо, че броят на новородените момчета е по-висок от този на новородените момичета. Впоследствие под влияние на редица фактори като по-високата смъртност при мъжете, по-ниската средна продължителност на живота при

⁴ Разликата между ражданията и умираанията

мъжете, по-голямата склонност към емиграция при мъжете и др. се стига до нарушената полова структура на населението

Към 31.12. 2015 г. в община Бяла Слатина жените са 11 631(50.7 %), мъжете са 11 330 души (49.3 %), или на 1 000 мъже се падат 1 027 жени. Половата структура на общината е сходна със съотношението за област Враца 50.8 %: 49.2 %, докато за страната 51.4 % : 48.6 %.

Таблица 9. Коефициент на естествен прираст 2011-2015 г. (в промили - ‰)

	2011	2012	2013	2014	2015
Община Бяла Слатина	24362	24007	23588	23200	22961
Мъже	12033	11833	11609	11440	11330
Жени	12329	12174	11979	11760	11631

Източник: НСИ

Както в повечето общини на страната населението в община Бяла Слатина намалява и застарява. Възрастовата структура на населението в община Бяла Слатина е по-висока на фона на средната на страната и на областта по отношение на младото население. Делът на населението на възраст под 15 г. е с по-високи показатели от средните за страната с 1.9 процентни пункта и за област Враца с 2.6 процентни пункта, дължащо се на високият дял на ромско население, което се отличава с по-висока раждаемост. Населението във възрастовата група 15 - 64 години е с относителен дял 60.3 %, като в това съотношение общината е в по-неблагоприятни показатели от тези за страната и областта.

Продължава процесът на застаряване на населението. Относителният дял на населението над 65 г. и повече години е 23.8 % и е с 3.4 процентни пункта по-високо от средният за страната (20.4 %) и на област Враца с 0.5процентни пункта (23.3 %). В сравнение с началото на 2011 г. делът на населението в тази възрастова група нараства с 2.2 процентни пункта.

Таблица 10. Възрастова структура на населението към 31.12.2015 г. (в %)

	0-14 г.	15-64 г.	65 г. +
България	14,0	65,6	20,4
Северозападен район	13,2	61,5	25,3
Област Враца	13,3	63,4	23,3
Община Бяла Слатина	15,9	60,3	23,8

Източник: НСИ

По основни възрастови групи в общината през 2015 г. преобладава населението в групата на 15-64 години 13 856 д, или 60.3 %. По населени места в общината най-голям е този дял в с. Търнава 63.6 % и гр. Бяла Слатина 63.3 %, а най - малък в с. Комарево 50.4 % и с. Драшан 51.4 %.

Делът на населението на възраст под 15 г. е с най-висок относителен дял в с. Търнак 22.2 % и с. Габаре 20.3 %, а най-нисък в селата Драшан- 4.6 % и Буковец – 4.8 %.

Неблагоприятен е факта, че възрастовата група над 65 години е 5 457 д, или 23.8 % и непрекъснато расте, като с най голям относителен дял са селата Драшан 43.9 % и Буковец 35.2 %.

Таблица 11. Основни възрастови структури на населението към 31.12.2015 г.

Населени места	бр. общо	бр. 0-14	бр. 15-64	бр. 65+	% 0-14	% 15-64	% 65+
Община Бяла Слатина	22961	3648	13856	5457	15,9	60,3	23,8
с. Алтимир	1077	162	612	303	15,0	56,8	28,1
с. Буковец	273	13	164	96	4,8	60,1	35,2
с. Бърдарски геран	662	57	376	229	8,6	56,8	34,6
с. Бъркачево	706	130	385	191	18,4	54,5	27,1
гр. Бяла Слатина	10363	1620	6555	2188	15,6	63,3	21,1
с. Враняк	429	60	224	145	14,0	52,2	33,8
с. Габаре	1035	210	642	183	20,3	62,0	17,7
с. Галиче	1665	245	927	493	14,7	55,7	29,6
с. Драшан	173	8	89	76	4,6	51,4	43,9
с. Комарево	236	44	119	73	18,6	50,4	30,9
с. Попица	1808	267	1067	474	14,8	59,0	26,2
с. Соколаре	580	91	305	184	15,7	52,6	31,7
с. Тлачене	411	81	232	98	19,7	56,4	23,8
с. Търнава	2194	361	1395	438	16,5	63,6	20,0
с. Търнак	1349	299	764	286	22,2	56,6	21,2

Източник: НСИ

Към 31.12.2015 г. **общият коефициент на възрастовата зависимост⁵ в общината е 65.7 %**, или на всяко лице в зависимите възрасти (под 15 и над 65 години) се падат по-малко от две лица в активна възраст. За страната през 2015 г. този коефициент е 52.4 %, а за област Враца 57.8 %.

Населението в трудоспособна възраст към 31.12.2015 г. е 12 736 души, или 55.5 % от населението на общината, като за страната е 60.8 % и за област Враца 58.3 % от населението в тази възраст.

⁵ Коефициентът на възрастова зависимост показва броя на лицата от населението в "зависимите" възрасти (населението под 15 и на 65 и повече навършени години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). Изчислява се в проценти.

Към края на 2015 г. в над трудоспособна възраст са 299 души, или 27.4 %, а в под трудоспособна възраст – 3 926 души, или 17.1 % от населението на общината.

Възпроизводството на трудоспособното население се характеризира чрез **коефициента на демографско заместване**, който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 - 19 години) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 години). Към 31.12.2015 г. **това съотношение е 78 за общината**, при 64 за страната и 66 за област Враца, или общината е с по-благоприятно съотношение от средното за страната и за областта.

6.4 ТРУДОВИ ПЪТУВАНИЯ

Всекидневни трудови мигранти са тези заети икономически активни лица, които живеят в едно населено място и всеки работен ден се придвижват (с превозно средство или пеша) до друго населено място, в което работят.

Безработни лица, икономически неактивните, както и неучащите са изключени от контингента, формиращ съвкупността на всекидневно пътуващите лица.

От общината се формира постоянен поток от ежедневни трудови пътувания към центрове с по-добри производствени мощности, дейности и социална инфраструктура. Община Неделино се отличава с относително висока ежедневна миграция.

Интензитетът на всекидневните трудови пътувания за община е 207.3 на 1000 заети лица, като за област Враца е 194.6 на 1000 заети лица, а за страната е 141.2 на 1000 заети лица.. От което следва, че всекидневните пътувания с цел работа са характерни за общината и тя се отличава с относително висока ежедневна миграция в сравнение с повечето общини от област Враца и от страната.

От по-долните данни става ясно, че 1281 души от община Бяла Слатина участват в ежедневната трудова миграция.

Таблица 12. Всекидневни пътувания на заети лица в община Бяла Слатина по направление към 01.02. 2011 г.

Всекидневни трудови мигранти - отиват на работа				
Общо	В същата община	В община на същата област	В община на друга област	Всекидневни трудови мигранти на 1000 заети лица
1281	692	314	275	207.3

Източник: Население, Книга 7, Всекидневни пътувания, Преброяване 2011, НСИ.

6.5 ЕТНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАСЕЛЕНИЕТО

Лицата, които са се възползвали от правото на доброволен отговор на въпроса за етническо самоопределение, са 84.7 % от населението.

Българската етническа група обхваща 17 743 лица, или 85.1 % от лицата, доброволно декларирали етническото си самоопределение, при 84.8 % средно за страната. Делът на българската етническа група в сравнение с данните за страната е по-голяма само с 0.3 пункта.

Ромският етнос е вторият по численост. Към 01.02.2011 г. наброява 2 544 души според самоопределянето на лицата, с относителен дял от 12.2 %, при средно 4.9 % за страната (**според други източници ромите в общината са много повече**). Ромската общност е хетерогенна. Тя се състои от отделни групи, които се самоопределят по различен начин⁶ като българи, турци и роми и т.н. хората от малцинствените групи живеят в обособени квартали, които се характеризират с лоша инфраструктура, която на места липсва, наличие на незаконно строителство, бедност, ниска степен на образование, отпадане на децата от училище, ниска степен на здравно обслужване, висока безработица, липса на спортни мероприятия и съоръжения за тяхното провеждане. Наличие на лоши санитарно-хигиенни условия, създаващи предпоставки за разпространение на епидемиологични заболявания. Това се дължи на продължителното натрупване на различни фактори, които в крайна сметка са довели до влошаване на условията на живот и социална неравнопоставеност. Необходимо е да се отбележи, че броят на ромското население трудно се обхваща и следи по официален път с помощта на статистически данни поради непрекъснатото движение на това население, както и поради факта, че голяма част от тях се самоопределят като турци или българи при официалните преброявания. Ромите имат специфичен начин на живот, които се различава от начина на живот на другите етнически и социални групи в България. Процесите на урбанизация не водят до възприемане на универсален начин на живот и поведение в обществото от тяхна страна.

Преобладаващата част от самоопределилите се като роми-селски жители, са живеещи в с. Бъркачево 31.4 %, с. Търнак 18.1 % и с. Търнава 16.4 %. В гр. Бяла Слатина има най-много роми 1 244 лица, или 12.9 % от населението на града, те обитават основно обособен квартал (махала) в югоизточната част на града.

В общината има разработени приет от Общинския съвет План за действие на Община Бяла Слатина в изпълнение на Стратегия на Област Враца за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация за периода 2015 -2017 г. Настоящият план за действие на община Бяла Слатина за подкрепа на интеграционните политики за периода дефинира необходимостта от определяне на задачите и насочване на усилията на местната власт, НПО и местната общност към разрешаване на нарастващите потребности на маргинализираните групи в общината.

⁶Причините за тази ситуация се дължат на явленията "етническа мимикрия" (т.е. лица с ромска идентичност публично декларираат друга, не-ромска идентичност).

Той е съобразен с изискванията на нормативните актове, регламентиращи предоставянето на различните видове услуги, децентрализацията при управлението и финансирането им и се основава на приоритетите и насоките в областта на политиката на държавата в тази област.

Таблица 13. Население по етническа принадлежност към 01.02. 2011 г.

Община Населени места	Брой лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност	Етническа група				Не се самоопределям
		Българска	Турска	Ромска	Друга	
Община Бяла Слатина	20837	17743	323	2544	36	191
гр. Бяла Слатина	9655	8070	218	1244	17	106
с. Алтимир	1106	936	..	162	6	..
с. Буковец	187	187	-	-	-	-
с. Бърдарски геран	655	649	..	..	..	..
с. Бъркачево	637	435	..	200	..	..
с. Враняк	280	257	-	23	-	-
с. Габаре	1098	1035	..	57	..	5
с. Галиче	1627	1463	17	130	..	..
с. Драшан	184	179	-	-	..	..
с. Комарево	227	214	-	11	..	..
с. Попица	1425	1195	76	134	..	..
с. Соколаре	537	495	-	40	..	..
с. Тлачене	121	99	..	18	..	3
с. Търнава	2165	1780	..	354	..	27
с. Търнак	933	749	7	169	3	5

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 г.

Забележка: .. Данните са конфиденциални

Основни изводи:

- За периода между двете преброявания през 2001 и 2011 г. общината има отрицателен прираст (-19.9 %), или намалява с 6 129 д.;
- Населението продължава да намалява и в годините след последното преброяване;
- Застаряване на населението, към 31.12.2015 г. възрастовата група над 65 години е 5 457 д., или 23.8% и непрекъснато расте;
- В общината възрастовата група от 0 до 14 години е с по-благоприятни показатели от средните за страната, района и област Враца, което се дължи на по-високата раждаемост сред ромското население;

- Смъртността е със по-високи стойности от раждаемостта;
- Естественя прираст през последните години е отрицателен;
- Отрицателният естествен и механичен прирасте потенциален проблем за по нататъшната жизненост на общината;
- Висока ежедневна трудова миграция; - може да се сложи и другаде
- Висок дял на ромски етнос 12.2 %, близо 2.5 пъти над средния за страната.

6.6 ПРОГНОЗА ЗА ДЕМОГРАФСКОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БЯЛА СЛАТИНА

Демографските прогнози представляват възпроизводството на дадено население в перспектива през определен период. Информационното им съдържание се състои от данни за очакваната обща численост на населението по пол и възраст в края на всяка от годините на прогнозния период. По своята същност те представляват едно предполагаемо развитие на населението, което почива на определени хипотези за очаквана фертилност, смъртност и миграционни движения през определения период.

Глобалните процеси също влияят за същественият изменения в демографското, брачното и фертилното поведение на населението. Към тези промени следва да прибавим интензивната икономическа емиграция.

Националният статистически институт (НСИ) е разработил три сценария (хипотези) на дългосрочна прогноза за демографското развитие на страната в перспектива до 2070 година. Вариантите на демографската прогноза са съобразени с методологията и количествените хипотези за възпроизводствените процеси на населението, разработени от Евростат. И в трите варианта се запазват тенденциите към намаляване и застаряване на населението в страната и в частност и в област Враца в състава на която е община Бяла Слатина. Тази прогноза може да послужи частично при разработване на Общия устройствен план, тъй като постановките ѝ не могат да се приложат еднозначно, особено за по-малките общини. Затова авторският колектив е изготвил адаптирана прогноза, в която прогнозното население на ниво община е изчислено в три варианта-песимистичен, реалистичен и оптимистичен.

6.6.1 Източници на информация

Източници на информация, използвани при прогнозата за демографското развитие на община Бяла Слатина: Национален статистически институт (НСИ), Агенция по заетостта (АЗ),

Основната категория на населението, използвана при разработките на прогнозните варианти са данните за категорията **«обичайно живеещо налично население» в община Бяла Слатина (база 2015 г.)**. То се състои от три основни подкатегории население: обичайно живеещо налично население; временно отсъстващи в друго населено място в страната; временно отсъстващи от страната.

Обхват на прогнозата

Териториален обхват – община Бяла Слатина

Прогнозен период – 2015 – 2035г.

6.6.2 МОДЕЛИ ЗА ДЕМОГРАФСКО РАЗВИТИЕ

Базови модели:

Песимистичен – (нисък). При този вариант развитието на населението е прогнозирано при хипотези за неблагоприятни социално-икономически процеси в селищата от общината;

Реалистичен– (среден, тенденциален).Този вариант се съобразен със сегашното социално-икономическо развитие на общината;

Оптимистичен - (висок). При този вариант се предполага, че демографското развитие ще протича при благоприятни социално-икономически промени в селищата на общината.

Възпроизводството на населението е процес, който по своята същност е икономически и социално обусловен, но в основата му са преди всичко демографските фактори – *раждаемост, смъртност, естествен и механичен прираст*.

Макроикономическата среда, състоянието на пазара на труда и жизненият стандарт играят важна роля за демографското развитие.

Демографските проблеми на община Бяла Слатина са свързани с цялостното ѝ социално-икономическо развитие. Те се отнасят до протичащите процеси и формираните структури на населението - отрицателно естествено възпроизводство, отрицателен механичен прираст, влошена полово-възрастова структура на населението, като особено сериозна е диспропорцията сред населението в малките и много-малките села.

6.6.3 ПРОГНОЗНИ РАЗЧЕТИ

Разработените прогнози (хипотези) имат конвергентен характер и отразяват общите тенденции в демографското развитие на страната и в частност на община Бяла Слатина. Тяхната реализация (ускорение или забавяне) в голяма степен зависи от формите за регулиране чрез осъществяваната демографска и социално-икономическа политика в страната, а също и от международните икономически условия. Прогнозите са разработени на базата на раждаемостта (фертилното поведение на жените), смъртността, естественият и механичният прираст. И при трите варианта естественият прираст е отрицателен, но в края на прогнозният период постепенно забавя негативния си ефект. При механичният прираст в реалистичния вариант в края на периода е нулев, докато в оптимистичния вариант механичният прираст е положителен. И в трите варианта се потвърждава тенденцията към намаляване и застаряване на населението.

Перспективен брой на постоянното население в община Бяла Слатина.

Според трите варианта броят на населението в общината ще е следният:

Таблица 14. Прогнозен брой на населението в община Бяла Слатина 2015 – 2035 г.

Варианти	2015	2020	2025	2030	2035
Песимистичен	22961	21811	20611	19361	18011
Реалистичен	22961	21882	20860	19861	18911
Оптимистичен	22961	22011	21136	20536	19816

По варианти състоянието към 2035 г. е следното:

Песимистичен – 18 011 д. (2035 г.). Намаление за прогнозния период с 4 950 д., или с 21.6 %;

Реалистичен (Тенденциален- среден) – 18 911 д. (2035 г.). Намаление за прогнозния период с 4 050 д., или с 17.6%;

Оптимистичен – 19 816 д. (2035 г.). Намаление за прогнозния период съответно с 3 145д. или с 13.8 %.

За съответните нужди на ОУП на община Бяла Слатина, предлагаме да се работи с реалистичния вариант.

По отделни селища прогнозата (хипотезата) е следната:

Таблица 15. Прогнозен брой на население към 2035 г. – вариант реалистичен

Населени места	2015	2020	2025	2030	2035
Община Бяла Слатина	22961	21882	20860	19861	18911
с. Алтимир	1077	1026	978	932	887
с. Буковец	273	260	248	236	225
с. Бърдарски геран	662	631	601	573	545
с. Бъркачево	706	673	641	611	581
гр. Бяла Слатина	10363	9876	9415	8964	8535
с. Враняк	429	409	390	371	353
с. Габаре	1035	986	940	895	852
с. Галиче	1665	1587	1513	1440	1371
с. Драшан	173	165	157	150	142
с. Комарево	236	225	214	204	194
с. Попица	1808	1723	1643	1564	1489
с. Соколаре	580	553	527	502	478
с. Тлачене	411	392	373	356	338
с. Търнава	2194	2091	1993	1898	1807
с. Търнак	1349	1286	1226	1167	1111

7 ЗАЕТОСТ И БЕЗРАБОТИЦА

7.1 ЗАЕТОСТ

Наетите лица в общината през 2015 г. са 3 302, а през 2013 г. са 2 855, или имаме увеличение на наетите с 13.5 процентни пункта (447д.).

Съгласно чл. 25,ал. 2. (Доп. - ДВ, бр. 98 от 2008 г.) от Закона за статистиката, конфиденциалните данни са анонимизирани чрез агрегация на икономическите дейности. Тези ограничения водят до известни затруднения при правенето на анализ на заетостта в общината.

Разпределението на наетите по сектори на икономиката в община Бяла Слатина през 2015 г. е следното:

- първичен (аграрен)-392 д.(11.9 %);
- вторичен (индустрия) – 895 д. (27.1 %);
- третичен (услуги) – 1905 д. (57.7 %).

По отрасли през 2015 г. най-голям дял заети лица има в сектор „Преработваща промишленост“ – 25.6 %, сектор “Образование” – 14.6 %, сектор “Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети” – 12.4 % и сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ – 11.9 %, което е видно от представената по-долу таблица. Данните показват, преработващата промишленост, търговията и селското стопанство са от ключово значение за местната икономика.

Таблица 16. Наети в нефинансовите предприятия за 2015 по икономически дейности за община Бяла Слатина

Икономически дейности (A21)	2015 г., брой	2015 г., %
ОБЩО ЗА ОБЩИНА БЯЛА СЛАТИНА	3302	100.0
A Селско, горско и рибно стопанство	392	11.9
B Добивна промишленост	..	..
C Преработваща промишленост	844	25.6
D Производство на електрическа и топлинна енергия и на газ	6	0.2
F Строителство	45	1.4
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	408	12.4
H Транспорт, складиране и пощи	132	4.0
I Хотелиерство и ресторантьорство	59	1.9
J Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	..	..
K Финансови и застрахователни дейности	6	0.2
L Операции с недвижими имоти	15	0.5
M Професионални дейности и научни изследвания	17	0.5
N Административни и спомагателни дейности	161	4.9

Икономически дейности (A21)	2015 г., брой	2015 г., %
О Държавно управление	282	8.5
R Култура, спорт и развлечения	6	0.2
P Образование	481	14.6
Q Хуманно здравеопазване и социална работа	306	9.3
S Други дейности	32	1.0

Източник: ТСБ – Враца

За увеличаване на заетостта е необходимо модернизиране на производствената база, внедряване на нови технологии и иновации за по-голяма конкурентоспособност и по-добро качеството на произвежданите продукти.

7.2 БЕЗРАБОТИЦА

По данни на Дирекция “Бюро по труда” град Бяла Слатина през 2016 г. г. в общината регистрираните безработни лица са 2 446 (коефициент на безработица 31.3 %), при 3 029 лица през 2015 г., или имаме намаление на безработицата с 583 лица (с 23.8 процентни пункта). *Въпреки намалението на безработицата тя е твърде висока.* Коефициента на безработицата по данни на Агенцията по заетостта за страната през 2016 г. е 8.0 %, а в област Враца 15.8 %, или в общината безработицата е с 23.3 процентни пункта по-висока от средната за страната и с 15.5 процентни пункта по-висока от средната за област Враца.

Относителният дял на безработните младите хора до 29 г. в общината е 13.7%. Проблемът с трудовата реализация на младите хора до 29 г. е един от най-острите на пазара на труда не само в общината, но и в цялата страна.

През 2016 г. най-много са безработните лица с продължителност на престой на пазара на труда над 1 година – 62.1 % (1 518 лица).

Според данни на Бюрото по труда, гр. Бяла Слатина-безработицата в община се характеризира със следните показатели:

Таблица 17. Безработни лица в община Бяла Слатина към 31.12.

Показатели	2015	2016	2017
Общо – брой	3029	2446	2467
Коефициенти на безработица - %	38.8	31.3	31.6
Икономически активни лица - брой	7815	7815	7815
Регистрирани безработни до 29 г. – брой	411	335	355
Регистрирани безработни за повече от 1 година - брой	1804	1518	1485
Заявени свободни работни места - брой	17	13	113
Брой безработни за 1 място	130	56	18

Източник: Дирекция “Бюро по труда”, гр. Бяла Слатина

Забележка: Данните за 2017 г. са за първото тримесечие

Трудовият пазар в общината не е динамичен. Предлагањето на работа е ограничено, както количествено, така и качествено. Типична е трайната безработица с малки възможности за връщане към устойчива заетост. Известно влияние оказва и сезонната заетост в селското стопанство и пр.

Основни изводи:

- Равнището на безработицата в общината през 2015 г. е 38.8 % и през 2016 г. – 31.3 % ;
- Проблемът с трудова реализация на младите хора до 29 г. е един от най-острите на пазара на труда;
- Най-много са безработните с продължителност на престой на пазара на труда над 1 година– 62.1%.

8 ИКОНОМИЧЕСКА БАЗА

8.1 СТРУКТУРА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА

Икономическото развитие в община Бяла Слатина се асоциира с цялостното икономическо развитие в страната и не се различава съществено от средните стойности за Северозападния регион на страната. Общинската икономика на Бяла Слатина се формира от няколко основни отрасли: селско стопанство, шивашка промишленост, машиностроене и хранително-вкусова промишленост.

Общинската икономика на Бяла Слатина се формира от няколко основни отрасли: селско стопанство, шивашка промишленост, машиностроене и хранително-вкусова промишленост.

Община Бяла Слатина заема среден дял в икономиката на област Враца. През 2014 г. общинската икономика е с дял от 5.2 % от произведената продукция, 6.1 % от приходите от дейност, 5.3 % от нетните приходи от продажби, 2.3 % от дълготрайните материални активи и 8.5 % от наетите лица на област Враца.

По данни на отдел “Статистически изследвания - Враца” към края на 2014 г. броя на икономически активните предприятия в общината е 595 и представлява дял от 10.3 % от предприятията в цялата област Враца.

Таблица 18. Икономически активни предприятия

Област, община	2012	2013	2014
Област Враца	5784	5806	5784
Община Бяла Слатина	586	569	595
Дял на предприятията в община Бяла Слатина – (%)	10,1	9,8	10,3

Източник: НСИ, отдел “Статистически изследвания – Враца”

Наблюдава се тенденция към увеличаване на предприятията в общината – през 2011 г. са били 586, а през 2014 г. са 595, или предприятията се увеличават с 9 за период от 2 години, с 1.5 %.

8.2 ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

Икономическото развитие на община Бяла Слатина през последните години се характеризира с различна динамика. Данните от Таблица 19 показват процес на възстановяване след икономическата криза от 2008 г. и показват известна динамика на развитие и нарастване на основните икономически показатели през 2013 и 2014 г., като през 2014 г. имаме известен спад на заетите и наетите лица спрямо 2013 г., което показва все още нестабилното икономическо състояние на общината. Произведената продукция през 2014 г. нараства с 11.6 % спрямо 2013 г., приходите от дейността нарастват с 10.3 %, нетните приходи от продажби нарастват с 4.0 %, докато заетите и наетите лица намаляват с 4.9 % и 7.8 %.

Таблица 19. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия за 2013-2014 г. в община Бяла Слатина

Показатели	мярка	2013	2014
Предприятия	брой	569	595
Произведена продукция	хил.лв.	96399	107622
Приходи от дейността	хил.лв.	147081	162316
Нетни приходи от продажби	хил.лв.	123459	128427
ДМА	хил.лв.	61063	63655
Заети лица	брой	3001	2855
Наети лица	брой	2526	2328

Източник: НСИ, отдел "Статистически изследвания" гр. Враца

8.3 ГОЛЕМИНА НА ПРЕДПРИЯТИЯТА СПОРЕД БРОЯ НА ЗАЕТИТЕ

Малките предприятия са с относителен дял от общия брой местни предприятия – 6.4 % през 2014 г. и на тях се пада 26.9 % от заетите лица, 40.7 % от произведената продукция, 39.5 % от приходите от дейност, 41.1% от нетните приходи от продажби и 43.4% от дълготрайните материални активи.

Средните предприятия са с относителен дял 1.3 % през 2014 г. и на тях се пада 35.1 % от заетите лица, 14.7 % произведената продукция, 11.1 % от приходите от дейност, 12.9 % от нетните приходи от продажби и 12.2 % от дълготрайните материални активи.

Гръбнака на местната икономика представляват микропредприятията, които са 549 на брой през 2014 г. На тях се пада дял от:

- 38.0 % от заетите лица;
- 44.6 % от произведената продукция;
- 49.4 % от приходите от дейност;
- 45.2% от нетните приходи от продажби;
- 44.3% от дълготрайните материални активи (ДМА).

На територията на общината няма големи предприятия с брой на заетите на 250. Продължаваща е тенденцията за концентриране на икономическите субекти предимно в областния център Враца.

Таблица 20. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по години и по групи предприятия според броя на заетите за 2013-2014 г. в община Бяла Слатина

Групи предприятия	Предприятия - брой	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	ДМА	Заети лица
	Брой	Хиляди левове				Брой
2014						
Общо	595	107622	162316	128427	63655	2855
Микро да 9 заети	549	47982	80248	58091	28196	1085
Малки от 10 до 49	38	43801	64048	52814	27653	769
Средни от 50 до 249	8	15839	18020	16522	7806	1001
Големи над 250	-	-	-	-	-	-
2013						
Общо	569	96399	147081	123459	61063	3001
Микро да 9 заети	519	36622	63349	52280	26945	1015
Малки от 10 до 49	40	42885	65946	54970	26729	740
Средни от 50 до 249	10	16892	17786	16209	7384	1246
Големи над 250	-	-	-	-	-	-

Източник: НСИ, отдел "Статистически изследвания- Враца"

"-“ Няма случай

8.4 ОТРАСЛОВА СТРУКТУРА НА ИКОНОМИКАТА

8.4.1 СЕЛСКО СТОПАНСТВО

Селското стопанство, е основен отрасъл за община Бяла Слатина. Въпреки сравнително малкия брой стопански субекти в сектора (91 бр. за 2012 г.), съгласно предоставени от НСИ данни, за 2012 г. произведената продукция представлява над 62 % от общата в общината. Общо декларираните в сектора приходи от продажби дефинират тенденция на съществен ръст за периода 2008 – 2012 г.

Растениевъдството е добре развито. Преобладават черноземните почви, подходящи за отглеждане на зърнено-фуражни култури и трайни насаждения. В общината се отглеждат основно пшеница, слънчоглед, царевица, ечемик, овес, рапица и др. Предпочитаната форма за управление на обработваемата земя е арендата. Преобладават малко на брой пазарно-ориентирани големи стопанства за добив на зърнено-житни култури.

Земеделската земя в общината в голямата си степен е комасирана, а стопанствата са високотехнологични с модерни машини и ниска необходимост от нискоквалифициран труд. Най-висок дял от обработваемата земя се заема от пшеница и ечемик.

Зеленчукопроизводството е слабо застъпено в общината. Основна причина е несигурността в реализацията на продукцията и конкурентоспособността ѝ, поради високата себестойност. В общината няма изградено тържище, което да изпълнява функцията на медиатор между производителите и купувачите. На територията на общината е развито семейното зеленчукопроизводство, което представлява малки градини, отглеждани с нестопанска цел, целящи задоволяване индивидуалните нужди на домакинствата.

Животновъдството е застъпено основно в малки семейни ферми. Трудното технологично осигуряване и превръщането на сектора в модерно стопанство води до неконкурентна продукция и съответно предразполага затихващия интерес от страна на предприемачите. Водещия мотив за развиване на животновъдство на територията на общината е задоволяване на индивидуалните нужди на домакинствата.

Преди в общината е било добре развито бубарството, но в момента тази дейност е почти прекратена.

Въпреки значимия демонстриран дял на сектора в стопанската активност на ниво община, високата модернизация в стопанствата и спецификата на отглежданите култури водят до сравнително ниска заетост.

8.4.2 ПРОМИШЛЕНОСТ

Преработваща промишленост

Промишленото производство в община Бяла Слатина е представено от машиностроителни предприятия, предприятия от хранително-вкусовата, фармацевтичната, шивашката и текстилната промишленост.

Основният акцент в развитието на промишлеността пада върху шивашката и текстилната промишленост. През последните години с добри темпове се развива фармацевтичната и хранително-вкусовата промишленост.

Секторът на индустрията (промишлеността) е представен от предприятия работещи в сферата на преработващата промишленост. Промишлеността е съсредоточена в обособената в изградената в периода 1965-1985 г. Индустриална зона на град Бяла Слатина. По-големи, утвърдени на пазара и осигуряващи заетост на голяма част от населението на общината са следните фирми и дружества:

Машиностроене:

„Гарант” АД, гр. Бяла Слатина, Индустриална зона „Гарант” АД – е създаден през 1964 г., като завод за производство на спирачни цилиндри. Преминал през различни форми и обединения, в момента е акционерно дружество с предмет на

дейност – разработка и производство на машиностроителни изделия и търговия с тях в страната и чужбина, маркетинг, лизинг и инженеринг.

Произвеждат се следните групи изделия:

- Главни и колесни спирачни цилиндри за електро и мотокари, леки и товарни автомобили – ВАЗ, Москвич, Шкода, Ниса, ГАЗ-53А и др.;

- Маслени помпи и клапани за ДВГ „Перкинс”, Хидравлична зъбна помпа с вътрешно зацепване ПЗ-23 за ХДП на Мотокари, Подхранващи помпи по лиценз на „РЕКСРОТ”;

- Маслени и нафтови – гориво-подкачващи, бутални и зъбни помпи за строителни машини;

- Хидравлични елементи – предпазно-преливни клапани, регулатори на дебит, редукиционни клапи и бързосменни съединители;

- Хидравлични станции, които са самостоятелен източник на работна течност с определен дебит и налягане;

- Въжета за ръчна спирачка за електро и мотокари, леки и товарни автомобили;

- Складова транспортна техника, транспалетни колички, високоповдигачи – ръчни, хидравлични, електрохидравлични и др.

Предприятието реализира продукцията си освен на вътрешния пазар и в страни като: Германия, Канада, Италия, Русия, Унгария, Турция, Полша, Латвия, Литва, Румъния и др.

“Балканкар – Мизия” АД, гр. Бяла Слатина, Шосето за град Враца. Функциониращ до преди години вече е преустановил своята дейност. Завода е произвеждал сменни приспособления за електрокари и мотокари.

Хранително-вкусова промишленост

“ВЕГА СТАР” ЕООД е дружество основано през 1996 г. според изискванията на Търговския закон на Република България със 100% частен уставен капитал, като правопреемник на известната консервена фабрика “Подем”. Предприятието ес дългогодишни традиции в производството на зеленчукови и плодови консерви. Според обема на производствената си дейност, предприятието може да бъде категоризирано, като средно предприятие от хранително-вкусовия подотрасъл. Фирмата започва дейността си с производството на около 20 вида зеленчукови консерви, а в момента произвежда над 120 вида много търсени от потребителите в страната и чужбина зеленчукови и плодови консерви в множество разнообразни разфасовки. Производствената структура е гъвкаво изградена и в зависимост от изискванията на пазарите, изпълняваме рецепти и поръчки съобразени с характерните вкусови изисквания на клиентите. По - голямата част от готовата продукция на предприятието се изнася предимно за Европейския съюз, като най-голям относителен дял заема експорта за Германия. Фирмата продължава да

разширява международните си пазари на територията на САЩ, Канада, Англия, Хърватска, Словения, Босна и Херцеговина.

През последните години промяната в пазарната конюнктура и липсата на производство на суровини на местно ниво води до ситуация, в която компанията губи конкурентоспособността си и съответно пазарните си позиции. Към момента, дружеството изпитва затруднения и съществено е ограничило както производството си така и персонала си.

“Папас Мел” ЕАД – клон гр. Бяла Слатина, Индустриална зона- Мелницата, към “Папас Мел” Ямбол. Функционира в района от 2004 г. Основната дейност е изкупуване и съхранение на зърно, създаване на складови запаси, производство на брашно и хлебни изделия.

Шивашка и текстилна промишленост

Най-голям дял в промишления сектор на общината заемат фирмите от текстилната и шивашка промишленост. Основният двигател на предприемачеството в този тип дейност са традициите в района от една страна, както и сравнително ниската цена на труда от друга. През последните няколко години се наблюдава относителна консолидация в бранша, като е налице и спиране на дейност на няколко предприятия. Част от основни представители на бранша са:

„Селебра“ ЕООД, гр. Бяла Слатина, Индустриална зона. Основна дейност производство на дамска и мъжка конфекция. Фирмата работи предимно на ишлеме. Продукцията се изнася за държави като Франция, Испания, Америка, Канада и други.

„ТКТекс“ АД, гр. Бяла Слатина, ул. Индустриална 2. Едно от работещите дружества в сегмента с персонал над 200 човека. Основната дейност на предприятието е подготовка на памук за предене и производство на памучни и тип памучни прежди.

“Кардинал 07” ЕООД, гр. Бяла Слатина, ул. “Търнавска” №42, Индустриална зона. Осъществява дейност в сферата на шивашката промишленост по зададени от клиента мостри.

“Пионер” АД, гр. Бяла Слатина, ул. “Търнавска” 41, Индустриална зона. Едно от предприятията-гиганти за Северозапада по времето на социализма, предприятие от шивашката промишленост със стари традиции на територията на общината. През 1996 г. е приватизирано, като работническо мениджърско дружество. В последствие изцяло 100 % става акционерно дружество. Запазва се основната дейност на предприятието, изразяваща се в производството на детски, дамски, мъжки горни и връхни облекла от вълна, лен, памук и полиестер. Асортиментът включва: палта, кабани, костюми, блейзери, шуби, сака, панталони, джогинги, спортни комплекти и др. В най-добрите си години, заетата работна ръка в предприятието, надхвърля 550 работници. От началото на 2015 г. предприятието е обявено в ликвидация и се продава от синдик.

Нуждите на шивашката и текстилната промишленост са подсигурени от ПГО „Елисавета Багряна“, средно професионално училище, което ежегодно дипломира специалисти по облекло.

Фармацевтична промишленост

Представена е ФЗ „Милве“ АД, с. Търнак. Фармацевтичните заводи „Милве“ АД са създадени през 1997 г. с основен предмет на дейност производство и търговия с лекарствени продукти.

8.4.3 Търговия

Съгласно НСИ дружествата в община Бяла Слатина с декларирана стопанска дейност „Търговия“, в края на 2012 г., са 264 бр. или почти половината от регистрираните. Почти изцяло, дружествата са микро и малки предприятия. Общия приход, който генерират представлява над 20 % от общия за общината, а разходите за възнаграждения са почти 13 % от общите. По-голямата част от фирмите представляват малки семейни търговски обекти, чиято стопанска активност е тясно свързана с потреблението в общината. Капиталът е силно мобилен и адаптивен и лесно попълва създали се ниши и потребности. Основните проблеми за представителите са затруднен достъп до финансиране, липса на оборотен капитал и др.

Основни изводи

- Окрупнено и модерно производство на селскостопанска продукция в сферата на зърнените и маслодайните култури;
- Наличен свободен промишлен и сграден общински фонд, готов за реализация при проява на предприемачески инициативи;
- Традиции в шивашката индустрия;
- Сравнително добре изградена инфраструктура (пътна инфраструктура, ВиК) в градската част на общината;
- Липса на екологични замърсители и съответно сравнително висока степен на чистота на екологичната среда;
- Липса на големи по размер предприятия.

8.5 ПРОГНОЗА ЗА РАЗВИТИЕТО НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНА БЯЛА СЛАТИНА

Десетилетия наред община Бяла Слатина е разчитала основно на добре развита шивашка промишленост, машиностроене и хранително вкусова промишленост, като селското стопанство е било винаги водещо, особено в селата на общината. По време на социализма в града са работили няколко големи завода. Тогава градът бързо се е разраствал и от него държавата е печелела много. Например по-голямата част от продукцията на шивашкото предприятие „Пионер“ е изнасяна в бившия СССР.

Произвеждани са и части за мотокари. След промените от 1989 г. предприятията са приватизирани, земеделската земя е реституирана, в града остават почти всички заводи, но с много намален персонал и производство. Възможни са и нови опори⁷, които изискват чиста среда и съвременна инфраструктура (в т.ч. комуникации). Всичко това изисква новият общ устройствен план на общината да създаде необходимите устройствени предпоставки за ускорен растеж.

8.5.1 МОТИВАЦИЯ ЗА ДЪЛГОСРОЧНА ЦЕЛЕВА КОНЦЕПЦИЯ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОБЩИНАТА

При формулиране на сценариите/хипотезите за икономическото развитие следва да се отчете влиянието на комплекс от условия и фактори. Те са свързани с:

- необходимостта от придаване на нов динамизъм и качество на общината, който в значителна степен е резултат от действието на системата “Труд”;
- използването на пространствени и устройствени фактори за реализацията на този динамизъм и качество.

Обективните *фактори и стимули* за такова развитие на икономиката на общината са:

- През общината преминава главната пътна артерия, която свързва северното Черноморие със западните части на страната и няколко пътни артерии с регионално значение;
- От републиканските пътища, минаващи през територията на Община Бяла Слатина, с приоритетно значение е път II-15, който свързва областния център – град Враца с град Оряхово и намиращия се там ферибот. Другият път със стратегическа функция е II-13, който осигурява връзката между област Плевен с международния път Е 79, в посока към град Видин;
- Окрупнено и модерно производство на селскостопанска продукция в сферата на зърнените и маслодайните култури;
- Все още добра съхраненост на земеделската земя, възможности за развитие на модерно земеделие
- Наличен свободен промишлен и сграден общински фонд, готов за реализация при проява на предприемачески инициативи;
- Сравнително висок брой на учебните заведения в общината с тясна професионална специализация и подобрена материално-техническа база;
- Традиции в шивашката индустрия;

⁷ Преработваща индустрия, модерно животновъдство, биологично земеделие, алтернативен туризъм;

- Сравнително добре изградена инфраструктура (пътна инфраструктура, ВиК) в градската част на общината;
- Натрупан опит при управление и реализация на проекти, финансирани със средства от Структурните фондове и други донорски програми.

Бъдещото развитие на общината е свързано с активното сътрудничество и коопериране с община Враца и съседите от Врачанския и Монтанския регион, с отварянето ѝ към Европа и света.

Общинския план за развитие на община Бяла Слатина за периода 2014-2020 г. определя следната Визия **„Бяла Слатина – съвременна европейска община с добре развито земеделие, нарастващ стандарт на живот и привлекателна среда за пълноценна реализация на личността.“**

Формулираната визия се основава на: необходимостта от акцентиране върху традициите на общината; присъствието на хората във визията; желанието на хората за развита местна икономика, осигуряваща добро заплащане и възможности за реализация на образованите млади хора; важността на доброто управление за осъществяването на развитието на общинският център и останалите селища.

Предложеният стратегически документ има за задача да фокусира управленските процеси и да даде рамката за използването на наличните ресурси по такъв начин, че община Бяла Слатина да възстанови икономическата си жизнеспособност и заеме полагаемото си място в област Враца, да навакса значимото изоставане и индустриалния упадък и създаде конкурентни предимства от потенциала си.

Главната цел на Плана за развитие на община Бяла Слатина за периода 2014 – 2020 г. е “Създаване на условия за стимулиране на специфичните за общината сектори, развитие на устойчива заетост и създаване на достъпна среда.”

Общата цел за развитие в периода 2014 – 2020 г. е утвърждаване на облика и привлекателността на община Бяла Слатина за живот с повишен стандарт, изградени местни конкурентни предимства, повишена заетост и потенциал на човешките ресурси с достъпна и изградена среда в града и селата. Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност на общината. Необходимо е целенасочено отваряне на пазара за стоки и услуги, като се използват възможностите за логистика и предимствата на гео-стратегическото положение на община Бяла Слатина в близост до главни пътни артерии. С оглед на поставената обща цел Общинския план за развитие на Община Бяла Слатина за периода 2014-2020 г. поставя три основни стратегически цели и десет приоритета. Пряко отношение към развитието на общинската икономика има:

Стратегическа цел 1: Стимулиране на икономическото развитие в общината

Стратегическата цел е дефинирана, за да определи основните потребности и потенциал за развитие на общината, свързани със състоянието на икономическото ѝ развитие и конкурентоспособността на местната икономика.

Усилията ще бъдат фокусирани върху предоставянето на целенасочена подкрепа за съществуващия малък и среден бизнес, повишаване на предприемаческата активност на местно ниво за създаването на нови малки и средни предприятия от една страна, както и реализиране на дейности, свързани с привличането на нови външни инвестиции (местни и чуждестранни инвестиции). По този начин развитието на съществуващите МСП и създаването/привличането на нови предприятия ще има директен ефект върху повишаването на местната заетост, увеличаването на разполагаемите доходи на населението и засилването на тяхната мотивация да останат в общината. При реализацията на тези приоритети специално внимание ще бъде обърнато върху насърчаването на развитието на селското стопанство и създаване на условия за реализиране на връзка между селскостопанската продукция и потребностите на промишлеността и търговията в региона.

По същество общината и гражданските структури имат ограничени възможности за директно въздействие върху икономическия растеж, поради което са предвидени действия и мерки с фокус върху стимулиране на съществуващия бизнес, създаване на предпоставки за развитие на нови бизнес начинания и привличане на инвеститори.

Основни политики на ЕС на ниво просперитет и растеж са стимулиране повишаването на конкурентоспособността на МСП; подобряване на бизнес средата; повишаване на производителността; улесняване на достъпа до нови пазари и интернационализацията на българските фирми, съкращаване на пътя до крайните клиенти (особено за хранително-вкусовата промишленост); разработване, пазарна реализация и маркетинг на нови продукти, процеси, услуги и бизнес-модел; засилено навлизане и трансфер на иновациите на пазара; достъпа до и широкото използване на ИКТ, ресурсната ефективност, достъп до качествени бизнес консултации и т.н. Именно в този контекст, е предвидено общината да осъществи подпомагане и стимулиране, както за съществуващия бизнес, така и за нови начинания, с оглед реализиране на проекти в тази посока и възползването от предоставените възможности.

Конкретно за постигане на така поставената стратегическа цел, са дефинирани следните приоритети:

Приоритет 1.1: Подкрепа за малките и средни предприятия и подобряване на бизнес средата, насърчаване на предприемачеството и въвеждането на иновации.

Работата по този приоритет, включва следните три основни специфични цели: запазване и стимулиране на съществуващия малък и среден бизнес, насърчаване на предприемачеството и въвеждане на иновации, развитие, оптимизиране и разширяване на отрасловата структура на селското-стопанство и подобряване на връзката му с търговията и промишлеността, които е предвидено да бъдат постигнати, чрез прилагане на конкретни мерки, дейности и проекти. Този приоритет се подкрепя от три специфични цели:

Специфична цел 1.1. Запазване и стимулиране на съществуващия малък и среден бизнес

Мярка: Подкрепа за подобряване на качеството на предлаганите продукти и услуги от съществуващите МСП;

Дейности:

- Разработване на общинска политика за подкрепа на МСП;
- Организиране на информационни кампании за възможностите за финансиране по донорски програми;
- Подпомагане при провеждане на дейности за управление на качеството на продуктите и услугите, технологична модернизация и мерки за енергийна ефективност за МСП.

Мярка : Подкрепа за подобряване на условията за търговия и достъпа до нови пазари и създаване на условия за сътрудничество;

Дейности:

- Модернизиране на пазарите в общината;
- Съдействие за създаване на къси вериги за доставки и групи производители;
- Съдействие при представяне на продукти и услуги на местни производители в други региони.

Мярка: Ограничаване на разминаването между нуждите на бизнеса и наличните кадри;

Дейности:

- Инициативи/подпомага не/посредничество за ограничаване разминаването между търсенето и предлагането на труд в общината;
- Подпомагане при създаване на механизми работодателите да заявяват потребностите си от работна сила;
- Инициативи за регулярни срещи и включване на бизнеса в системата на образованието.

Специфична цел 1.2. Насърчаване на предприемачеството и въвеждане на иновации

Мярка: Стимулиране на предприемаческите инициативи;

Дейности:

- Организиране и провеждане на срещи, с цел обмяна на идеи за стартиране на нови бизнес начинания;
- Административна подкрепа при стартиране на нови бизнес начинания;
- Насърчаване и въвеждане на добри практики;

Специфична цел 1.3. Развитие и оптимизиране на селското стопанство и подобряване на връзката му с търговията и промишлеността

Мярка: Подкрепа за развитие на селското стопанство в общината;

Дейности:

- Възобновяване на хидромелиоративна инфраструктура в селското стопанство
- Инициативи за стимулиране развитието на местното животновъдството
- Подкрепа за развитието на малки семейни стопанства чрез създаване на стимули.

Мярка: Създаване на условия за развитие на връзка между земеделието и промишлеността в общината;

Дейности:

- Организиране и управление на общинско тържище;
- Инициативи за стимулиране развитието на местното зеленчукопроизводство.

Приоритет 1.2: Подобряване на инвестиционния климат и привличане на инвеститори в подходящи за общината сектори, включително създаване на условия за развитие на публично-частни партньорства

Работата по този приоритет, включва следните две основни специфични цели:
(1) подобряване на инвестиционния климат и привличане на инвеститори в общината и (2) развитие на публично-частни партньорства, които е предвидено да бъдат постигнати, чрез прилагане на конкретни мерки, дейности и проекти.

Специфична цел 1.2.1. Подобряване на инвестиционния климат и привличане на инвеститори в общината

Мярка: Създаване на условия за популяризиране на общината като инвестиционна дестинация;

Дейности:

- Проучване и систематизиране на конкретни предимства и специфики на общината като инвестиционна дестинация;
- Създаване на инвестиционен профил на общината;
- Популяризиране на общината като инвестиционна дестинация;

Мярка: Подобряване на средата за правене на бизнес

Дейности:

- Изграждане на широколентов достъп до интернет;
- Създаване на масив от данни и информация с наличните ресурси и възможности, с оглед привличане на инвестиции;
- Облекчаване на процедурите и скъсяване на сроковете при предоставяне на публични услуги.

Специфична цел 1.2.2. Развитие на публично-частни партньорства

Мярка: Оценка на възможностите за развитие на ПЧП

Дейности:

- Дефиниране на възможности за ПЧП;
- Инициране на съвместни дискусии с потенциални партньори за ПЧП.

Мярка: Реализиране на ПЧП

Дейности:

- Разработване на ПЧП проекти;
- Стартиране на изпълнението на ПЧП проекти.

Останалите стратегически цели са:

Стратегическа цел 2: Съхранение и развитие на човешкия потенциал в общината, включително на групите в риск;

Стратегическа цел 3: Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност на общината.

Стратегическите цели са подкрепени от 10 приоритета и 22 специфични цели със съответните мерки към тях, разкриващи какво точно трябва и може да се осъществи в общината. За всяка мярка е добавено кратко описание, представящо нейното съдържание и аргументи за включването ѝ в приоритетната област. Мерките са отворени и следва да се конкретизират с допълнителни проекти през целия следващ програмен период.

Стратегическите цели и приоритети на Плана за развитие на община Бяла Слатина за периода 2014 – 2020 г. са насочени в няколко основни области на въздействие:

- Подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическия растеж – насърчаване на предприемачеството и привличане на инвестиции, подкрепа за развитието на промишлеността и селското стопанство за осигуряване на по-високи заетост, доходи и жизнен стандарт;
- Съхраняване на демографския потенциал и развитие на човешките ресурси със специална грижа към младите хора – осигуряване на възможности за създаване на качествени работни места, професионално образование, ориентирано спрямо нуждите на бизнеса, проникване на информационните технологии в средата на обитаване, управление и бизнес, увеличаване броя

на младежите с висше образование и задържането им за живот и работа в общината.

- Подобряване на средата на обитаване – по-добра свързаност - вътрешна между населените места в общината и външна – с общинските центрове от областта и съседните общини, подобрена инфраструктура, достъпни услуги, запазване и утвърждаване на природното богатство и културно-историческото наследство;
- Подобряване на управлението и административния капацитет. Въз основа на тези области на въздействие са дефинирани четири стратегически цели, насочени към постигането на приоритетите в различни сфери на развитието на общината.

С плана се предлага стратегия за “ускорен и устойчив растеж”, което ще позволи на общината и града да бъде конкурентоспособен на европейските градове от подобен ранг. За целта трябва да се инвестира в човешките ресурси, инфраструктура, нови технологии, материални активи и оборудване и пр.

В тази връзка са предвидени мерки, реализиращи приоритетите на плана на община Бяла Слатина които ще повлияят върху икономическото развитие и подсистема “Труд”, включват изграждането на подходяща бизнес среда; подобряване качеството на човешките ресурси; развитие на изследователска дейност, технологично и иновационно развитие на общината; доизграждане и модернизиране на техническата и социалната инфраструктура и т.н.

8.5.2 Цели и сценарии/хипотези за икономическото развитие на община Бяла Слатина

Основната цел на икономическото развитие е постигане на ускорен и устойчив икономически растеж и създаването на качествена жизнена среда. За това основната стратегическа цел на развитието на община Бяла Слатина в средносрочен и дългосрочен период е: *Ефективно използване на потенциала за устойчиво развитие със стабилни темпове на растеж и високи стандарти на жизнената среда при съхранен екологичен баланс.*

Основната цел съдържа две неотделими сфери: *“отворена икономика със стабилни темпове на растеж”* и *“жизнена среда”*. Първата е двигател на развитието, а втората осмисля усилията на хората, реализирали това развитие. Задължително условие е целта да се преследва успоредно и едновременно в двете сфери.

Първият вариант на прогнозата, предвижда средногодишни темпове на растеж, около 1.5 - 2.0 % през целия прогнозен период (2014-2035 г.). По отношение на конкурентоспособността на продукцията най-добри перспективи са в подотрасли селското стопанство, преработваща промишленост и преди всичко текстилната и хранително-вкусова промишленост, модерен аграрен сектор.

Вторият (целеви) вариант характеризира темповете и структурата на производството, необходими за постигане на едно сравнително високо равнище на развитие. Той е разработен при условие на преобладаващо действие на фактори със стимулиращо въздействие върху развитието на общинската икономика. Реализацията на втория (целеви) вариант предполага наличие на целенасочени управляващи въздействия. Предвидените средногодишни темпове в периода (2014-2035г.) по този вариант са определено високи 3.0 - 4.0% средногодишен растеж и структура, ориентирана към високоефективни пропорции на секторите, отраслите и производствата. И при този вариант производствената структура ще включи развитие на преработваща промишленост, модерен аграрен сектор, туризъм. Но основният акцент е върху създаване на високопродуктивна и екологично чиста индустрия, устойчив туризъм, развитие на балансиран аграрен сектор, интегриран с хранително-вкусова индустрия и туризъм.

И по двата сценария развитието на система “Труд” се характеризира с динамично развитие. Липсва хипотеза, която да води до негативни предвиждания за развитието на тази подсистема.

8.5.3 ПРОГНОЗИРАНЕ НА ЗАЕТОСТТА

При разработването на прогнозите за икономическото развитие на община Бяла Слатина се стъпва на прогнозите за броя на населението, и по-специално на прогнозата за броя на икономически активното население на база естествен прираст.

За целите на Общия устройствен план на община Бяла Слатина са направени два варианта на прогнозна структура на заетостта с хоризонт 2035 год. Прогнозата за броя на работната сила се базира на категорията икономически активно население от 16-65 г., която отчита тенденциите в пенсионната възраст.

Като реалистичен (при наличие на съответни благоприятни предпоставки на инвестиции и растеж) се очертава първият вариант. Прави впечатление, че между двата варианта няма съществени различия и това се определя от самите тенденции на развитието на една съвременна общинска икономика.

При очертаване на структурата на заетостта на населението по предлаганите сценарии за развитие на икономиката на община Бяла Слатина са направени следните **допускания**:

- Сивата икономика излиза на “светло” – отчитат се реално заетите;
- Предвидени са промени в структурата на заетостта;
- Вторичният сектор остава като перспективен за развитието на икономиката на общината, но ще се развива и третичният сектор в отраслите – “Търговия и обслужване”, “Хотели и ресторанти” и “Образование”.

В долната таблица е дадена прогноза за структурата и броят на заетите по отрасли в община Бяла Слатина. Двата варианта нямат съществени разлика.

Таблица 21. Прогноза за структурата на заетите лица по сектори

Сектори	Първи вариант			Втори вариант	
	2015	2030	2035	2030	2035
Общо	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Първичен	11,9	11,5	11,1	11,3	11,0
Вторичен	27,1	26,5	26,1	26,0	25,8
Третичен	61,0	62,0	62,8	62,7	63,2

8.5.4 УСТРОЙСТВЕНИ РЕШЕНИЯ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГНОЗНИТЕ ВАРИАНТИ

Обективните дадености за социално-икономическото развитие на община Бяла Слатина и бъдещите възможности за тяхното доразвиване са в основата на устройствените решения на проекта общия устройствен план, водещи до устойчиво развитие и създаване на определен комфорт на средите, в които се осъществява човешкия жизнен цикъл.

Устройствените аспекти в развитието на икономиката на община Бяла Слатина са свързани с предвиждане на терени за нови съвременни технологични производства, които не влизат в конфликт с останалите подсистеми – Обитаване, Обслужване и др.

В новия Общ устройствен план се предвижда изграждането на нови терени за икономически активности. По този начин ще се осигурят необходимите устройствени предпоставки за реализиране на заложената динамика, като повлияят върху интереса на инвеститорите съгласно съвременните изисквания. Така ще бъде осигурен необходимия резерв от терени, който от една страна ще задоволи новите изисквания на инвеститорите, от друга страна ще осигури възможности за извършването на процес на рехабилитация и реконструкция на съществуващите производствени зони.

9 ОТДИХ И ТУРИЗЪМ

9.1 СТОПАНСКИ ИЗМЕРЕНИЯ НА ТУРИЗМА

Туристическа индустрия и туристическа инфраструктура. Обобщената статистическа картина на туристическата индустрия в община Бяла Слатина 2011–2015 г. е представена в следната таблица:

Таблица 22. Община Бяла Слатина – леглова база, реализирани нощувки, приходи (2011 - 2015 г.)

Показатели/единица мярка	мярка	2011	2012	2013	2014	2015
Хотели и други	бр.	2	2	2	2	2
Брой стаи	бр.	23	23	23	23	29
Легла	бр.	39	34	56	56	73
Легла/денонощия - капацитет	бр.	14235	12444	16618	19355	24905
Реализирани нощувки общо	бр.	2005	1910	8742	5371	4444
- от чужденци	бр.	-	-	-	7	2
Пренощували лица	бр.	1360	1243	1823	1343	3191
- чужденци	бр.	-	-	-	2	2
Използваемост	%	14.1	15.3	52.0	27.7	17.8
Приходи от нощувки общо	лв.	65707	58413	156287	116487	95707
- от чужденци	лв.	-	-	-	350	67

Източник: НСИ, Дейност на местата за настаняване по области и общини през 2011- 2015

По данни от НСИ към 2015 г., общината е разполагал с 73 легла/места в 2 средства за подслони и настаняване са хотели. В тези цифри не са включени малките хотели, квартирите и др. обекти за подслон, съдържащи по-малко от 10 легла. Хотелите се намират в гр. Бяла Слатина на ул. “Захари Стоянов”, транзитен път. Те са категоризирани с 1 и 2 звезди.

Като цяло показателите за туристическото развитие на общината показват известно увеличение през 2015 г. спрямо предходната година по отношение на брой сто, брой легла, пренощували лица. Приходите от нощувки намаляват с 17.8 %, намалява и използваемостта на средствата за настаняване.

От приведените по гори данни и видно, че община Бяла Слатина не е усвоила всички възможности на този отрасъл и на територията на общината няма формирани цялостни продаваеми туристически продукти.

9.2 ТУРИСТИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Община Бяла Слатина не е традиционна туристическа дестинация и съответно не разполага с конкретни туристически обекти. Възможности за развитие на туризма има за:

Културно-познавателен и спелеоложки туризъм – край с. Драшан има пещера която още не е проучена. Обща дължина 693 м., денивелация 14. Пещерата се намира на края на селото и е лесно достъпна за посещение. Към нея до този момент проявяват интерес множество групи от цялата страна занимаващи се с пещерно дело. От самата пещера извира река. Пещерата е със съхранена „девствена“ природа и има реални предпоставки да се превърне в интересен обект за развитие на културният туризъм на територията на общината.

За целта общият устройствен план предвижда прокарване на велоалея до с. Драшан по следния маршрут: гр. Бяла Слатина-с. Попица- с. Бъркачево-с. Враняк – с. Габаре-с. Драшан – с. Каменно поле, общ. (Роман). През намиращото се в Предбалкана с. Каменно поле минава красивата река Ръчене, която по пътя си образува много проломи и живописни скални образувания, обявени за природни забележителности

Културно-познавателен туризъм - с. Бърдарски геран – населява се от банатски българи – българи преселници от историческата област Банат. В селото има музей на банатската къща, който е създаден по повод 100 годишнината на селото през 1987 г. Банатските българи представляват българска етно-религиозна общност със свои отличителни особености и фолклор. В селото има свободен сграден фонд в добро състояние, а именно фамилни къщи със специфична архитектура и обзавеждане. Населението има богати и интересни обичаи, традиции и култура, различаваща се от характерната за страната и региона. Банатските българи са уникални с красивите си носии, езика на който общуват и с вкусните ястия, които те умеят да приготвят. За развитието на туризма е необходимо да бъде изградено базова туристическа инфраструктура и съответна реклама за популяризирането му като привлекателно културно-историческа дестинация.

Общият устройствен план предвижда прокарване на велоалея до с. Бърдарски геран по следния маршрут: гр. Бяла Слатина – с. Бърдарски геран.

Общият устройствен план отрежда територии за изграждане на 2 парка в района на с. Алтимир и с. Галиче по поречието на р. Скът с обща площха;

Съседната община Враца притежава красивите природни забележителности на Врачанския Балкан, най-известни сред които са уникалната с ледените си образувания пещера “Леденика” и живописният пролом “Вратцата”.

10 ОБИТАВАНЕ И ЖИЛИЩЕН ФОНД

Анализът на жилищната система на община Бяла Слатина има за цел разкриване на проблемите и потенциала на развитието ѝ, които са от значение за създаването на реалистична устройствена концепция при изработване на ОУПО.

10.1 КОЛИЧЕСТВЕНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИЛИЩНИЯ ФОНД (ВЪЗРАСТ НА ФОНДА)

Жилищният фонд в община Бяла Слатина към 31.12.2015 г. наброява 13 571 жилища, разположени в 12 841 сгради.

Жилищния фон в общината е сравнително “стар”, като след 2001 г. са построени само 98 жилища от жилищата в общината, или 0.7% от жилищния фонд. В периода до 1945 г. са построени 19.2 % (2 609 жилища) от жилищата в населените места на общината. Най-голям е дялът на фондът построен в периода 1946-1960 (с възраст около 60 години), има дял от 37.2 % (5 052 жилища). Висок е дялът на построените жилища в периода 1961-1970 – 18.7 % (2 539 жилища) и 1971-1980 г.

13.8 % (1 873 жилища). Възпроизводството на жилищата след началото на прехода е било значително по-малко в сравнение с предходния период.

Проследена по селища, възрастовата структура на фонда разкрива факта, че след 2001 г. по-голямо строителство само в отделни селища: гр. Бяла Слатина 67 жилища, с. Попица 10 жилища и с. Търнава 6 жилища. В останалите селища, жилищното строителство или не е извършвано, или е незначително.

Таблица 23. Жилища към 31.12.2015 г. по период на построяване (брой)

Населени места	Жилища общо	Периоди на построяване							
		до 1918 г.	1919 - 1945 г.	1946 - 1960 г.	1961 - 1970 г.	1971 - 1980 г.	1981 - 1990 г.	1991 - 2000 г.	2001 - 2015 г.
Община Бяла Слатина	13571	130	2609	5052	2539	1873	1000	270	98
с. Алтимир	730	1	172	366	118	45	17	9	2
с. Буковец	298	3	88	147	54	6	0	0	0
с. Бърдарски геран	573	6	101	242	168	43	8	2	3
с. Бъркачево	421	1	150	215	38	12	2	2	1
гр. Бяла Слатина	5613	43	421	1328	1314	1408	813	219	67
с. Враняк	364	10	107	215	17	10	5	0	0
с. Габаре	610	5	306	216	37	22	18	2	4
с. Галиче	1116	8	95	581	317	83	21	10	1
с. Драшан	219	1	110	96	3	7	0	1	1
с. Комарево	232	20	143	39	23	5	1	0	1
с. Попица	960	2	122	467	199	113	36	11	10
с. Соколаре	383	0	131	224	23	2	3	0	0
с. Тлачене	346	3	211	131	0	0	1	0	0
с. Търнава	1020	19	189	499	160	86	57	4	6
с. Търнак	686	8	263	286	68	31	18	10	2

Източник: НСИ

Обобщената оценка за възрастта на жилищния фонд е:

- Гр. Бяла Слатина, с. Попица и с. Търнава имат сравнително млад – със средна възраст на фонда около 40 г. съответно (44.7 %), (17.7 %) и (15.0 %);
- Отделни селата в община са с относително стар, респективно, амортизиран фонд със средна възраст над 70 години – с. Комарево 70.3 %, с. Тлачене 61.8 %, с. Габаре 51.0 % и с. Драшан 50.7 %.

Трайните негативни тенденции в демографското развитие на общината (над 19.9 % спад за последните 10 години), формират и тенденция към увеличаване на дела на необитаваните жилища. В общината той варира от около 21.8 % (за с. Търнава) до над 61.7 % (с. Буковец), 60.9 % (с. Комарево) и 49.3 % (с. Враняк). Повечето

от тези жилища се обитават само през летните месеци, т.е. използват се като вилни имоти.

Таблица 24. Жилища по начин на използване към 1.02.2011 г. - брой

Населени места	Жилища общо	Обитавани жилища	Необитавани жилища	% Необитавани жилища
Общо	13571	9033	4538	33,4
гр. Бяла Слатина	5611	4020	1591	28,4
с. Алтимир	730	475	255	34,9
с. Буковец	298	114	184	61,7
с. Бърдарски геран	571	327	244	42,7
с. Бъркачево	422	262	160	37,9
с. Враняк	365	185	180	49,3
с. Габаре	608	376	232	38,2
с. Галиче	1117	744	373	33,4
с. Драшан	219	98	121	55,3
с. Комарево	233	91	142	60,9
с. Попица	961	653	308	32,0
с. Соколаре	383	231	152	39,7
с. Тлачене	346	184	162	46,8
с. Търнава	1020	798	222	21,8
с. Търнак	687	475	212	30,9

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд 2011

10.2 СТРУКТУРА НА ЖИЛИЩНИЯ ФОНД ПО КОНСТРУКЦИЯ И ЕТАЖНОСТ

Конструкция

През 2015 г. националната статистика идентифицира 5 основни типа жилища:

- панелни- построени от панели (готови сглобяеми елементи);
- стоманобетонни (стоманобетонна конструкция с плоча и колони) -, за масивно-монолитни сгради (със стоманобетонни елементи, ЕПК, ППП (пакетоповдигани плочи), скелетно – рамкови, скелетно безгредови, специални и др.);
- тухлени (с бетонна плоча)-са сградите, чиито стени са тухлени и имат бетонни плочи между етажите, но нямат стоманобетонни колони;
- тухлени с гредоред без стоманобетон-са сградите, чиито стени са тухлени и имат бетонни плочи между етажите, но нямат стоманобетонни колони;
- други - сгради построени от камък, кирпич, дърво, дъски, дървени плоскости.

По вида на *конструкцията*, жилищният фонд е представен в четири обобщени категории – панели, стоманобетон, масивни (носещи тухлени стени и стоманобетонни плочи или гредоред), други (паянтови). Панелните жилища са само 3.6 % (484 бр.), разположени почти изцяло в гр. Бяла Слатина, където в 17 сгради има

478 жилища, които се обитават от 773 лица, в другите селища отчетените 6 панелни жилища са едно и двуетажни сгради. Стоманобетонните са с незначителен дял от – 2.1 % (286 жилища) и са разположени основно в гр. Бяла Слатина 266 жилища. Категорията «масивни» има дял от близо 91.3 % (12 396 жилища) и са разположени повсеместно във всички селища, от тях 23.7 % са тухлени с бетонна плоча и 67.6 % са тухлени с гредоред. Делът на другите (паянтовите) жилища – 3.0 %, където достигат 38.8 % в с. Комарево и 16.9 % в с. Бърдарски геран. Отчитайки и възрастта на фонда, може да се направи обобщена оценка, че жилищният фонд в някои селата е амортизиран. Една част е за снос около 3 %, а други около 50-60 % - за обновяване (включително енергийно саниране).

Таблица 25. Жилища към 31.12.2015 г. по материал на външните стени на сградата (брой)

Населени места	Жилища общо	По конструкция				
		Панели	Стоманобе тон	Тухлени с бетонна плоча	Тухлени с гредоред	Други
Община Бяла Слатина	13571	484	286	3217	9179	405
с. Алтимир	730	0	1	58	656	15
с. Буковец	298	0	2	6	289	1
с. Бърдарски геран	573	0	1	58	417	97
с. Бъркачево	421	0	0	16	389	16
гр. Бяла Слатина	5613	478	266	2620	2171	78
с. Враняк	364	0	1	6	343	14
с. Габаре	610	1	4	59	532	14
с. Галиче	1116	2	4	86	998	26
с. Драшан	219	0	1	11	207	0
с. Комарево	232	0	0	6	136	90
с. Попица	960	0	4	85	850	21
с. Соколаре	383	0	0	13	364	6
с. Тлачене	346	0	0	3	343	0
с. Търнава	1020	3	1	140	854	22
с. Търнак	686	0	1	50	630	5

Източник: НСИ

Етажност

В сгради до 3 етажа (малоетажни) са разположени общо 91.8 % (12 472 жилища) от жилищата в общината, от тях в едноетажни сгради 70.3 % (9 545 жилища), в двуетажни сгради 19.0 % (2 582 жилища) и в триетажни сгради само 2.5 % (345 жилища). Средната и високата етажност са част от фонда само на гр. Бяла Слатина, където в средноетажни сгради (4-5 етажа) са разположени 4.9 % (651 жилища), а във високоетажни сгради (6-9 етажа) са разположени 3.3% (448 жилища) от жилищата в града.

Таблица 26. Жилища към 31.12.2015 г. по етажност на сградата в която се намират (брой)

Населени места	Жилища общо	Етажност на сградите					
		едно- етажни	дву- етажни	три- етажни	четири- етажни	пет- етажни	Шест +етажни
Община Бяла Слатина	13571	9545	2582	345	215	436	448
с. Алтимир	730	670	60	0	0	0	0
с. Буковец	298	178	120	0	0	0	0
с. Бърдарски геран	573	549	24	0	0	0	0
с. Бъркачево	421	385	35	1	0	0	0
гр. Бяла Слатина	5613	3076	1100	338	215	436	448
с. Враняк	364	240	124	0	0	0	0
с. Габаре	610	268	342	0	0	0	0
с. Галиче	1116	761	353	2	0	0	0
с. Драшан	219	134	85	0	0	0	0
с. Комарево	232	218	13	1	0	0	0
с. Попица	960	868	91	1	0	0	0
с. Соколаре	383	352	31	0	0	0	0
с. Тлачене	346	261	84	1	0	0	0
с. Търнава	1020	917	102	1	0	0	0
с. Търнак	686	668	18	0	0	0	0

Източник: НСИ

10.3 БЛАГОУСТРОЕНОСТ НА ЖИЛИЩАТА

Свързани с обществена канализация са 35.1 % от жилищата в общината, като само в гр. Бяла Слатина има жилища с обществена канализация 78.5 (4 404 жилища). Свързани със септична или попивна яма са повечето от жилищата в селата от 29.6 % за с. Враняк до 84.4 % за с. Поповица, без канализация са 15.2 % от жилищата.

Водопровод вътре в жилището имат 71.4 % от жилищата, водопровод извън жилището имат 19.0 % от жилищата, без водопровод са 9.6 % от жилищата в общината

Детайлната картина на канализацията и водоснабдяването по селища е представена в долните таблици:

Таблица 27. Жилища по благоустроеност-канализация към 1.02.2011 г.

Населени места	Жилища брой	Канализация - брой			Относителен дял - %		
		Канал	Яма	Без	Канал	Яма	Без
Община Бяла Слатина	13571	4761	6630	2080	35,1	48,9	15,3
гр. Бяла Слатина	5611	4404	914	293	78,5	16,3	5,2
с. Алтимир	730	28	578	124	3,8	79,2	17,0

Населени места	Жилища брой	Канализация - брой			Относителен дял - %		
		Канал	Яма	Без	Канал	Яма	Без
с. Буковец	298	8	219	71	2,7	73,5	23,8
с. Бърдарски геран	571	12	446	113	2,1	78,1	19,8
с. Бъркачево	422	19	289	114	4,5	68,5	27,0
с. Враняк	365	2	108	255	0,5	29,6	69,9
с. Габаре	608	20	477	111	3,3	78,5	18,3
с. Галиче	1117	17	883	217	1,5	79,1	19,4
с. Драшан	219	57	141	21	26,0	64,4	9,6
с. Комарево	233	8	74	51	3,4	31,8	21,9
с. Попица	961	79	811	71	8,2	84,4	7,4
с. Соколаре	383	7	203	173	1,8	53,0	45,2
с. Тлачене	346	8	177	161	2,3	51,2	46,5
с. Търнава	1020	83	747	190	8,1	73,2	18,6
с. Търнак	687	9	563	115	1,3	82,0	16,7

Източник: НСИ, обработка на Консултанта

Таблица 28. Жилища по благоустроеност-водоснабдяване към 1.02.2011 г.

Населени места	Жилища брой	Водоснабдяване - брой			Относителен дял - %		
		Вътре	Вън	Без	Вътре	Вън	Без
Община Бяла Слатина	13571	9683	2583	1305	71,4	19,0	9,6
гр. Бяла Слатина	5611	5002	391	218	89,1	7,0	3,9
с. Алтимир	730	558	78	94	76,4	10,7	12,9
с. Буковец	298	228	3	67	76,5	1,0	22,5
с. Бърдарски геран	571	289	176	106	50,6	30,8	18,6
с. Бъркачево	422	197	116	109	46,7	27,5	25,8
с. Враняк	365	130	193	42	35,6	52,9	11,5
с. Габаре	608	315	185	108	51,8	30,4	17,8
с. Галиче	1117	620	310	187	55,5	27,8	16,7
с. Драшан	219	172	34	13	78,5	15,5	5,9
с. Комарево	233	77	144	12	33,0	61,8	5,2
с. Попица	961	656	264	41	68,3	27,5	4,3
с. Соколаре	383	192	151	40	50,1	39,4	10,4
с. Тлачене	346	138	90	118	39,9	26,0	34,1
с. Търнава	1020	551	364	105	54,0	35,7	10,3
с. Търнак	687	558	84	45	81,2	12,2	6,6

Източник: НСИ, обработка на Консултанта

Обобщената оценка на ВиК сектора е, че той е със сериозни дефицити както във физическата си изграденост, така и в качеството на услугите. Този факт има негативни последици в най-малко две посоки – жизнен стандарт и екология.

Важен елемент на благоустрояването е и *отоплението*. Близко 89.1 % (8 051) от жилищата се отопляват с твърди горива, основно с въглища (5 813). Други 10.0 % са на електричество. Прекомерното използване на твърди горива за отопление на жилищата е един от основните източници на замърсяване на въздуха, особено при неблагоприятни климатични условия.

Таблица 29. Структура на обитаваните жилища по начин на отопление, 2015 г.

Населени места	Обитавани жилища	Въглища	Дърва	Ток
Община Бяла Слатина	9033	5813	2238	908
гр. Бяла Слатина	4020	2407	756	805
с. Алтимир	475	430	31	11
с. Буковец	114	41	71	2
с. Бърдарски геран	327	204	110	10
с. Бъркачево	262	144	116	2
с. Враняк	185	16	167	1
с. Габаре	376	31	336	8
с. Галиче	744	627	87	26
с. Драшан	98	64	33	1
с. Комарево	91	88	2	1
с. Попица	653	530	100	16
с. Соколаре	231	191	36	3
с. Тлачене	184	14	168	2
с. Търнава	798	695	88	14
с. Търнак	475	331	137	6

Източник: НСИ, обработка на КОНСУЛТАНТА

Друг важен фактор на жилищния стандарт е енергийната ефективност на жилищата. Към 2011 г., само 450 жилища (3.3 %) са с топлоизолация, осигуряваща нормативната топлопроводимост, респективно, енергийна ефективност. Значително повече са жилищата с енергоспестяваща дограма – 1 487 (около 11.0 %). Основен принос за тази картина имат селищата с. Буковец и гр. Бяла Слатина.

Таблица 30. Структура на жилищния фонд по начин на приложени мерки за енергийна ефективност, 2011 г.

Населени места	Жилища	С PVC дограма	С външна изолация	% с PVC дограма	% с външна изолация
Община бяла Слатина	13571	1487	450	11,0	3,3
гр. Бяла Слатина	5611	1000	331	17,8	5,9
с. Алтимир	730	41	13	5,6	1,8
с. Буковец	298	71	0	23,8	0,0
с. Бърдарски геран	571	52	10	9,1	1,8
с. Бъркачево	422	15	3	3,6	0,7
с. Враняк	365	6	1	1,6	0,3
с. Габаре	608	18	5	3,0	0,8
с. Галиче	1117	43	15	3,8	1,3
с. Драшан	219	5	0	2,3	0,0
с. Комарево	233	4	2	1,7	0,9
с. Попица	961	81	24	8,4	2,5
с. Соколаре	383	16	2	4,2	0,5
с. Тлачене	346	8	2	2,3	0,6
с. Търнава	1020	96	34	9,4	3,3
с. Търнак	687	31	8	4,5	1,2

Източник: НСИ, обработка на КОНСУЛТАНТА

10.4 СОБСТВЕНОСТ

Традиционната за България силно преобладаваща частна собственост на жилищата е присъща и на община Бяла Слатина и то в още по-изявен вид. Малко над 99.5 % (13 505) са частните жилища, при само 0.5% обществени (на общината и на държавата). Това са само 66 жилища. На фона на растяща бедност, безработица и несигурна заетост, символичният обем на социални жилища е в противоречие с потребностите от обществено подпомогнат подслон. Независимо от огромния брой необитавани жилища (на които трудно да се разчита за социални нужди), общината следва да планира изграждането на нови социални жилища за маргиналните си групи.

Долната таблица показва разпределението на жилищата по форма на собственост:

Таблица 31. Жилища към 31.12. 2015 г. по форма на собственост (брой)

Населени места	Жилища общо	Форма на собственост		
		Държавни или общински	Частни- юридическо лице	Частни – физическо лице
Община Бяла Слатина	13571	66	19	13486
с. Алтимир	730	0	0	730
с. Буковец	298	1	0	297
с. Бърдарски геран	573	5	1	567
с. Бъркачево	421	0	1	420
гр. Бяла Слатина	5613	42	7	5564
с. Враняк	364	1	0	363
с. Габаре	610	1	2	607
с. Галиче	1116	0	2	1114
с. Драшан	219	0	0	219
с. Комарево	232	0	2	230
с. Попица	960	5	1	954
с. Соколаре	383	0	1	382
с. Тлачене	346	0	0	346
с. Търнава	1020	9	1	1010
с. Търнак	686	2	1	683

Източник: НСИ

10.5 Жилищна задоволеност

Жилищната осигуреност или осигуреността на населението с жилища (към 31.12.2015 г.) е 591 жилища/1000 д. Този макро-показател - "брой жилища/1000 обитатели" отразява количеството жилища без да дава информация за качествените характеристики на жилищата, начина на тяхното ползване и реалното потребление. От гледна точка на общия наличен фонд, по показателя - "брой жилища/1000 обитатели" община Бяла Слатина има значително по-високи показатели (591/1000) от средно-европейските (420/1000). Но този показател има адекватна диагностична стойност в условията на балансиран икономики и развити жилищни пазари. В община Бяла Слатина, той се деформира сериозно от голямото количество необитавани жилища (4 538 жилища), или 33.4 % от жилищния фонд. Затова и стойности на макропоказателя близки до 420/1000 се отчита не като означаващ висок стандарт на жилищна задоволеност, а като индикатор за необитаван фонд. Ако се вземат предвид само обитаваните стандартни жилища, показателят "брой жилища/1000 обитатели" влиза в реалистичните си стойности – 393/1000 – по-малко от средно-европейските.

Към 31.12.2015 г. в едно жилище живеят средно 1.7 лица, на едно жилище се падат средно по 73.0 м², а на обитател – 43.1 м² полезна площ при обща полезна площ за общината 990 684 м². Основният показател за жилищна осигуреност на населението *жилищната площ/човек* е 33.4 м². От което е видно, че общината има

добрите параметри на жилищна задоволеност в страната, дължащ се на високият процент необитавани жилища.

Таблица 32. Параметри на жилищата към 31.12.2015 г. в община Бяла Слатина

Параметър	стойност
Жилища – общ брой	13571
Полезна площ – м ²	990684
Жилищна площ – м ²	765987
Полезна площ/човек - м ²	43,1
Жилищна площ/човек - м ²	33,4
Полезна площ/жилище - м ²	73,0
Жилищна площ/жилище - м ²	56,4
Брой жилища/1000 д.	591
Брой обитатели/жилище	1,7
Необитавани жилища - брой	4538
Дял необитавани жилища - %	33,4

Източник: НСИ, обработка на Консултанта

Таблица 33. Параметри на жилищата към 31.12.2015 г. по населени места

Населени места	Жилища брой	Параметри				
		Полезна площ на 1 жилище – кв.м.	Жилищна площ на 1 жилище – кв. м.	Полезна площ на човек- кв.м.	Жилищна площ на човек- кв.м.	Лица на 1 жилище
Община Б. Слатина	13571	73,0	56,4	43,1	33,4	1,7
с. Алтимир	730	77,9	58,7	52,8	39,8	1,5
с. Буковец	298	57,8	47,6	63,1	52,0	0,9
с. Бърдарски геран	573	78,5	63,5	67,9	55,0	1,2
с. Бъркачево	421	66,4	54,3	39,6	32,4	1,7
гр. Бяла Слатина	5613	76,7	57,5	41,6	31,1	1,8
с. Враняк	364	74,7	55,0	63,3	46,7	1,2
с. Габаре	610	67,8	54,4	40,0	32,1	1,7
с. Галиче	1116	70,9	57,5	47,5	38,6	1,5
с. Драшан	219	72,8	62,4	92,2	79,0	0,8
с. Комарево	232	67,4	59,3	66,3	58,3	1,0
с. Попица	960	73,9	55,2	39,2	29,3	1,9
с. Соколаре	383	59,3	49,0	39,2	32,4	1,5

Населени места	Жилища брой	Параметри				
		Полезна площ на 1 жилище – кв.м.	Жилищна площ на 1 жилище – кв. м.	Полезна площ на човек- кв.м.	Жилищна площ на човек- кв.м.	Лица на 1 жилище
с. Тлачене	346	57,6	44,9	48,5	37,8	1,2
с. Търнава	1020	74,4	59,1	34,6	27,5	2,2
с. Търнак	686	64,6	50,4	32,9	25,6	2,0

Източник: НСИ, обработка на Консултанта

10.6 Ромски жилища

Ромите в Община Бяла Слатина по данни от Преброяване 2011 г. са 12.2 % от населението или около 2 544 души. Най-многобройни са в гр. Бяла Слатина 1 244 души, или 12.9 %, където живеят в обособен квартал /махала/. В по-голямата си част живеят капсулирано, бедно и са на път да се маргинализират. Къщите са едноетажни и в голяма част от тях връзката със системата за канализация на града не е изградена. Често в една къща живеят няколко семейства, обикновено с две, три деца или повече деца.

В момента няма новоотредени терени за жилищно строителство на гражданите от ромски произход. Жилищните условия на ромите като цяло са значително по-лоши, отколкото на останалата част от населението в общината. Преобладаващата част от постройките са направени от подръчни материали. Нерегулираната или липсваща инфраструктура в ромските квартали е много сериозен проблем. Голям процент от жилищата в ромския квартал в гр. Бяла Слатина са незаконни. Много често незаконните постройки са последвани от незаконно свързване към електрическата, водоснабдителната и канализационната мрежа. Синдромът на незаконното съществуване се задълбочава и засега не намира приемливо решение. Решаването на този проблем силно се затруднява, защото това решение изисква огромни финансови ресурси и инвестиции.

Основните констатации и изводи от този раздел, имащи пряк устройствен адрес са:

- В близките години община Бяла Слатина ще разчита основно на съществуващия фонд;
- Но ще се изграждат и нови жилища, предимно като вилни имоти (втори жилища);
- Ресурсът, привличан в жилищния сектор за изграждане на социални жилища, е крайно недостатъчен; общината трябва да провежда и адекватна общинска жилищна политика;
- Необходим е нов подход в инвестиционните инициативи, включващ и нова среда за обитаване в селищата (възможност за модела “къща с двор”).

11 ОБЩЕСТВЕНО ОБСЛУЖВАНЕ

По своето предметно предназначение подсистемите на общественото обслужване биват: система на социалната в т.ч. институционална инфраструктура на обслужването; пазарни подсистеми, система на туристическата инфраструктура. В тези основни групи има много подгрупи.

Социалната инфраструктура обхваща: образование, здравеопазване, социални дейности, култура и изкуство, физкултура и спорт, държавно управление.

Пазарните подсистеми включват: търговия, ремонт на коли и битова техника, други услуги, финанси, кредит и застраховане.

От гледна точка на важността, както и на бюджетния ангажимент социалната инфраструктура е приоритетна в общинските планове и стратегии.

11.1 ОБРАЗОВАНИЕ

Тази подсистема на общественото обслужване е единствената с изцяло бюджетна издръжка и е приоритет в общинската политика. В същото време тя е изправено пред редица екстремни ситуации, като демографски срив, закриване на училища, сливане на паралелки.

Образованост на населението

По отношение на образователната структура, една от водещите цели на общоевропейската стратегия „Европа 2020“ е подобряване на образователното равнище на населението, по-специално намаляване на дела на преждевременно напусналите училище и увеличаване на дела на населението с висше или еквивалентно на висше образование.

По данни НСИ за 2011 г., относителният дял на населението на общината с високо образователно ниво (с висше образование) е 10.6 % (2 224 лица) от общото население. Налице е изоставане в сравнение със средното равнище за страната 19.6 % и на област Враца 14.9 %. Лицата с висше образование са основно в общинският център гр. Бяла Слатина 15.4 %.

Лицата със средно образование са 9 966 д. (43.5 %), което е сходно със средното за страната (43.4 %). С основно образование са 6 891 лица (30.1 %), с начално – 1 920 лица (8.4 %) и с незавършено начално – 1 383 лица (6.0 %). Последната група е представена изключително от роми. В дъното на образователната стълбица стоят лицата, „никога не посещавали училище“. Броят им в община Бяла Слатина е 264, или 1.2 % от населението на 7 и повече навършени години, при 1.2 % средно за страната. Така се формира дял от 45.7 %! с ниска грамотност или неграмотни хора, което силно затруднява достъпа им до пазара на труда.

Таблица 34. Население на 7 и повече навършени години по населени места и степен на завършено образование към 01.02.2011 г. в община Бяла Слатина

Населени места	Общо	Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете (до 7 години)
Община Б. Слатина	22912	2424	9966	6891	1920	1382	264	65
гр. Бяла Слатина	10480	1615	5104	2341	697	583	109	31
с. Алтимир	1106	52	463	440	83	55	10	3
с. Буковец	200	9	75	92	22	..	..	-
с. Бърдарски геран	723	50	340	260	49	21	..	..
с. Бъркачево	648	50	203	299	45	44	7	-
с. Враняк	379	20	129	144	53	30	3	-
с. Габаре	997	68	318	278	163	137	25	8
с. Галиче	1848	159	748	627	180	107	20	7
с. Драшан	182	12	90	70	9	-	-	..
с. Комарево	209	10	58	98	22	14	..	..
с. Попица	1738	126	734	606	143	103	22	4
с. Соколаре	545	32	202	251	26	29	..	..
с. Тлачене	398	19	92	183	43	49	12	-
с. Търнава	2196	143	942	734	229	121	22	5
с. Търнак	1263	59	468	468	156	88	21	3

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд 2011 г.

Образователна инфраструктура

Образователната структура и мрежа в община Бяла Слатина е съобразена с действащите закони и подзаконови документи и нормативи и с местните, държавни и европейски стратегии за развитие на образованието. В общината има добре изградена мрежа от учебни заведения, които обхващат всички възрастови групи подлежащи на задължително обучение.

Предучилищното образование в общината се осъществява от 6 целодневни детски градини с общо 8 филиали в по-малките населени места:

ЦДГ „Радост“ гр. Бяла Слатина с филиал в с. Бърдарски геран;

ЦДГ „Вълка Ташевска“ с. Търнава с филиали в с. Галиче и с. Алтимир;

ЦДГ „Детелина“ гр. Бяла Слатина с филиал в с. Търнак;

ЦДГ „Незабравка“ гр. Бяла Слатина с филиал в с. Соколаре и с. Тлачене;

ЦДГ „Червена шапчица“ с. Габаре с филиал в с. Бъркачево;

ЦДГ „Слънчице“ гр. Бяла Слатина с филиал в с. Попица.

През учебната през учебната 2016/2017 г. в детските заведения са обхванати 729 деца разпределени в 32 групи, като за тях се грижат 69 души педагогически персонал, от тях 63 учители.

Таблица 35. Детски градини в община Бяла Слатина бр.

	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Детски градини	5	5	5	6	6
Деца	860	825	870	780	729
Учители	69	66	67	67	63
Групи	36	33	34	36	32

Източник: НСИ

Като цяло може да се обобщи, че в областта на предучилищното образование се наблюдават положителни промени. Всички деца в детските градини получават качествена подготовка за училище в позитивна образователна среда. Повишава се достъпът до услугата и ефективността на функциониране на заведенията. Пълняемостта на групите е в рамките на нормативните изисквания.

По данни на НСИ училищната мрежа включва 12 училища (10 общински училища и 2 професионална гимназия).

През учебната 2016/2017 г. *общообразователните училища*, които се финансират като държавно делегирана дейност чрез бюджета на общината, са 10 (3 начални (НУ) , 3 основни (ОУ), една прогимназия и 3 средно училище (СУ)):

НУ „Христо Ботев“, гр. Бяла Слатина;

НУ „Христо Смирненски“, гр. Бяла Слатина;

НУ „Цани Гинчев“ , гр. Бяла Слатина;

ОУ „Георги Стойков Раковски“, с. Търнак;

ОУ „Св.св. Кирил и Методий“, с. Попица;

ОУ „Христо Ботев“, с. Търнава;

СУ „Христо Ботев“ , с. Габаре;

СУ „Христо Ботев“, с. Галиче;

СУ „Васил Левски“ , гр. Бяла Слатина;

Прогимназия „Св. Климент Охридски“, гр. Бяла Слатина.

В тях през учебната 2016/2017 г. се учат 2 246 ученика разпределени в 115 паралелки, като през учебната 2012/2013 г. са се учили 2 233, или увеличение на учениците с 13 ученика(0.6 %). Общината е една от малкото общини в страната, при която е регистриран ръст в броя на учениците, въпреки значителния спад на населението.

Таблица 36. Учащи в общинските училища в община Бяла Слатина

По класове	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Общо	2233	2287	2287	2276	2246
I-IV	1015	1009	998	997	1020
V-VIII	930	958	946	924	867
IX-XII	288	320	343	355	359

Източник: НСИ

Основен проблем в общинските училища се явява пълняемостта на паралелките в училищата в селата. Друг проблем е немалкия брой на преждевременно напусналите училище ученици, включително тези напуснали основната задължителна степен.

Общинските училища се включват активно в изпълнението на проекти за по – качествен образователен процес; проекти, които създават условия за целогодишно включване и ангажиране на учениците в извънкласни и извънучилищни дейности, осмисляне на свободното им време

Професионалното образование което е на държавно финансиране е представено от 2 професионални гимназии, като през учебната 2016/2017 г. в тях се учат 499 ученика, разпределени в 19 паралелки:

- Професионална агротехническа гимназия “Н. Й. Вапцаров”, гр. Бяла Слатина разполага с модерна база за теоретично и практическо обучение – 3 компютърни зали, кабинети по теория на двигателите с вътрешно горене, селскостопански машини; учебни работилници и лаборатории, физкултурен салон и фитнес зала; учебна техника за обучение на водачи категория В, Твк, Твк-з, Ткт.

Учебното заведение извършва прием и обучение на ученици по следните специалности: :Икономика и мениджмънт; Бизнес администрация; Оперативно счетоводство; Компютърна техника и технологии; Механизация на селското стопанство; Електрообзавеждане на транспортна техника; Ветеринарен техник; Пчеларство и бубарство; Агроекология; Земеделско стопанство.

Училището работи по проект „Ученически практики“, който дава възможност на учениците ни да работят в реална среда в избрана от тях фирма.

- ПГО “Елисавета Багряна”, гр. Бяла Слатина е професионална гимназия по облекло. Учебното заведение извършва прием и обучение на ученици от 9-12 клас в специалностите: Конструирание, моделиране и технология на облекло от текстил, Производство на кулинарни изделия и напитки, Производство на облекло от текстил, Работник в обслужване на заведения за хранене и развлечения.

Понастоящем в учебните заведения са спазени държавните образователни изисквания. Процесите на оптимизация на училищната мрежа поставят изисквания към създаването на защитни механизми по отношение на реструктурираните звена. Към момента за учебната 2016/2017 г. по данни на Министерството на

образованието, младежта и науката в общината има 7 средищни училища: НУ "Христо Ботев", гр. Бяла Слатина; НУ "Цани Гинчев", гр. Бяла Слатина, ОУ "Св.св. Климент Охридски", гр. Бяла Слатина, ОУ "Св.св. Климент Охридски", с. Попица ,ОУ "Христо Ботев", с. Търнава, СУ "Васил Левски", гр. Бяла Слатина и СУ "Христо Ботев", с. Габаре; За пътуващите ученици държавата осигурява финансирането на целодневна организация на учебния процес, столово хранене и транспорт. В тях децата получават по-качествено образование. Това е съпътстваща мярка в процеса на оптимизацията на училищната мрежа.

От представените данни е видно, че в периода на учебните години 2012/2013-2016/2017 г. броят на учащите се и на децата посещаващи детските градини се запазва, като в общинските училища дори има известно увеличение. В тази връзка можем да обобщим, че предвид демографския потенциал на територията и особеностите на възрастовата структура на населението, изградените обекти за предучилищна и училищна подготовка се определят като достатъчни за нуждите на местните жители и в периода до 2035-2040 г. не се налага определяне на терени за нуждите на образованието.

11.2 ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Здравното обслужване на населението на община Бяла Слатина е другата основно социална дейност, към развитието и нормалното функциониране на която имат ангажименти както държавата, така и местната, общинска власт с подкрепата на големите стопански субекти в общината.

Здравеопазването в община Бяла Слатина е осигурено от добре развита мрежа от заведения за болнична и извънболнична помощ.

По данни на НСИ през 2015 г. общинската здравна инфраструктура разполага със 1 болнично заведение с общ капацитет от 100 легла. **Болничната помощ е представена от** Многопрофилната болница за активно лечение "МБАЛ - Бяла Слатина" ЕООД притежава разрешение за осъществяване на лечебни дейности № МБ-18 / 10.0Е.2001г. с № МБ -18 / 17.05.2006 г., разрешително МБ-18 / 04.01.2011 г. и последно разрешително за дейност от 13.03.2012 г. С последното си разрешително за осъществяване на лечебни дейности "МБАЛ - Бяла Слатина" ЕООД - №МБ-18/1Диагностика и лечение на заболявания, когато лечебната дейност не може да бъде извършена в извънболнична помощ; Родилна помощ; Диагностика и консултации, поискани от лекар или лекар по дентална медицина от други лечебни заведения. По следните медицински специалности:

- Анестезиология и интензивно лечение – първо ниво на компетентност;
- Вътрешни болести – второ ниво на компетентност;
- Хирургия – второ ниво на компетентност;
- Педиатрия – първо ниво на компетентност;

- Нервни болести – първо ниво на компетентност;
- Акушерство и гинекология – първо ниво на компетентност;
- Клинична лаборатория – второ ниво на компетентност;
- Образна диагностика – първо ниво на компетентност;
- Микробиология – второ ниво на компетентност;
- Инфекциозни болести – второ ниво на компетентност;
- Отделение по хемодиализа – първо ниво на компетентност.

Болницата се състои от следните **функционално обособени структурни блока**:

- **Консултативно-диагностичен**, включващ: Приемно-консултативни кабинети (спешен ОАИЛ; хирургичен кабинет; гинекологичен кабинет; неврологичен кабинет; детски кабинет; терапевтичен кабинет; кабинет по инфекциозни болести); Клинико-диагностични структури (Клинична лаборатория; Микробиологична лаборатория); Отделения без легла (Образна диагностика - конвенционална рентгенова диагностика, ехография и ендоскопска диагностика; Отделение по хемодиализа – 4 диализни поста)

- **Стационар**, включващ: Вътрешно отделение с 16 легла (гастро-ентерологични; нефрологични; ендокринологични; кардиологични с интензивна стая; пневмологични фтизиатри; учебен център на пациенти родители на деца със захарен диабет; кабинет по ехокардиография; функционален кабинет - ФИТ и ХОЛТЕР); Детско отделение с 20 легла (кърмачески; за деца над 1 година); Акушеро-гинекологично отделение с две операционни зали и една родилна зала с 15 легла (родилни; патологична бременност; гинекологични; неонатологични); Хирургично отделение с две операционни зали и оперативен блок с 13 легла; Неврологично отделение с 20 легла (кабинет ЕЕГ и ЕМГ; кабинет доплерова сонография); Отделение „Анестезия и интензивно лечение“ с 6 легла (оперативни); Инфекциозно отделение с 10 легла (чревни; бокс-капкови инфекции; хепатити).

Средният месечен брой на пациентите, преминали през приемните кабинети на болницата е около 450 човека. Приемните кабинети са с 24 часов режим на работа.

Лечебното заведение работи по договор със Здравната каса по 68 клинични пътеки.

Спектъра от медицински услуги, които се извършват от болницата, обхваща консултации, диагностика и лечение на различни заболявания. **Болницата изпълнява надобщински функции** ползватели на медицинските услуги са жители на община Бяла Слатина и хора от съседните общини, в които няма лечебни заведения – Борован и Хайредин.

Ивънболничната медицинска помощ е представена от :

- Медицински център “Свети Панталеймон” ООД, гр. Бяла Слатина с 12 лекари;
- Медицински център “Милосърдие – Бяла Слатина” ЕООД, гр. Бяла Слатина- 5 лекари;
- Медицински център “Здравец – 2011 А и М” ООД, гр. Бяла Слатина – 26 лекари;
- Медицински център 1 - Бяла Слатина” ЕООД, гр. Бяла Слатина – 10 лекари.
- 14 лечебни заведения за първична медицинска помощ;
- 10 лечебни заведения за първична помощ по дентална медицина.

Спешната медицинска помощ се осъществява от Център за спешна медицинска помощ – филиал гр. Бяла Слатина, към ЦСМП – Враца.

Здравното обслужване на децата и учениците се осъществява от здравни кабинета към детските градини и училищата. В делегираните бюджети на учебните заведения се предвиждат ежегодно средства за закупуване на необходимите лекарства и медикаменти. Недостигът на училищни лекари все още остава проблем, чието решение следва да се търси на национално ниво.

В общината функционират 11 аптеки 7 в гр. Бяла Слатина и по 1 в селата: Бъркачево, Габаре, Попица и Търнава.

По данни на НСИ през 2015 г. броят на лекарите в общината е 72 (от тях 15 са общопрактикуващи), броят на медицинските специалисти по здравни грижи е 102, а 9 са лекарите по дентална медицина.

В общината общият показател за осигуреност през 2015 г. на 10 000 души от населението с лекар е 31.4 човека, на лекарите по дентална медицина – 3.9 човека. Показателите за страната за осигуреност на населението с лекари и лекари по дентална медицина към 31.12. 2015 г. са съответно 40.3 и 10.5 на 10 000 души.

Населението в общината, обслужено през 2015 г. от един лекар, е 319 човека, при средно 248 човека за страната и 256 за област Враца. Данните показват, че показателят „Население на един лекар“ за 2015е с по-добри неблагоприятни стойности от средните за страната и област Враца.

Детски ясли

Към системата на здравеопазването са и детските ясли. На територията на община Бяла Слатина по данни НСИ през 2015 г. функционират 3 детски ясли. Обхванати са 85 деца, при капацитет 100 места.

Сериозен проблем остава навременното осигуряване на здравна помощ в отдалечените села. В допълнение достъп до здравни услуги е проблем за лицата, които нямат редовни здравни осигуровки, особено голяма част от ромското население. . Общината не разполага с нормативни документи и финансови ресурси за решаване на този проблем, но би трябвало да потърси свои решения.

Обобщената оценка е, че системата на здравно обслужване в община Бяла Слатина е добре организирана, материално и кадрово обезпечена и изпълнява над общински функции, но с потребности от обновяване на материалната база.

Проблемите пред общинската система на здравеопазването могат да се сведат до:

- Отдалеченост на периферните селища от мястото на предлагане на медицинска помощ (първична, специализирана, болнична, спешна);
- Осигуряването на равни възможности за достъп до здравни услуги, включително и на живеещите в малки населени места, отдалечени от общинския център;
- Необходимо е повишаване на качеството на здравните услуги;
- Необходимо е обновяване на оборудването на здравните заведения;
- Ремонт и обновяване на здравни служби и медицински кабинети.

11.3 Социални дейности

Политиката на Община Бяла Слатина в социалната сфера е съпричастна към проблемите и нуждите на хората със специфични потребности - деца и възрастни с увреждания и самотни стари хора.

През 2015 г. в община Бяла Слатина стартира предоставянето на нова социална услуга **в два „Центъра за настаняване от семеен тип“ (ЦНСТ)** за деца и младежи с увреждания по проект " Като в свой дом", Договор № BG051P0001-5.2.12-0060-C0001, процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ „Да не изоставяме нито едно дете“, Компонент 2 „Разкриване на социални услуги в общността“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007 – 2013 г. ЦНСТ с. Бърдарски геран разполага с два центъра:

- ЦНСТ - 1 за деца от 3 до 10 години;
- ЦНСТ - 2 за деца от 11 до 16 години. Капацитетът на всеки един е 15 деца.

ЦНСТ е разположен в центъра на селото, в близост до читалище, здравен пункт, кметство, магазини, парк. Разполага с две сгради-административна и сграда за децата. Сградата, където живеят децата, е двуетажна със сутерен. На първия етаж са настанени децата от ЦНСТ-1, на втория-от ЦНСТ-2. Всеки един от центровете разполага със спални помещения, всекидневна с кухненски бокс, санитарни помещения и гардеробна.

ЦНСТ има голям двор с детска и спортна площадки, беседка, места за отдих, подвижен басейн.

Преходно жилище/ПЖ/гр. Бяла Слатина, ул. „Одрин“ № 4.„Преходното жилище“ гр. Бяла Слатина. Социална услуга от резидентен тип, която е открита със Заповед № РД 01-526 /30.04.2010 г. на Изпълнителният директор на АСП /МТСП,

влязла в сила от 01.04.2010 г. „ПЖ“ дава възможност и условия за водене на независим начин на живот с помощта на професионалисти.

Дом за стари хора с. Попица, е специализирана институция за предоставяне на социални услуги делегирана държавна дейност с капацитет 60 места.

На територията на община Бяла Слатина в обществена полза работят следните неправителствени организации: НПО " Първи юни", НПО "Етника", Център за междуетнически диалог и толерантност "Амалипе".

11.4 КУЛТУРА

Читалищата и библиотеките са “капилярите” на мрежата от културни институции. В общината функционират 14 народни читалища. Те са се превърнали в центрове за обмяна на информации чрез компютъризация, традиционни и нови прояви, концерти, лекции, беседи, изложби.

Сред читалищата важно и най-значимо място заема НЧ “Развитие - 1892” в гр. Бяла Слатина. Същото е основано 1892 г., като израз на нарасналите нужди на местното население от знание и просвета. В него е съсредоточена целокупната обществена дейност и същото е превърнато в средище за обогатяване на духа и културата, за изява на творческите стремления на хората от града. Читалището е библиотека и театър, кино и оперета, концертна зала и музикална школа, народен университет и литературно-творчески клуб, галерия и място за любителско творчество, всичко това, което обогатява културния живот, запазва и създава традицията в провинциалния град и приобщава гражданите му към националната и световна култура.

Към читалището са обособени: Читалищна библиотека, разположена в четири самостоятелни отдела и съдържаща около 90 хиляди тома литература и други информационни носители, детска музикална школа, създадена преди повече от 40 години и прави достъпни музикалната подготовка и музикалното възпитание за децата от Бяла Слатина и региона. Ежегодно в нейните класове по пиано, цигулка, акордеон, народни инструменти и теория на музиката се обучават около 50 – 60 деца, Художествена самодейност, която има дългогодишни традиции, които се съхраняват и днес. Към читалището има създадени: театрален колектив, фолклорната група “Бяла Слатина”, читалищният детски танцов състав, в който участват повече от 60 деца, група за градски песни “Нежен спомен”.

Другите читалища са:

- НЧ “Просвета – 1930” , с. Буковец е действащо читалище, регистрирано под номер 3209 в МК. Дейности: Певческа група; библиотека - 5858 тома;

- НЧ “Съединение -1923”, с. Бърдарски геран е действащо читалище, регистрирано под номер 1107 в МК. Дейности: танцов състав и хор; библиотека – 9878 тома;

- НЧ "Васил Левски -1899", с. Търнак е действащо читалище, регистрирано под номер 1993 в МК. Дейности: детски танцов състав и певческа група; библиотека - 23 302 тома;

- НЧ "Просвета -1926", с. Алтимир е действащо читалище, регистрирано под номер 1907 в МК. Дейности: литературен кръжок, школа модерен балет, певческа школа, английски език, френски език; библиотека – 12320 тома;

- НЧ "Съзнание -1919", с. Бъркачево е действащо читалище, регистрирано под номер 1495 в МК. Дейности: библиотека - 8596 тома;

- НЧ "Просвета", с. Враняк е действащо читалище, регистрирано под номер 2185 в МК. Дейности: библиотека - 6789 тома;

- НЧ "Зора-1904", с. Габаре е действащо читалище, регистрирано под номер 1224 в МК. Дейности: библиотека - 17 345 тома;

- НЧ "Просвета 1910", с. Галиче е действащо читалище, регистрирано под номер 2212 в МК. Дейности: библиотека - 10800 тома;

- НЧ "Христо Ботев", с. Комарево е действащо читалище, регистрирано под номер 1791 в МК. Дейности: библиотека - 4 544 тома;

- НЧ "Напредък 1897", с. Попица е действащо читалище, регистрирано под номер 1667 в МК. Дейности: певческа група; библиотека - 14 000 тома;

- НЧ "Никола Йонков Вапцаров", с. Соколаре е действащо читалище, регистрирано под номер 1922 в МК. Дейности: група за народно пеене; библиотека - 6386 тома;

- НЧ "Събуждане", с. Тлачене е действащо читалище, регистрирано под номер 2113 в МК. Дейности: библиотека - 3473 тома;

- НЧ "Напредък 1898", с. Търнава е действащо читалище, регистрирано под номер 1395 в МК. Дейности: драматични състави за възрастни и деца; библиотека - 16 800 тома.

Музеи

Къщата „Николай Хрелков” гр. Бяла Слатина - Родната къща на Николай Хрелков. Категоризиран като паметник на културата с Национално значение. Състояние в момента: лошо. Напълно разрушена като архитектура. Идеята е: Къщата да се превърне в етнографски музей, отразяващ бита и националната характеристика на Белослатинската общност.

Музей на банатската къща , с. Бърдарски геран. Създаден през 1987 г по повод 100 годишнината на селото. Сбирката е изградена със съдействието на специалисти етнографи от Регионалния етнографски музей в гр. Враца. Оригиначните музейни експонати са събрани изцяло от дарения.

Религиозни храмове

На територията на общината има 16 храма, в т. ч. 2 католически църкви, 13 православни църкви и 1 параклис. Църквите са функциониращи, за голяма част от тях ежегодно се отделят суми от общинския бюджет за извършване на наложителни и понякога спасяващи ремонти.

Католически храмове, принадлежат към епархия - Северна католическа митрополия и са представени от:

Храм "Свети Йосиф", с. Бърдарски геран;

Храм "Дева Мария добрата надежда", с. Бърдарски геран.

Православни храмове, принадлежат към Врачанска епархия, Белослатинска духовна околия и са представени от :

Храм "Света Параскева", гр. Бяла Слатина;

Храм "Света Параскева", с. Алтимир;

Храм "Света Троица", с. Бъркачево;

Храм "Света Богородица", с. Враняк;

Храм "Света Параскева", с. Габаре;

Храм "Света Троица" с. Галиче;

Храм "Света Параскева", с. Комарево;

Храм "Света Параскева", с. Попица;

Храм "Свети Димитър", с. Соколаре;

Храм "Света Параскева", с. Търнава;

Храм "Света Параскева", с. Търнак;

Храм "Успение на Света Богородица", с. Лачене;

Параклис, с. Буковец;

Храм "Протестантско-Адветна Църква, гр. Бяла Слатина

Все още за голяма част от храмовете се нуждаят от финансиране на ремонтни и възстановителни дейности на сградите както и от реставрации на стенописите.

11.5 Спорт

Спортната инфраструктура е представена от:

-стадион "Чавдар";

- тенис база "Чавдар". Базата разполага с 5 корта. По проект на Центъра по социална превенция и със съдействието на Общинска администрация бе извършен ремонт на сградата и хидроизолация на покрива, с което се създадоха подходящи битови и санитарно-хигиенни условия.

В общината съществуват четири спортни клуба със силен социален статус:

- ФК "Чавдар", гр. Бяла Слатина;

- ВК "Чавдар", гр. Бяла Слатина;
- Тенис клуб "Чавдар" , гр. Бяла Слатина; С
- Спортен клуб „Боди форм – силов трибой” , гр. Бяла Слатина.

Налице са много добри резултати и представяне на волейболния клуб ВК "Чавдар". Въпреки успехите обаче, на територията на Община Бяла Слатина няма спортна зала. Тренировъчният процес се провежда във училищен физкултурен салон, който не отговаря на изискванията на БФВ.

Общинската администрация насърчава развитието на масовия спорт сред подрастващите. В тази връзка ежегодно се провеждат ученически спортни игри: волейбол, футбол, шахмат, тенис на маса; спортни прояви: щафетно бягане, кросово бягане.

В Общинският план за развитие 2014-2020 г. е определена Специфична цел: Развитието на спорта в общината, като са определени конкретни проекти: Изграждане на спортна зала в гр. Бала Слатина, Изграждане на спортни площадки в общината, Подобряване на зоните за отдих и парковите пространства в общината.

11.6 ОБЩЕСТВЕН РЕД И СИГУРНОСТ

Структурите по обществен ред и сигурност в общината са представени от :

- -РУ "Полиция" – гр. Бяла Слатина, ул. "Гимназиална" №1, обслужва територията на общините Бяла и Борован, като има изградени два полицейски участъка УП – Борован и УП - Габаре
- -Районна служба "Пожарна безопасност и защита на населението", гр. Бяла Слатина, ул. „Търнава” № 39 , обслужва териториите на общините Бяла и Борован.

11.7 АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ

Административното обслужване се осъществява от община Бяла Слатина, гр. Бяла Слатина , ул.. "Климент Охридски" №68.

Деловото обслужване се осъществява от Районен съд, гр. Бяла Слатина, ул. "Димитър Благоев" № 85. Района на действие на съда включва две общини- Бяла Слатина и Борован

Други структури са:

- Общинска служба "Земеделие" гр. Бяла Слатина, ул. "Димитър Благоев" № 99;
- Дирекция "Бюро по труда", гр. Бяла Слатина, ул. "Климент Охридски" № 61;
- Дирекция "Социално подпомагане", гр. Бяла Слатина ул. "Хан Крум" № 75;
- Районна Здравноосигурителна каса (поделение Бяла Слатина), обслужва общините Бяла Слатина и Борован. .

Административните сгради на представителните структури са разположени в ЦГЧ.

На територията на останалите селища административното обслужване е представени от сградите на кметствата и пощите. Сгради на пощите има в следните селища:

Таблица 37. Пощенски станции в община Бяла Слатина

Пощенски код	Пощенска станция	Адрес
3200	Бяла Слатина Ц	гр. Бяла Слатина, ул. "Д. Благов" №98
3201	Бяла Слатина 1	гр. Бяла Слатина, ул. "Търнавска" №41
3242	Буковец	с. Буковец, ул. "Г. Димитров" №28
3243	Тлачене	с. Тлачене, ул. "В. Левски" №2
3244	Попица	с. Попица, пл. "К.П. Шабански"
3245	Бъркачево	с. Бъркачево, ул. "Христо Ботев" №1
3247	Комарево	с. Комарево, ул. "Г. Димитров" №23
3248	Враняк	с. Враняк, ул. "Хан Аспарух" №3
3249	Търнак	с. Търнак, ул. "Септемврийци" №62
3250	Галиче	с. Галиче, ул. "Г. Димитров" №1
3251	Алтимир	с. Полско Косово, ул. "Христо Ботев" №28
3252	Търнава	с. Търнава, ул. "Р. Даскалов" №110
3258	Соколаре	с. Соколаре, ул. "П. Коташки" № 58
3259	Бърдарски геран	Административната сграда на кметството
3265	Габаре	с. Габаре, ул. "П. Лалов" № 29
3267	Драшан	с. Драшан, ул. "Цар Симеон" № 2

Източник: Български пощи, РУ "Югозападен регион", ОПС Враца

11.8 БИЗНЕС ИНФРАСТРУКТУРА

Финансово-кредитните институции са представени от:

- БАНКА ДСК - Клон гр. Бяла Слатина , ул. "Климент Охридски" №56;
- ОББ - Клон гр. Бяла Слатина, ул. "Климент Охридски" №58;
- СИБАНК – клон гр. Бяла Слатина, ул. "Климент Охридски" № 78 А;
- Асет Банк, Кооп Банк, Банка България АД Алианс.

12 ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

12.1 ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА

Общата пътната мрежа на територията на общината е общо 152,703 км. През общината преминават частично 6 пътя от Републиканската пътна мрежа на България с обща дължина 89,82 км:

- участък от 18,37 км от Републикански път II-13 Борован – Бяла Слатина – Плевен;
- участък от 6,60 км от Републикански път II-15 Враца – Оряхово;
- началният участък от 17,21 км от Републикански път III-133 Бяла Слатина – Алтимир;
- началният участък от 29 км от Републикански път III-134 Бяла Слатина – Габаре – Мездра;
- началният участък от 8,74 км от Републикански път III-1304 Бяла Слатина – Търнак – Бреница;
- участък от 29 км от Републикански път III-1306 Червен бряг – Габаре – Враца.

Състоянието на II-класната пътна мрежа е много добро, но на III-класната е задоволително, а някои от пътищата като III-134, в участъка от км 19+000 до км 29+000 е в окаяно състояние. Този път свързва община Бяла Слатина с общините Мездра и Роман. Състоянието на настилките и на пътната маркировка е в много лошо състояние и не дава гаранция за безопасен и безавариен превоз на пътници и товари.

От републиканските пътища, минаващи през територията на Община Бяла Слатина, с приоритетно значение е път II-15, който свързва областния център – град Враца с град Оряхово и намиращия се там ферибот. Другият път със стратегическа функция е II-13, който осигурява връзката между област Плевен с международния път Е 79, в посока към град Видин. Този път свързва Община Бяла Слатина с община Криводол и намиращите се там села.

Общата дължина на общинската пътна мрежа на територията на Община Бяла Слатина е 62,880 км.

12.2 В и К ИНФРАСТРУКТУРА

12.2.1 ВОДОИЗТОЧНИЦИ И ЗАХРАНВАЩИ ВОДОПРОВОДИ

Град Бяла Слатина

Северно от града са разположени 12 броя шахтови кладенци (9 от тях са в експлоатация), от които водата се подава към помпена станция „Подем“, която тласка водните количества в НР 600 m³ и НР 4000 m³, които са основното водоснабдяване на града, който се захранва по етернитов водопровод Ø300 mm. Със заповеди от 2010 г.

от МОСВ се определят санитарно-охранителни зони за шахтови кладенци № 3, 4, 5, 12 и ПС "Подем".

От другата страна града се водоснабдява от два броя дренажи „Пишурата“. На около 0,5 км източно от града се намира НР 500 m³, който се захранва от помпена станция „Пишурата“ и към момента не е в експлоатация. Водните количества към града се подават директно от ПС „Пишурата“ чрез стоманен водопровод с диаметър Ø200 mm.

Освен това водоснабдяването на гр. Бяла Слатина се осъществява и от 3 броя тръбни кладенци, разположени в близост до с. Алтимир. От там чрез напорен водопровод от етернитови тръби Ø400 водата се подава директно във разпределителната мрежа на града. Част от този довеждащ водопровод е подменен с полиетиленови тръби РЕ Ø315. По пътя на трасето има изградена водна кула с обем V=250m³, която не се експлоатира.

Нужно е за каптажи "Пишурата 1" и "Пишурата 2", както и тръбните кладенци, Алтимир II, "ПС II" №1, Алтимир II, "ПС II" №2, Алтимир II, "ПС II" №3 разрешителните за водоползване да се актуализират, както и да се учредят СОЗ и да се приведат във вид съгласно изискванията на закона.

Село Алтимир

Селото се водоснабдява от водоем с обем V=500 m³, който се захранва от каптаж „Ибришима“, чрез нагнетяване на водата от ПС „Ибришима“ директно към водоема. ПС „Алтимир 1“ не функционира към настоящия момент.

Село Галиче

Водоснабдява се от 4 броя тръбни кладенци, от които водата постъпва в черпателен резервоар с обем V=50m³ и оттам чрез помпена станция „Галиче“ и напорен водопровод Ет. Ø250 водата се подава във водоем с обем V=500m³. От там вътрешната мрежа на селото се с. Галиче се водоснабдява чрез гравитачен водопровод Ет. Ø200.

Село Бърдарски геран

Селото се водоснабдява от тръбните кладенци на с. Галиче, като водата се подава до водна кула с обем V=200m³ и оттам гравитачно се подава за с. Бърдарски геран.

Село Търнава

Водоснабдителната система се захранва се от 2 бр. шахтови кладенци – „Герана 1 и 2“, които подават вода към помпена станция „Търнава“. Оттам водата се тласка към НР 600 m³ по водопровод от полиетилен с диаметър Ø140 mm, който захранва село Търнава.

Водните количества за с. Търнава се транспортират от водоизточниците до селищните напорни резервоари с общ обем за системата 600 m³ от около 3,4 км

външни довеждащи водопроводи с диаметри от Ø140 mm до Ø200 mm, изградени основно от полиетилен и етернит.

Село Попица

Селото се водоснабдява частично от водопроводната мрежа на гр. Бяла Слатина и от водоем с обем $V=180 \text{ м}^3$. Този водоем се захранва от шахтови кладенци и помпена станция „Бъркачево“.

Село Бъркачево

Водоснабдява се от шахтови кладенци на с. Бъркачево чрез преходен водоем с обем $V=160 \text{ м}^3$.

Село Враняк

Селото се водоснабдява от контра водоем с. Враняк с обем $V=180 \text{ м}^3$, захранван от помпена станция „Бъркачево“.

Село Тлачене

Водоснабдява се от шахтов кладенец от ПС „Тлачене“. Чрез напорен водопровод с диаметър Ст. Ø150 и полиетилен РЕ Ø125 водата се подава в напорен водоем с обем $V=260 \text{ м}^3$ и оттам гравитачно по водопровод Ет. Ø100 се водоснабдява с. Тлачене.

Село Комарево

Селото се водоснабдява от тръбни кладенци и помпена станция „Комарево“. Чрез напорен водопровод водата постъпва в преходен водоем с обем $V=200 \text{ м}^3$ и оттам по гравитачен водопровод Ет. Ø100 се захранва с. Комарево.

Село Буковец

Село Буковец се водоснабдява от тръбните кладенци на с. Комарево и помпена станция „Соколаре-Комарево“. По напорен водопровод водата постъпва в черпателен резервоар с обем $V=25 \text{ м}^3$ на помпена станция „Буковец-II“. Оттам водата постъпва в разпределителна шахта и след това в преходен водоем с обем $V=200 \text{ м}^3$. По гравитачен водопровод Ет. Ø150 се водоснабдява с. Буковец.

Село Соколаре

Селото се водоснабдява от водна кула с обем $V=200 \text{ м}^3$. Водата във водната кула постъпва по напорен водопровод от помпена станция „Соколаре-Комарево“. Част от трасето на напорния водопровод е подменено с полиетиленови тръби РЕ Ø140 и РЕ Ø125. Гравитачния водопровод от Водна кула до с. Соколаре е изпълнен от етернитови тръби Ет. Ø200.

Село Търнак

Водоснабдява се от шахтов кладенец, след който водата постъпва в помпена станция „Търнак“. По напорен водопровод Ет. Ø150 водата постъпва във водна кула с обем $V=200 \text{ м}^3$ и оттам по гравитачен водопровод е водоснабдено с. Търнак.

Село Габаре

Село Габаре се водоснабдява от каптирани извори „Мурдов кладенец“ и „Езерото“. От тези извори водата постъпва в помпена станция „Габаре“, оттам по напорен водопровод Ет. Ø100 водата постъпва в преходен водоем с обем $V = 300 \text{ м}^3$. По гравитачен водопровод Ет. Ø200 водата постъпва в разпределителната мрежа на с. Габаре.

Налично е и второ захранване на селото. От ПС „Хърчене“ – район Роман се подава вода до преходен водоем с обем 100 м^3 , а от там гравитачно по водопровод Ет. Ø200 захранва селото.

Село Драшан

Селото се водоснабдява от район Роман чрез ПС „Хърчене“ от водопровода на с. Камено поле чрез преходен резервоар с капацитет 50 м^3 .

12.2.2 ВЪТРЕШНА ВОДОПРОВОДНА МРЕЖА

Може да се счита, че всички населени места в Община Бяла Слатина са водоснабдени на 100%.

През последното десетилетие в част от населените места в общината има частично подменена вътрешна водопроводна мрежа с полиетиленови тръби. мрежата, която не е била подменена през последните години е изградена предимно от етернитови и стоманени тръби, които са амортизирани и водят до чести аварии и загуби на питейна вода.

Общата дължина на съществуващата улична водопроводна мрежа на гр. Бяла Слатина е приблизително 50 км. към 2015 г. е приключен проект за реконструкция на част от водопроводната мрежа по „интегриран проект за водния цикъл на гр. Бяла Слатина, по който е подменена около 10 км. водопроводна мрежа, което не е допринесло значително за намаляване на загубите на вода. през 2016 г. допълнително е извършена реконструкция на малка част от водопроводната мрежа, финансирана по фонд „бедствия и аварии“ във връзка с наводненията от прииждането на р. Скът през август 2014 г. общата дължина на подменената с полиетиленови тръби мрежа в града възлиза на приблизително 19 км.

Относно вътрешната водопроводна мрежа на селата в община Бяла Слатина може да се обобщи следното:

с. Алтимир

- обща дължина на съществуващата водопроводна мрежа 30км;
- през последните години мрежата не е реконструирана.

с. Галиче

- обща дължина на съществуващата водопроводна мрежа 32,5 км;
- реконструирана през последните години мрежа – 7,5 км.

с. Бърдарски геран

- обща дължина на съществуващата водопроводна мрежа 14,8 км;
- през последните години мрежата не е реконструирана.

с. Търнава

- обща дължина на съществуващата водопроводна мрежа 32,5 км;
- реконструирана през последните години мрежа – 7,5 км.

с. Соколаре

- обща дължина на съществуващата водопроводна мрежа 18 км;
- през последните години мрежата не е реконструирана.

с. Попица

- обща дължина на съществуващата водопроводна мрежа 28,5 км;
- реконструирана през последните години мрежа – 17,5 км.

с. Търнак

- обща дължина на съществуващата водопроводна мрежа 27 км;
- цялата вътрешна мрежа на селото е подменена с полиетиленови тръби.

с. Бъркачево

- обща дължина на съществуващата водопроводна мрежа 14,5 км;
- през последните години мрежата не е реконструирана.

с. Комарево

- обща дължина на съществуващата водопроводна мрежа 5 км;
- през последните години мрежата не е реконструирана.

с. Враняк

- обща дължина на съществуващата водопроводна мрежа 10 км;
- през последните години мрежата не е реконструирана.

с. Габаре

- обща дължина на съществуващата водопроводна мрежа 14,5 км;
- реконструирана през последните години мрежа – 9,2 км.

с. Тлачене

- обща дължина на съществуващата водопроводна мрежа 7 км;
- през последните години мрежата не е реконструирана.

с. Буковец

- обща дължина на съществуващата водопроводна мрежа 7 км;
- през последните години мрежата не е реконструирана.

с. Драшан

- обща дължина на съществуващата водопроводна мрежа 5 км;
- през последните години мрежата не е реконструирана.

ОБОБЩЕНИЕ И ИЗВОДИ ЗА ВОДОСНАБДИТЕЛНИТЕ СИСТЕМИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БЯЛА СЛАТИНА

За водоснабдителните системи на територията на община Бяла Слатина могат да се обособят следните изводи:

- община Бяла Слатина е осигурена с достатъчно количество вода за питейно – битови и противопожарни нужди.
- качеството на водата в община Бяла Слатина съответства на БДС.
- външните водопроводи, които са изпълнени от етернитови и стоманени тръби да се подменят с нови, съвременен клас тръби, с цел намаляване загубите на питейна вода.
- въпреки че през последните години в някои от населените места част от мрежите са подменени, все още нивото на загубите на вода е значително. то се дължи на големия брой на аварияте, които се проявяват по силно амортизираните азбестоциментови и стоманени водопроводи.
- основни причини за аварийността са износените гумени уплътнители на азбестоциментовите тръбопроводи и корозията на стоманените тръбопроводи.
- необходима е подмяна на амортизираните водопроводни мрежи с подходящ вид тръби и диаметри, отговарящи на нормативните изисквания. икономически изгодно би било това да се случи успоредно с изграждане на канализационна мрежа.
- водовземните съоръжения е необходимо да бъдат почиствани периодично, а каптажните шахти да се ремонтират. санитарно-охранителните зони около тях да се маркират, да се подновят предупредителните табели за съответните пояси. оградите около СОЗ I пояс да се възстановят съгласно наредба № 3 от 2000 г. препоръчително е в бъдеще всички водоизточници да имат актуални разрешителни, както и учредени и изградени СОЗ.
- обемът на съществуващите водоеми е достатъчен за осигуряване на питейно-битовите и противопожарните нужди на населените места. необходимо е обаче повечето от тях да се рехабилитират, с оглед намаляване на филтрационните процеси, както и да се подменят арматурите и тръбните разводни в сухите камери.
- за помпени станции, които не са в добро техническо състояние е нужно по отношение на техническото и електро оборудването да се предприемат мерки за подмяна и модернизация. това ще доведе до повишаване на сигурността на работа и свеждане на възникващите аварии по помпените агрегати до минимум. също така е необходима и подмяна на тръбните системи и системите, предпазващи помпените станции от нежелателни хидравлични удари (удароубиватели, обратни клапи с плавно затваряне, софтстартери, честотни инвертори и др.), модернизация на системите за управление и контрол (SCADA), както и реконструкция на строително конструктивната част на сградите.

- необходимо е да се предвиди мониторингова система за наблюдаване на дебита и качествата на водоизточниците.
- да се монтират уреди за измерване на постъпващите и използвани водни количества от водоизточниците, във водоемите и в началото на населените места.

12.2.3 КАНАЛИЗАЦИЯ

ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО ПОЛОЖЕНИЕ

На територията на община Бяла Слатина изградена канализационна мрежа има само в гр. Бяла Слатина, а в останалите селища от общината не се предоставя услугата отвеждане на отпадъчни води. Пречиствателна станция за третиране на отпадъчните води има изградена само в град Бяла Слатина.

Изграждането на канализационната мрежа на гр. Бяла Слатина започва в края на 60-те години. Съществуващата канализационна мрежа в по-голямата си част е изпълнена от бетонови и стоманобетонови тръби с диаметри от Ø200 mm до Ø1000 mm.

През града от север-североизток минава река Скът, която разделя града на две зони северна и южна. Канализационната мрежа е изградена предимно в южната част на града като смесена система.

През 2009 г. и 2010 г. на общината е отпуснато финансиране за "Техническа помощ за подготовка на интегриран инвестиционен проект във водния сектор на гр. Бяла Слатина" по приоритетна ос 1 на ОП „Околна среда 2007-2013 г.“, който е приключил през 2013 - 2014 г.

Съгласно одобрения идеен проект от 2010 г. за гр. Бяла Слатина, отпадъчните води са разделени на 5 водосбора, които концентрирано събират водата в 5 бр. главни канализационни колектори. Канализационна система е решена като комбинирана - южно от река Скът канализационната мрежа остава смесена, а територията от северната част на реката е решено да е с разделна система.

След 2013 г. има отпуснато финансиране по Оперативна програма „Околна среда 2007 - 2013 г.“ за подмяна на съществуващи канализационни участъци и изграждане на изцяло нова канализация. Тръбите, които са положени са PP тръби SN8 с диаметри от Ø300 mm до Ø1000 mm.

В рамката на града речното корито на р. Скът е коригирано и удълбочено. По протежение на градската част на реката са заустени всички дъждовни канавки по крайречните улици и булеварди, което облекчава хидравличната проводимост на канализационните клонове по време на дъжд.

Река Скът е основен приемник на дъждовните и разредени отпадни води след дъждопреливниците. Зоната на заустване е категоризирана като „чувствителна“ и в

технологичната схема на пречистване на отпадъчните води се осигурява отстраняване на биогенни елементи (азот и фосфор).

В гр. Бяла Слатина все още има улици, по които няма изградена канализационна мрежа - около 10% от уличната мрежа.

Има изградени една канализационна помпена станция и 6 бр. дъждопреливници, отливните им канали заустват прелелите води директно в р. Скът. За тях има издадено Разрешително за заустване №1052/30.04.2013г.

Битовите отпадъчни води постъпват гравитачно към КПС 1. Тя служи за препомпване на отпадните битови води от водосборите на Главен колектор I и Главен колектор II. Тя е новоизградена с финансиране от ОПОС 2007-2013г.

ПРЕЧИСТВАТЕЛНА СТАНЦИЯ ЗА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ (ПСОВ)

ПСОВ Бяла Слатина е изградена с финансиране от ОПОС 2007 - 2013 г. и въведена в експлоатация през 2015 г. Оразмерена е да приема и пречиства отпадъчните води на гр. Бяла Слатина за 12 743 ЕЖ.

Схемата за пречистване на водата включва съоръжения за механична обработка, биологично пречистване с отстраняване на биогенните елементи и UV обеззаразяване. Немалка част от населението не се присъединява към вече изградената мрежа и продължава да използва септични ями, които също замърсяват подземните води. Необходима е оптимизация на технологичния процес на ПСОВ.

ОБОБЩЕНИЕ И ИЗВОДИ ЗА КАНАЛИЗАЦИОННИТЕ СИСТЕМИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БЯЛА СЛАТИНА

- Необходимо е да се доизгради канализационната мрежа на гр. Бяла Слатина в зони, където няма съществуваща мрежа (промишлената зона и на север от р. Скът).
- Необходимо е поетапно изграждане на нова канализация в селата от общината, както и пречистване от генерираните отпадъчни води.

12.3 ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА

Обследвана е територията на общината – землищата на гр. Бяла Слатина, с. Търнава, с. Алтимир, с. Галиче, с. Бърдарски геран, с. Попица, с. Бъркачево, с. Враняк, Габаре, с. Тлачене, с. Буковец, с. Комарево, с. Соколаре, с. Търнак и с. Драшан. Климатичните условия на територията са типични предимно за II и частично за III климатичен район от гледна точка за механичното оразмеряване на електропроводите и се характеризират със сравнително висока скорост на вятъра 25-30 м/с. Електроенергийната мрежа е съставена предимно от въздушни ел. проводни

20 kV за селата и частично кабелни проводни 20kV за гр. Бяла Слатина, възлови станции, понижаващи трафопостове и мрежи НН-предимно въздушни.

12.3.1 СЪЩЕСТВУВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКАТА МРЕЖА

Електрификацията в региона е реализирана постепенно през 60-те – 80-те години на XX в.

Подстанция „Бяла Слатина“ е въведена в експлоатация през 1967 г. В нея са монтирани 2 броя трансформатори 110/20 kV по 25,0 MVA, обща мощност 50,0 MVA.

Подстанцията е захранена на страна 110 kV от въздушни електропроводни „Попица“, „Радецки“ и „Липа“.

Изходящите електропроводни на страна 20,0 kV са общо 14 броя, 7 от които въздушни и 7 кабелни. Кабелните електропроводни захранват трафопостове в гр. Бяла Слатина. Въздушните захранват трафопостовите в селата и частично в гр. Бяла Слатина.

Конфигурацията на схемата е съобразена с особеностите на региона, като са осигурени алтернативни възможности за захранване на региона от най близките подстанции при аварийни ситуации, чрез системни връзки между тях, както и чрез връзки към Възлова станция „Габаре“.

С промяна на икономическите условия в страната се забелязва постоянно обезлюдяване на региона и по интензивно на малките населени места. Забелязва се спад и в леката промишленост, която дава отражение върху консумацията на електроенергия, водеща до спад в консумацията през годините на икономическият преход след 1990г.

Към момента на проектиране по данни на началник подстанция „Бяла Слатина“ в работен режим се използва само единият трансформатор с мощност 25,0 MVA, като през летния сезон консумираната мощност през деня възлиза средно към 10,0 MW, а през нощта - на 6,0 MW. През зимния сезон консумираната мощност се движи в рамките на 16,0 до 19,0 MW и частично в периодите на коледните и новогодишни празници достига до 22,0 MW. Видно от тези данни се използва средно 50% от капацитета единия трансформатор или 1/4 от общата мощност на подстанцията.

Собствеността на електроразпределителните мрежи и съоръженията в района е на електроразпределителното предприятие - „ЧЕЗ Разпределение България“ АД и частично в промишлената зона на частни лица.

Основна задача и предмет на изследването е да се анализира състоянието на електроенергийната мрежа и преценка на възможностите и необходимостта от осигуряване на ел. енергия на настоящите и бъдещи потребители на ел. енергия, както при нормални така и при аварийни ситуации на енергийната инфраструктура.

Да се посочат и отразят основните съществуващи съоръжения, имащи определящо влияние по отношение енергийното подsigуряване на региона и

устройствените зони, като се осигурят безопасни отстояния и сервитутни зони за нормалното им функциониране. Да се определи необходимостта от изграждане и вида на нови ел. съоръжения за обезпечаване на нови мощности.

12.3.2 ПРОГНОЗНИ ЕЛЕКТРИЧЕСКИ ТОВАРИ.

Прогнозирането и развитието на електроенергийните товари на този етап е твърде непосилна задача предвид големия икономически спад. Развитието и размера на ел. товари, ще бъде пряко обвързано с икономическите фактори и миграционни процеси в региона. Важно е да се отбележи, че трайната и все по засилваща се тенденция на обезлюдяване на областта в последните 25 години, както и застаряващото население, води до спад на икономически активното население и на битовото потребление на ел. енергия. Не на последно място трябва да се отбележи и постоянното развитие и навлизане на енергийно-ефективни технически решения и технологии, които също имат отношение към намаляване на електропотреблението.

От друга страна в региона липсва тежка промишленост или рудодобив , а леката промишленост е със затихващи тенденции и се забелязва изнасянето ѝ към големите градове.

От всички гореспоменати аргументи може да се заключи , че електрическите товари бележат траен спад през последните години и липсват обективни фактори към момента , които да променят тази тенденция в обратна посока. Предвид изложените в точка 2 данни за консумацията измерени в подстанцията е видно, че общината разполага с 3/4 неоползотворена мощност , от което следва, че в близките 20 г няма да има нужда от разширяване на електроенергийната инфраструктура.

12.3.3 КОНФИГУРАЦИЯ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА МРЕЖА СН -20 kV.

Електропроводи СН

Въздушните ел. проводни в едно със сервитутните им зони, определени, съгласно Наредба 16/2004 г за сервитутите на електроенергийните обекти са нанесени на чертежите. Възприет е размер на сервитутната зона, спрямо оста на трасето по 5м от едната страна и 2,5 м от другата за трасетата за ВЛ 20kV. За трасетата на ВЕ 110 kV отбелязаният сервитут е получен от хоризонталното разстояние между крайните проводници при максимално отклонение плюс 8м - по 4 м от двете страни - съгл. Наредба 16/2004 г за сервитутите на енергийните обекти.

Кабелните електропроводни не са нанесени поради липса на данни от електроразпределителното дружество.

Изграждането и доразвиването на разпределителната мрежа СН и НН ще се изяснява в следващите етапи и в последващи градоустройствени разработки, като в зависимост от инвестиционният интерес и характера на терена електроразпределителното предприятие има ангажменти по осигуряване на възможности за присъединяване . Всички бъдещи трасета на кабелните проводни 20

kV и НН ще се съобразяват с уличната регулация и Наредбата за разполагане на подземни проводни.

Трансформаторни постове

Изграждането на трансформаторните мощности за трансформация на ел. енергия от 20 kV на 380V се предвижда да се изпълни, чрез трафопостове тип КТП, които ще следват инвестиционните процеси в региона. Същите са малогабаритни и необходимостта от изграждането им ще се определя според условията за присъединяване и “Наредба 6/2004 г. за присъединяване на производители и потребители на електрическа енергия към преносната и разпределителните електрически мрежи” /ДВ бр. 74/09.06.2004 г., при сключване на договор за присъединяване с електроразпределителното предприятие. При необходимост от изграждане на трафопост, следва да осигури място от порядъка на 8-12м².

При избора на местата на КТП следва да се осигурят техните сервитутни зони съгласно Наредба 16/2004 г за сервитутите на електроенергийните обекти, както и автомобилен достъп за механизация с оглед тяхното обслужване и монтаж.

12.3.4 ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Предвид всички гореспоменати аргументи и обстоятелства , може да се заключи , че съществуващата електроразпределителна мрежа в региона, както към момента, така и в следващите 20-30 години притежава свободен капацитет за развитие и осигуряване на нужното енергопотребление на териториите на общината. Нуждите от изграждане на нови трафопостове 20/0,4 kV ще се определя от бъдещите инвестиционни процеси и ще се изпълнява съобразно действащото законодателство.

13 УРБАНИСТИЧНА КОНЦЕПЦИЯ

Целите и задачите на ОУП на община Бяла Слатина произтичат от предназначението на устройствените планове за формиране на хармонична и устойчива жизнена среда в населените места при отчитане на спецификата на конкретния обект и изискванията, предявени с Плановото задание.

Главната цел на Общия устройствен план на общината е създаването на оптимална пространствена и функционална структура за развитие, изграждане и комплексно устройство на територията в хармонично единство на урбанизираните структури със съществуващите природни и антропогенни елементи и специфични социално-икономически условия при отчитане на регионалните компоненти – важен устройствен фактор.

В този смисъл ОУП на община Бяла Слатина съдържа решения за:

- Структура на територията за обитаване, за производство, за рекреация, за природозащита, за природовъзстановяване, за комуникация и инфраструктура;

- Строителни граници, в това число и терените за ново развитие при отчитане собствеността на гражданите, ограничителите и стимулаторите за териториално развитие;
- Устройствени зони;
- Трасета и съоръжения на техническата инфраструктура;
- Защитени архитектурни, културни и др. зони и обекти-паметници на
- Недвижимите културни ценности, археология;
- Обекти за обществено обслужване от система “Образование”, “Култура”, “Здравеопазване”, “Спорт” и др., които се изграждат със средствата на общината и държавата и са от особена важност за социалния статус на населените места;
- Екологически мероприятия, параметри и изисквания за повишаване стандарта и качествата на околната среда;
- Ландшафтно и композиционно естетическо оформяне на крайселищната територия;
- Устойчивост на социално-икономическото развитие и съпътстващите ги устройствени условия.

Общият устройствен план отчита предвижданията на Плана за развитие на община Бяла Слатина за периода 2014-2020 г.

Главната цел на Плана за развитие на община Бяла Слатина за периода 2014 – 2020 г. “Създаване на условия за стимулиране на специфичните за общината сектори, развитие на устойчива заетост и създаване на достъпна среда.”

Общата цел за развитие в периода 2014- 2020г. е утвърждаване на облика и привлекателността на община Бяла Слатина за живот с повишен стандарт, изградени местни конкурентни предимства, повишена заетост и потенциал на човешките ресурси с достъпна и изградена среда в града и селата и е задание за осъществяване на **визия за развитие.**

“Бяла Слатина – съвременна европейска община с добре развито земеделие, нарастващ стандарт на живот и привлекателна среда за пълноценна реализация на личността.”

Формулираната визия се основава на: необходимостта от акцентиране върху традициите на общината; присъствието на хората във визията; желанието на хората за развита местна икономика, осигуряваща добро заплащане и възможности за реализация на образованите млади хора; важността на доброто управление за осъществяването на развитието на общинският център и останалите селища.

Характерна черта за общината са: добре подготвените млади хора, способни да предлагат и конкурират своя труд и талант в различни области; съвременна

инфраструктура, гарантираща стабилен стандарт на своето население, уважаваща своето минало и устремена напред.

Във връзка с това са изведени и приоритетните области за бъдещи интервенции, които са насочени към:

- *Осигуряване* на необходимите възможности за привличане на инвестиционни ресурси и тяхната ефективна реализация в рамките на общината;
- *Усъвършенстване* на съществуващата бизнес инфраструктура и изграждане на новата кава;
- *Подобряване* на качеството на живот;
- *Подобряване* на околната среда;
- *Развитие* на модерна компактна индустрия и съвременен агробизнес, генериращи продукция с висока добавена стойност.

Разработването на ОУПО е устойчив процес, координиращ в себе си създаването на процеси и структури, основани на партньорство и планови документи значими за развитието на общината (разработени, одобрени или в процес на реализация). Той трябва да е магнит за търсене и привличане на ресурси.

Философията на проекта е свързана с постигането на баланс между различните икономически, социални и екологични аспекти на устойчивото развитие, между различните частни, публични, групови и секторни интереси, между различните равнища- национално, регионално, местно.

Главната цел на проекта е на база на необходимата изходна информация за съществуващото положение и за действащите устройствени схеми и планове на територията, да предложи решение за пътя, методите, средствата и визия на крайния резултат за постигане на устойчива среда.

Той трябва да предложи визия, в която по най-добрия начин да бъде реализиран наличния потенциал– обвързаност в извън урбанизираните територии, защита, опазване и възпроизводство на природния ресурс, стратегическо географско местоположение, благоприятни природни условия, уникално културно, материално и духовно наследство, човешки потенциал и други.

Отправни точки и изходна информация за разработване на проекта:

- Актуализирана информация за функционалните и интегриращи системи;
- Актуални данни от общинските и областни документи за *стратегическо развитие и планиране*;
- актуални данни за планова обезпеченост;
- данни за начин на *трайно ползване на територията* на община Бяла Слатина;

- данни за *собственост на територията* на община Бяла Слатина;
- допълнителна информация от Общинската администрация;

Основни принципи, които колективът съблюдава, за оптималност на решението:

- **икономическа целесъобразност**, обвързана във времето, начина на ползване и собствеността на територията
- **функционална приложимост** съобразена с емкост на територията, нормативна база и инвестиционни намерения
- **приемственост** на идеи, наследство и визия
- **адаптивност** при комплексно отчитане на специфичните характеристики на района
- **гъвкавост** при комплексно отчитане на възможностите за варианти на развитие
- **комплексност** даваща визия за територията като цяло и всеки един от нейните елементи и системи в частност като завършен продукт

При разработване на стратегията за развитие и концепцията за устойчиво устройство на територията в предлаганото решение за проекта са залегнали основни изисквания, произтичащи от индивидуалността на териториалната обособеност на общината, като:

- запазване градоустройствената структура на територията на общината и центровата форма на развитие в отговор на съществуващата реалност за усвоените в годините извън регулация терени; възможност за създаване на преки транспортни, пешеходни и инфраструктурни връзки; географското изложение и релеф и достъпност на елементите и обектите от сферата на общественото обслужване;
- запазване като цяло локализацията на терените за производство и обитаване в отговор на икономическите и инвестиционни интереси; екосъобразната и устойчива среда; традиции и достъпност;
- обогатяване обхвата на елементите и разширяване терените за озеленяване, спорт и отдых в отговор на защита и повишен интерес към рекреационните дейности;
- актуализиране на елементите и съоръженията на инженерната инфраструктура;
- презентирание и приоритетно използване на природните, антропогенните, историческите, археологическите и демографски ресурси (паметници на Недвижимо културно наследство и др.)

Община Бяла Слатина се характеризира със слабо изразени агломерационни връзки, с потенциал за бъдещо развитие с най-близките малки населени места.

Урбанизацията е дългосрочен процес, който се характеризира както с увеличаване на населението, което живее в градовете, така и с разширяване на градските зони. Той включва различни етапи /урбанизация, деурбанизация или контраурбанизация и реурбанизация/, които засягат страните в различни епохи

– според географската и историческата ситуация. Степента на урбанизация е процентът от общото население на страната /или даден регион, община/, което живее в градовете.

Урбанистични оси на развитие – отчитащи транспортните направления на коридори от трансевропейската транспортна мрежа и други транспортни мрежи с национално значение.

При формирането на пространствена структура на общината водеща роля имат географската характеристика и основните урбанистични оси.

Урбанистичните оси с локален/местен характер са свързани с административния и пространствен център-град и изградените функционални връзки с останалите населени места/вторични центрове/.

Териториалните структури се обособяват около вече формираните вторични ядра. Проучванията на селищната мрежа и нейните функционални системи подпомагат за формирането на урбанистичните ядра.

Териториалната структура на община Бяла Слатина, според вида територия, се дели на урбанизирана, земеделска, горска, защитени територии, нарушени територии за възстановяване и друг вид територии/територия заета от води и водни обекти, територия на транспорта и територия за добив на полезни изкопаеми/.

При разработване на общия устройствен план приоритетно е разгледана възможността за пълноценно използване на териториалните ресурси, природните дадености и опазването на историческото и културно наследство.

Решението за устройство на общинската територия е в няколко направления:

- опазване на историческото и културното наследство – гарантиране на неговата обитаемост и привлекателност, за запазване на неговата жизненост и памет;
- подобряване качеството на пейзажа и обществените пространства: преоценката на рушащите се обществени пространства заедно с опазването или възстановяването на архитектурното наследство;
- отъждествяване на обитателите и посетителите със средата и тяхната общност: културно обогатяване и възстановяването на ценностите на историята.

- Цялостен анализ на историческото развитие и актуалното състояние на всички недвижими културни ценности върху територията на общината, включително градоустройствената и природната им среда и връзката с останалите функционални системи.
- Анализ на предходното устройствено и инвестиционно проектиране и реализации с оглед нуждата да се диагностицират произтеклите от тези намеси(или липса на такива) проблеми.
- Определяне местата и зоните на въздействие на природни и антропогенни фактори, които представляват риск за опазването на недвижими културни ценности и на експозиционната им среда.
- Разработване специфични правила и нормативи и определяне на специфични устройствени режими на защитените територии за недвижимо културно наследство.
- проучване на необходимостта от създаване на устройствени предпоставки за опазване на цялостни културни ландшафти.

Общият устройствен план на община Бяла Слатина е разработен за перспективен срок от 20 години с планов хоризонт 2035 година.

Правилният избор за устройство на територията се основава на: необходимостта от акцентиране върху традициите на общината; присъствието на хората; желанието на хората за развита местна икономика, осигуряваща добро заплащане и възможност и за реализация и образование на млади хора.

Изводите с насоки за устройствено развитие на функционално пространствените системи са резултат от анализи на състоянието, отнесени към бъдеща визия, стратегия и приоритети на общината.

Обитаване

Общата констатация, основана на демографски анализи оценка на сградния фонд показва, че за постоянните жители на общината не се изисква разширение на селищната територия. Всички селища, в това число и гр. Бяла Слатина имат достатъчен териториален резерв, както за временно и сезонно обитаване, така и за обслужващи и производствени дейности.

На база на прогнозната цифра за демографско развитие на населението на община Бяла Слатина и отчитайки инвестиционни инициативи за усвояване и застрояване на терени извън сега съществуващите регулационни граници на населените места, разширението на терените за обитаване са в два аспекта:

- усвояване на територии с планова готовност и сграден фонд в експлоатация;
- усвояване на територии за далекоперспективно развитие и висококатегорийно обитаване.

Това са териториите, намиращи се в непосредствена близост до населените места и със започнати или заявени инвестиционни намерения. Предложението за решение в този обхват е за нискоетажно застрояване/кота корниз до 10м/, с малка плътност и богато дворищно озеленяване. За селата е регламентиран режим на застрояване Жм–нискоетажно жилищно застрояване.

Жм-преобладаващо застрояване с малка височина, плътност и интензивност. Това са терените за обитаване в селата и извън централната зона на град Бяла Слатина. Нормативните параметри са посочени в Таблица 38.

Жс - преобладаващо застрояване със средна височина, плътност и интензивност. Това са терени изключително и само усвоени в регулационните граници на град Бяла Слатина. Нормативните параметри са посочени в Таблица 38.

Таблица 38. Нормативни параметри за зони Жм и Жс

Жилищни устройствени зони Вид	Плътност на застрояване, %	Интензивност на застрояване, Кинт	Плътност на усвояване, %	Необходима озеленена площ, %
Жм – с малка височина, плътност и интензивност на застрояване	От 20 до 30, най-много 40	От 0.5 до 0.75, най-много до 1.0	От 40 до 50, най-много 60	От 50 до 60, най-малко 40
Жс – със средна височина, плътност и интензивност на застрояване	От 25 до 40, най-много 50	От 1.0 до 1.5, най-много до 2.0	От 45 до 60, най-много 70	От 40 до 55, най-малко 30

Труд

Системата Труд на общината включва дейностите на селското и горско стопанство, производствените предприятия, складово-обслужващите дейности, търговията и услугите.

В съответствие със стратегическите и предходните планови документи, както и с тенденциите на развитие на Европейския съюз е отделено особено внимание на устройство на териториите за селскостопанска продукция. С решението е въведена максимална защита на плодородните земеделски земи. Възстановен е баланса на земите за трайни насаждения и земите за ниви. Ограничена е възможността за допускане на промяна на предназначението на земеделски земи.

Приоритетно е развита системата „Труд“ върху терените на бившите селскостопански дворове. Те се превръщат в модерни, високотехнологични производствени зони за стопанска инициатива за малки и средни предприятия. Ситуирани край строителните граници на по-голямата част от населените места те предполагат една равномерност в покриването на територията от необходимите

зони за труд. За префункционализирането им не се налага промяна на предназначението, а добре развитата им подземна и надземна инженерна инфраструктура е предпоставка за бързо и лесно усвояване.

Съществуващата локализация на терените за производство отчитат реалната обстановка и потребност от развитие на икономическата база на община Бяла Слатина. Изцяло се запазва локализацията на съществуващите производствени терени, както в регулация, така и в крайселищната територия. Усвояването на нови терени е на база прогнозно развитие и ръст в икономиката и се осъществява по три начина:

- доуплътняване на терените на съществуващите производствени бази;
- включване в регулационните граници на селищната структура на усвоените и влезли в експлоатация производствени мощности и на такива с планова обезпеченост;
- нови смесени многофункционални зони с отреждане предимно за производство и обществено обслужване. Териториалното обособяване на този вид локация е на входно-изходните артерии – логиката на ситуирането им е не само да бъдат с удобен транспортен достъп, но и с естетиката на своите архитектурен образ и планировъчна структура да са емблемата от към главните транспортни потоци; по този начин ситуирани те са естествен преход към по-дребната териториално-устройствена структура на средата за обитаване.

Локациите за труд са основно за преобладаващо предимно производствена зона - ***Пп- преобладаващо предимно производствена зона.***

Териториалната разновидност "предимно производствена зона Пп се застрояват с производствени, складови, административни, търговски и обслужващи сгради. Съоръжения.

В тях не се допускат производства с вредни отделения.

В територии от разновидност "предимно производствена зона" се допуска изграждане на жилищни сгради и общежития за персонала в предприятията, магазини и заведения за обществено хранене, хотели, здравни заведения, професионално-технически училища, професионални бази и сгради на научно-експериментални бази към предприятията при спазване на хигиенните изисквания за здравна защита на селищната среда.

При застрояване на урегулираните поземлени имоти на предприятията в територии от разновидност "предимно производствена зона" се спазват следните пределно допустими стойности на нормативите:

- *плътност(процент) на застрояване (Пзастр.)- най-много 60 на сто;*
плътност(процент) на усвояване (Пусв.)- най-много 75 на сто;

- *озеленена площ (П озел.)- най-малко 25 на сто; интензивност на застрояване (К инт.)- най-много 1,8; интензивност на застрояване, изразена в обем(Кинт.-об.)- най-много 8,5.*

При преструктуриране на съществуващи производствени територии от типа "предимно производствена зона" в отделни урегулирани поземлени имоти може да бъде допусната плътност (процент) на застрояване до 75 на сто, плътност (процент) на усвояване 90 на сто и интензивност на застрояване до 2,3, както и завишаване на Кинт./об., ако това не противоречи на санитарно-хигиенните, противопожарните и другите технически изисквания и норми.

Смф- смесени многофункционални устройствени зони

Територии от разновидност „смесени многофункционални устройствени зони“ в решението за проект на ОУПО авторите поставят знак на съответствие с производствена зона и терени за селскостопански производствени обекти.

Това са самостоятелни, обособени в граници територии, предназначени за едно или няколко предприятия, свързани в технологичен комплекс, и необходимите обслужващи, административни, научни, учебни, рекреационни и други обекти. В тях не се допускат производства с вредни отделения и влияния върху околната среда.

В територии от разновидност "смесени многофункционални устройствени зони" се изграждат предприятия с лаборатории, комплекси и сгради за учебна и научно-експериментална иновационна дейност, административни и делови сгради и офиси, изложбени зали, жилищни сгради и общежития за изследователи, преподаватели и работещи в предприятията, магазини и заведения за обществено хранене и битово обслужване, хотели, здравни заведения, спортни и атракционни обекти, озеленени площи. Терените обхваща територии за селско стопански производствени обекти като съществуващи стопански дворове, животновъдни ферми и други, свързани със селското стопанство, застроени с обори, навеси, сеновали, сушилни, складове, работилници, кантари, административни и обслужващи сгради и съоръжения, включително и терени за тържища на селскостопанска продукция от района.

При застрояване на урегулираните поземлени имоти на предприятията в територии от разновидност "смесени многофункционални устройствени зони" се спазват следните пределно допустими стойности на нормативите: **плътност (процент) на застрояване (Пзастр.)- най-много 50 на сто; плътност (процент) на усвояване (Пусв.) - най-много 70 на сто; интензивност на застрояване, изразена в обем (Кинт.-об.)-най-много 7,0; интензивност на застрояване (К инт.) - най-много 1,5; озеленена площ (П озел.)- най-малко 30 на сто.**

Обществено обслужваща зона

Терените за обществено обслужване са представени в две разновидности:

- В регулационни граници на населените места като зона от вида: Смесена централна зона(Ц)
- Извън регулационните граници на населените места като зона от вида: Терени за обществено обслужване(Оо)

Третирането на терените и обектите за обществено обслужване е подчинено на три основни принципни постановки:

1) изцяло запазване на съществуващата центрова система в границите на населените места (разгледани като част от населените места Ц);

За селищната структура има изявен градски център в чиито обхват попадат обектите на административно-деловите, културните и донякъде образователните функции. В радиален порядък спрямо центъра са локализациите на обслужващи терени от ежедневни услуги/търговия, обществено хранене, ателиета и други/,на детските градини и училищата, на култовите обекти, на градския басейн и здравното обслужване. Целият набор от елементи и обекти на общественото обслужване се допълва с локализации в новоусвоените територии, които съгласно нормативната и законова база съдържат обекти с образователни, търговски, здравни и други такива функции с по-ниски параметри на обхвата.

2) нови локализации на територии за смесено-многофункционално използване със завишено разполагане на обекти на обществено-обслужващите дейности, подробно разгледани в разновидност на Производствени зони (Смф);

3) доразвиване на линейното структуриране на обектите на общественото обслужване по основните транспортни, пешеходни и зелени клинове и комуникации

Териториите за обществено обслужващи дейности (Оо)

Териториите за обществено обслужващи дейности се застрояват съобразно следните препоръчителни и пределно допустими нормативи:

- Плътност на застрояване(П застр.)- от 30до40насто,най-много50насто;
- Интензивност на застрояване(К инт.)- от1,0до1,5,най-много 2,0;
- Озеленена площ (П озел.)-от40до 50насто,най-малко30насто.

Особено внимание в решението за устройство на територията е обърнато на отреждането на терени за опазване и обслужване–социализиране на обектите на културно-историческото наследство–зони за туристическа локация. Тяхното място естествено е търсено в близост до група от паметници, в удобна транспортна(вело) връзка. В обхвата на техните дейности влизат туристически информационни и

посетителски центрове, с възможност за допълнителна леглова база и обекти на общественото обслужване от първа необходимост.

Към обществено-обслужващата сфера са добавени и подсигурените в подходяща локация и размер в Смф терени за пазарища-тържища, на селско стопанска и еко съобразна продукция.

Рекреационни дейности, курортни и вилни зони

Като основна задача и приоритет на устройство на територията на общината в отговор на визията за развитие е обособяването на зоните за рекреация, курорт и отдих.

Обособени са две основни териториални направления, които обезпечават реализацията на пълноценен масов и индивидуален отдих – в границите на урбанизираните територии и в селищните и крайселищните територии.

В извънселищната територия, съобразявайки се с релефа, изложението, транспортната достъпност, собствеността и вида територия се предлагат локализации със собствен строителен полигон за курортен отдих.

В границите на тези зони попадат и терените по параграф 4, раздавани за самозадоволяване и с предоставена възможност за индивидуално закупуване.

В границите на курортните територии и курортните комплекси се отреждат терени и се урегулират имоти, в които могат да се изграждат:

1) курортни обекти за настаняване - хотели, пансиони, почивни домове, вили, санаториуми, ваканционни селища, къмпинги, бунгала и др. под.;

2) жилищни сгради за постоянно обитаване, в т.ч. за настаняване на курортисти;

3) сгради за обществено обслужващи дейности: курортно-лечебни заведения, обекти за хранене, обекти за търговия, битови услуги, банкови услуги, административни обекти и др. под.;

4) спортни и рекреационни обекти и съоръжения: спортни полета, игрища, плувни басейни, пързалки, спортни зали, зали за забавни игри, дискотеки, клубове по интереси, хоби- ателиета, зали за музика, видеозали, изложбени зали и др. под.;

5) курортни паркове и други озеленени площи за широко обществено ползване;

6) обекти на транспорта и движението: гаражи и паркинги, автогари, пешеходни алеи и площи, велосипедни алеи, скиорски пътеки и плацове, станции на въжени линии, яхтени пристанища и др. под.;

7) обекти и съоръжения за стопанско и инфраструктурно обслужване: складове, ремонтни работилници, автобази, бензиностанции и газостанции,

отоплителни централи, мрежи на техническата инфраструктура, електроподстанции, трансформаторни постове, помпени станции, пречиствателни станции и др. под.

Териториите за рекреационни дейности, курорти и вилни зони (Ов-за вилно селище) се застрояват съобразно следните препоръчителни и пределно допустими нормативи, отнесени към нето територията (към прилежащите терени или урегулирани поземлени имоти на курортните сгради за настаняване)

- Плътност на застрояване (П застр.) - от 10 до 20 на сто, най-много 30 на сто;
- Плътност на усвояване (Пусв.) – от 30 до 40 на сто, най-много 50 на сто;
- Интензивност на застрояване (К инт.)- от 0,3 до 0,6, най-много 1,00;
- Озеленена площ (П озел.)-от 60 до 70 на сто, най-малко 50 на сто.

Отделни урегулирани поземлени имоти за постоянно обитаване в курортните територии на населени места се застрояват съгласно изискванията за жилищни територии с малка височина, плътност и интензивност (Жм).

Териториално-устройствения стимул при устройство на териториите за рекреация е запазване на традиционната структура и мащаб в режимите на застрояване и възможността на формиране на публични пространства с елементи на зелената система.

Базирайки се на регионалното значение и интереса към яз. Девец, особено популярен и атрактивен комплексен обект за воден туризъм, спортен и хоби риболов и лов на пернат дивеч, са подсигурени терени за съответната почивна база и инфраструктура в съчетание с елементи на туристическа индустрия.

Озеленяване, паркове и градини, спорт и атракции

Озеленените територии, означени като (Оз-зона за озеленяване), в населените места, селищните образувания и извън тях в територията на общините се определят в зависимост от климатичните и почвените условия, конфигурацията на терена, екологичните и рекреационните изисквания и формират зелената система в общините.

Зелената система включва обществените озеленени площи, в т.ч. всички паркове, градини, улично озеленяване, извън селищни паркове и горски паркове. Те са предназначени за широко обществено ползване и са основа на зелената система.

Допълващи озеленени площи в зелената система са:

- Озеленените площи за специфично ползване, които включват ботанически градини, дендрариуми, защитни насаждения и разсадници;
- Гробищни паркове, (Гп)- разположените в границите на населените места или в близост извън техните граници. Стопанисват се и се поддържат като елементи на зелената система със специално предназначение и мемориален характер.

- Обслужващите озеленени площи, които включват озеленените площи в имотите за жилищни, вилни, курортни, спортни, обществени, производствени и други сгради и комплекси; те са нормирани с нормативите за устройство на съответните територии.

Съществуващата селищна структура от предимно дворищни имоти сама по себе си е зелена зона. В отговор на нормативната база и завишените потребности от обществени площи за отдих, спорт, рекреация, алтернативни занимания на открито с решението на проекта се предлага нова локализация на градска зона за спорт и отдих.

В обществените озеленени площи (паркове и градини) могат да се разполагат малки покрити обслужващи обекти (кафенета, сладкарници, обекти за забавни игри, за художествени и хобидейности), както и преместваеми търговски обекти по чл.56 от ЗУТ, които не нарушават екологичните, рекреационните и естетичните качества на озеленените площи и са предвидени в одобрения устройствен проект на парка.

Тези обекти могат да имат разгъната застроена площ не по-голяма от 100 кв.м и да заемат не повече от 1 на сто от територията на паркове с площ над 3ха и не повече от 2 на сто от територията на паркове и градини с площ под 3ха.

В обществените озеленени площи (паркове и градини) могат да се разполагат и открити обекти за културни развлечения и забави (концертни естради, летни амфитеатри, атракциони, открити изложбени площи, мемориални обекти и др.) съгласно предвиждането на одобрения устройствен проект на парка.

Спорта и отдиха като функционално пространствена система се реализира главно чрез елементите на зелената система и елементите на културната и развлекателната база на общината.

Зони за спорт и атракции (Спа) – устройват се със спортни и атракционни обекти и съоръжения – открити игрища за игри с топка, спортни полета, атлетически писти, мотописти, спортни стрелбища, велописти, въжени линии, сгради за спортни занимания, плувни басейни, атракционни паркове, аквапаркове, дисниленди други подобни рекреационни обекти. Съблюдават се следните изисквания: плътност макс. 10%, Кинт макс. 0,4, озеленена площ мин. 80%.

Развитието на набора от традиционните спортни дисциплини дава възможност за териториална обособеност; колоездене по нови трасета и др. атрактивни и алтернативни спортни дейности в новообразуваните зони на зелената система.

С решението са запазени и оптимално разширени зоните за селищна зеленина за екологична и ландшафтна мелиорация.

С развитието и съхранението на площите с трайни насаждения е подоброено екологичното и агрогенно-ландшафтно въздействие като част от зелената система на общината.

Предвиденото допълнително залесяване като придружаваща зеленина към транспортно-комуникационната система е възможност за създаване на еко-коридори в посока подобряване на макроклимата.

Допълнително са предложени за залесяване териториите на речните корита и деретата като част от укрепително-защитните мероприятия на общината.

Стремеж към подобряване на екосистемата в устройствената структура на общината е решението за запазване на съществуващите граници на горските територии.

Територии с културно-историческо наследство

В процеса на изследване на територията на община Бяла Слатина бе направен цялостен анализ на историческото развитие и актуалното състояние на недвижимите културни ценности, включително градоустройствената и природната им среда и връзката с останалите функционални системи.

След задълбочен анализ и актуализиран обем от недвижими културни ценности бяха изведени проблемите на недвижимото културно наследство и очертани посоките за бъдещото им съхранение и адаптиране в средата. В резултат на подробно изследване на природни и антропогенни фактори, които представляват риск за опазването на недвижими културни ценности и на експозиционната им среда, бяха изяснени точките и зоните на въздействие.

В резултат на това и след взаимодействие с институциите, имащи отношение към културното наследство, бе изработена план-схема на НИНКН към Предварителния проект на Общия устройствен план, правила и нормативи към Общия устройствен план на устройствени режими на защитените територии за недвижимо културно наследство, както и дефинирани категорични критерии за последващи изменения на Общия устройствен план.

Териториите с недвижими културни ценности са разгледани като защитени територии за опазване на културното наследство (за недвижимите културни ценности извън строителните граници на населените места)

С цялостното решение бе съхранена архитектурно-градоустройствената среда на градския и околорадския организъм и получиха развитие доказано необходими и екологично съвместими функции. В хода на развитие на решението за хармонизирана и естетизирана природна и урбанизирана среда бяха приложени екологосъобразни мерки за рекултивация на нарушени територии и развитие на икономически целесъобразни транспортни трасета и новоусвоени терени.

Застрашени от бедствия територии, превантивни мерки и начин на устройство и защита

На територията на Община Бяла Слатина могат да възникнат следните бедствия:

Наводнения

Наводненията представляват временно заливане на значителна част от земната повърхност. Възникват при обилни валежи и интензивно снеготопене.

Най сериозна заплаха за възникване на евентуални наводнения в Община Бяла Слатина представлява р. „Скът” и от частично или пълно разрушаване на стените на язовирите в общината

Потенциално опасните язовири в общината са „Девец”, „Драшан” в с. Драшан, „Лековит кладенец” и „Руменя” в с. Търнава и „Кокошарника” в с. Соколаре. Реката не представлява реална заплаха от наводнение от по-голям мащаб. В някои участъци може да залее селскостопанска земя, както и жилищни и стопански сгради в североизточната част на гр. Бяла Слатина

Прогноза за последиците от евентуално наводнение:

а) При преливане и скъсване на язовирните стени в заливната зона ще попаднат 6980 дка. обработваема земя, 124 бр. къщи с около 960 души и ВиК съоръжения.

б) Ще бъдат залети пътни съоръжения и ще затрудни комуникацията между населените места.

в) Ще бъдат нанесени материални щети, но е малка вероятността да има човешки жертви.

г) Увеличаване нивото на подпочвените води ще даде възможност за замърсяване на питейната вода. Високото ниво на подпочвените води може да доведе до активиране на свлачищните процеси в общината.

д) Възможно замърсяване на залетите площи, поради което след оттегляне на водите трябва да се извърши съответната обработка.

Снегонавяване и обледяване

При обилни снеговалежи придружени със силен вятър, имайки предвид пресечения характер на релефа, ще се затрудни или блокира частично или напълно движението по пътната мрежа в определени райони на Общината или на цялата територия.

Прогнози за последиците от снегонавяванията и обледяванията върху населението, икономиката и околната среда в Общината.

- Възможно е да се създаде сложна и опасна пътна обстановка: затрупани коли, катастрофи, измръзвания и наранявания;
- Възможно е скъсването на далекопроводи с високо напрежение при което ще се наруши електроснабдяването в селищата на общината, предприятията и учрежденията;

- сериозно ще се наруши водоснабдяването и цялата жизнена дейност на населението.

Основните участъци от пътната мрежа, по които е възможно да възникнат снегонавявания и обледяване са следните:

- Бяла Слатина – Бърдарски геран;
- Бяла Слатина – Борован в района на разклона за с. Соколаре и пистата;
- Соколаре – Комарево – Тлачене;

Заледявания се очакват в невралгичните участъци като:

- 1 - пътя Бяла Слатина – Кнежа в участъка на височината при асфалтова база;
- 2 - пътя Търнава – Галиче в участъка на Галишки баир;
- 3 - пътя Нивянин – Буковец – височината при гробищата.

След обилни снеговалежи, падане на температурите и бурни ветрове е възможно обледяване и скъсване на електропроводите „Скът“, „Сокол“, „Езерото“ и „Гарант“.

Свлачища

Пресеченият релеф и предимно льосовия характер на почвата в Общината създават благоприятни условия за формиране на различни по обем, форма и размери свлачища. Опасността от тях се оценява по различни критерии, между които честотата на проявление, тежест на последствията и възможности за предотвратяване или намаляване на вредното им влияние.

Основните фактори за активиране на свлачищните процеси са следните:

а) Покачване нивото на подпочвените води над критично допустимите стойности в резултат на обилни валежи или снеготопене.

б) Площната ерозия на повърхностно течащите води в участъците, изградени от льосови отложения, предизвиква формирането на дълбоко врязани суходолия и дерета, които са потенциални места за възникване на свлачищни процеси.

в) Изземването на големи земни маси от основата на затихнали свлачища също провокира тяхното активиране.

г) Честите аварии на водопроводната мрежа също провокира възникването на свлачищата. Затова в последните години в Общината започна ускорена подмяна на старите метални и етернитови тръби на водопроводите с гъвкави полиетиленови тръби.

Освен това са изградени нови дренажни съоръжения - отводнителни кладенци и шахти с хоризонтални дренажни тръби, което води до понижаване нивото на подпочвените води.

На територията на Общината продължават периодичните режимни наблюдения на изградените хидрогеоложки и геодезични мрежи за следене нивото на подпочвените води.

На територията на Община Бяла Слатина има регистрирано едно свлачище от „Геозащита-Плевен“ ЕООД под № 06.0770.01, намиращо се северно от града в района на Петролна база – баира за с. Бърдарски геран.

Прогноза за последиците от свлачищата върху населението, инфраструктурата и околната среда:

а) Възможно е да се създаде сложна (понякога непредсказуема) обстановка, свързана с частични разрушения на сгради и инфраструктура на Общината.

б) Вероятност от организиране на евакуация на населението от пострадалия район, с цел недопускане на жертви.

в) Нарушение на водопроводната и енергопреносната мрежа.

г) Необходимост от извършване на неотложни аварийно-възстановителни работи.

д) Създаване на временни обходни маршрути с цел ограничаване достъпа до активиралото се свлачище.

Тези прогнози за последиците от свлачища в района са малко вероятни.

Изработването на устройствените и инвестиционни проекти за територии, застрашени от бедствия и аварии ще бъде със завишени критерии за безопасност, устойчивост и допустимост, с оглед спазване на нормативната база и мерките за осигуряване на превантивна надеждна защита на живота и здравето на гражданите и тяхното имущество, на стопанските и на културните ценности, снижаване и предотвратяване на вредни последици върху населението и околната среда в случай на бедствия и аварии, разписани в Общински план за защита при бедствия и Областен план за защита при бедствия. Зоните със специфични изисквания попадащи върху набелязаните територии и предмет на Общия устройствен план на общината за урбанизиране са подробно изписани в таблицата към графичния материал.

14 ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ОУП НА ОБЩИНА БЯЛА СЛАТИНА

14.1 ЧАСТ ПЪРВА. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1. Правилата и нормативите са разработени на основание чл.2, ал.2 и чл.3, ал.1 на Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (Обн., ДВ, бр.3 от 2004 г.) и на основание чл. 18, ал.3, т.4 от Наредба №8 за обема и съдържанието на устройствените планове (Обн. ДВ бр. 57 от 2001 г.).

Чл.2. Правилата и нормативите за прилагане на Общия устройствен план на община Бяла Слатина са приети с решение №.....от.....на Общинския съвет на Община Бяла Слатина.

Чл. 3.Предмет и цели на Правилата и нормативите

(1) Правилата и нормативите са неразделна част от ОУПО Бяла Слатина в съответствие с чл. 104 ал.2 на Закона за устройство на територията (обн. ДВ бр.1 от 2001 г.).

(2) С прилагането на правилата и нормативите ще се задоволят постепенно следните изисквания:

1. Оптимално, щадящо използване на териториалните ресурси;
2. Подобряване на икономическата активност в района;
3. Осигуряване комфорта на обитаване на територията за постоянни и временни посетители;
4. Хармонично изграждане на средата.

(3) Правилата и нормативите конкретизират разпоредбите на Закона за устройство на територията и на Наредба № 7/2003г. на МРРБ съобразно конкретните условия, процеси и потребности за устройството на отделните части от общинската територия.

1. конкретизират номенклатурата на типовете и разновидностите на устройствените зони/територии, определени с Наредба №7 и адаптират съдържанието им към конкретните условия в община Бяла Слатина;

2. конкретизират пределните стойности на нормативите за устройство и застрояване на устройствените зони/територии и терени по Наредба№ 7;

3. определят режим на превантивна устройствена защита по чл.10, ал.3 от Закона за устройство на територията за определени части от територията, за които се изисква запазване на фактическото ползване без влошаване на качествата на средата;

4. регламентират задължителни изисквания към последващото подробно устройствено планиране;

5. установяват правила за наблюдение, поддържане и отчитане на прилагането на Общия устройствен план на общината.

(4) Териториалният обхват на населените места, на селищните образувания, на устройствените територии и зони, на териториите с особена териториално устройствена защита, са показани на графичните материали към ОУПО. Всяка разновидност на устройствените зони/територии е обозначена с буквен идентификационен код.

(5) Прилагането на Правилата и нормативите на ОУП на община Бяла Слатина е задължение на:

1. Общинските органи на управление;
2. Органите на експертизата;
3. Органите за контрол;
4. Физически и юридически лица.

Правомощията и инициативите по прилагане на ОУП на община Бяла Слатина са законово определени и всички последващи действия се съобразяват с това.

14.2 ЧАСТ ВТОРА. ЗОНИРАНЕ И УСТРОЙСТВЕНИ РЕЖИМИ НА ТЕРИТОРИЯТА

Чл. 4. С одобряването на ОУП на община Бяла Слатина, предложеното зонироване, устройствените режими, териториите и терените със съответните правила и нормативи стават задължителни при прилагането на плана.

(1) При възлагане и изработка на подробни устройствени планове за населените места или за части от населените места, както и за други територии в общината, правилата и нормативите за устройство трябва да отговарят на тези, предвидени в ОУП на община Бяла Слатина.

(2) Терени с обекти на културното наследство се устройват съобразно изискванията и определенията от Националния институт за недвижимо културно наследство (НИНКН) режими за опазване на недвижимото културно наследство. За тях се разработват специализирани предварителни проучвания, свързани с опазване на недвижимото културно наследство.

(3) Комуникационно-транспортната и инженерно-техническите мрежи в извънселищната територия се проектират и изпълняват, съобразени с предвижданията и предписанията на ОУП на община Бяла Слатина.

Чл. 5. СОУПО общинската територия се разпределя на видове територии с основно предназначение, типове и разновидности устройствени територии и

самостоятелни терени с устройствен режим, предвидени в Наредба №7 и настоящите Правила и нормативи.

(1) Териториите с основно предназначение са:

1. урбанизиранитеритории(населени места и селищни образувания);
2. земеделскитеритории;
3. горскитеритории;
4. защитени територии;
5. нарушени територии за възстановяване.
6. брой и техническа инфраструктура
7. водни площи и течения.

Чл. 6. Устройство на урбанизираните територии

(1) **Територии с жилищни функции** – обхващат населените места в общината, в които са обединени урегулирани поземлени имоти, предназначени предимно за жилищно застрояване. Съобразно характера на устройство и застрояване за жилищните територии са определени следните разновидности на жилищни устройствени територии и зони:

1. Жилищна нискоетажна зона със свободно или свързано застрояване в индивидуални парцели (Жм)
2. Жилищна зона с преобладаващо застрояване със средна височина, плътност и интензивност- (Жс)

(2) **Територии за рекреационни дейности, курортни и вилни зони**- Съобразно характера на устройство и застрояване на териториите за рекреационни дейности са определени следните разновидности:

1. Курортни зони (Ок)-Обхващат съществуващите и новообразувани курортни зони.
2. Вилни зони (Ов)- Обхващат съществуващите зони по параграф 4, предвидени да получат статут на вилни зони и да се уплътнят в компактни терени, където това е възможно.

(3) **Територии с обществено-обслужващи функции (Оо)**

1. Смесена централна зона (Ц) в регулационни граници на населените места
2. Терени за обществено обслужване (Оо) извън регулационните граници на населените места

(4) **Производствени територии**

1. Преобладаващо предимно производствена зона (Пп)

2. Смесена многофункционална зона (Смф) – Обхваща терени за усвояване с многофункционално предназначение и терените на бившите селскостопански дворове

(5) Терени за озеленяване, спорт и атракции

1. Гробищни паркове(Гп)

2. Терени за озеленяване(Оз)

3. Зони за спорт и атракции (Спа)- устройват се със спортни и атракционни обекти и съоръжения

(6) Територии на техническата инфраструктура (Ти) – Обхващат терени на техническата инфраструктура, както и обособени терени, предназначени за градското (комуналното) стопанство, като всеки отделен терен има своя специфика и конкретна функция. В обхвата на сервитутите на енергийни и инженерните мрежи и обекти необходимите и допустимите устройствени дейности се съобразяват с изискванията на съответните законови и подзаконови актове.

(7) Територии на транспорта (Тп) –включват републикански пътища и съоръженията към тях, общинските пътища и терените за паркиране и гариране. Не се допуска промяна на предназначението на земеделски или горски земи, попадащи на проектното трасе със сервитут 100m от оста му до окончателно определяне на трасето с технически проект, след което за неговото реализиране се запазва полоса от двете му страни с обща ширина 30m.

Чл. 7. Устройство на извън урбанизираните територии

(1) Земеделски територии – Предназначени за производство на растителна продукция и паша на добитък по начин, неувреждащ почвеното плодородие и здравето.

1.Обработваемиземи–ниви

2.Обработваемиземи- трайни насаждения

3.Пасищаимери

4.Другвид земеделски земи

5. Друг вид обработваеми земеделски земи

6.Терени за селско стопанство- в т.ч. селскостопански дворове

Без промяна на предназначението на земеделските земи, съгласно чл.12, ал.3 на ЗУТ и Наредба№ 19 от 2012 г. за застрояване в земеделски земи се допуска ограничено по обем застрояване с обекти и съоръжения, свързани с непосредственото им ползване: стопански, складови селскостопански сгради, площадки и съоръжения, жилищна сграда за стопаните и работещите, инженерни мрежи и съоръжения за благоустрояването на имотите.

Чл. 8. Горски територии – обхващат гори със стопанско предназначение и други горски територии

(1) Устройството и застрояването в горските територии се осъществява по реда на Закона за горите и ЗУТ. Без промяна на предназначението на земи от горския фонд, съгласно чл. 12, ал. 3 на ЗУТ и Наредба 5 от 2014 г. във връзка с чл. 54, ал. 1 и чл. 153 на Закона за горите, могат да се изграждат обекти, чиито функции са свързани с горскостопанската дейност.

(2) Допуска се изграждане на проводи и съоръжения на инженерната инфраструктура, рибарници, ферми за дивеч, горски кантони и пунктове, заслони, посетителски и информационни центрове и други обекти и съоръжения съгласно чл. 153 на Закона за горите.

Чл. 9. Нарушени терени за възстановяване и рекултивация - Обхващат деградирали земеделски земи. Провеждат се необходимите мероприятия, които да позволят бъдещо включване на тези територии към обработваемите земи.

Чл. 11. Защитени територии за природозащита – Необходимите и допустимите дейности по опазване на природната среда и необходимите и допустимите устройствени дейности се осъществяват в съответствие с изискванията на Закона за защитените територии.

(1) Изграждане на обекти в защитени територии се извършва в съответствие с режима на дейностите, установен по реда на Закона за защитените територии (ЗЗТ)

(2) В територии в обхвата на санитарно-охранителните зони около водоизточниците на питейни и минерални води и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване необходимите и допустимите устройствени дейности, в т.ч. допустимото застрояване, се съобразяват с изискванията на наредбата по чл. 86, ал. 13 ЗУТ.

14.3 ЧАСТ ТРЕТА. ПОСЛЕДВАЩИ ПОДРОБНИ УСТРОЙСТВЕНИ ПЛАНОВЕ

Чл. 12. Правилата и нормативите за прилагане на ОУП на община Бяла Слатина се използват и спазват при разработването на подробните устройствени планове за отделни части от територията на общината и населените места.

Чл. 13. Границите на новопредвидените територии за урбанизация се конкретизират поимотно с последващите цялостни подробни устройствени планове.

Чл. 14. Подробните устройствени планове се възлагат, изготвят и одобряват за цели зони, квартали или цялостни.

Чл. 15. При одобряване на инвестиционни проекти и издаване на удостоверения за строеж в тях да вписват изисквания за задължителни озеленителни и благоустройствени мероприятия, без реализацията на които съответните обекти да не се въвеждат в експлоатация.

14.4 ЧАСТ ЧЕТВЪРТА. НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ОУПО

Чл.16.(1) С оглед на системното наблюдение и оценяване на реализацията/прилагането на общия устройствен план на общината, Техническата служба на общинската администрация отразява върху дежурна карта (копие от плана или дигитално изображение) и документи по подходящ начин:

1. всички заявени от собственици и предприемачи (физически и юридически лица) инвестиционни инициативи, изискващи или не промяна на предназначението на земеделски земи или гори;

2. всички възложени, респ. допуснати/разрешени за изработване подробни устройствени планове, вкл. за обекти на техническата инфраструктура и за паркоустройство;

3. всички влезли в сила подробни устройствени планове, в т.ч. за обекти на техническата инфраструктура и за паркоустройство или изменения на такива планове, вкл. свързаните с промяна на конкретното предназначение;

4. всички решения за променено предназначение на земеделски земи или гори;

5. всички одобрени планове за управление на защитени територии по Закона за защитените територии, респ. определените в тях режими;

6. режимите за опазване на недвижими културни ценности (границы, охранителни зони, предписания за опазване), определени от компетентния орган по реда, определен в Закона за културното наследство.

(2) Техническата служба на общинската администрация периодично (всеки шест месеца) анализира по сочените в т.1 до 6. Резултати и информира в писмен вид Кмета и Главния архитект на общината за изводите, произтичащи от анализа.

Чл.17. Контролът по изпълнението на общината се осъществява от кмета и главния архитект на общината в съответствие с изискванията на чл. 5 и чл. 127ал.9 на ЗУТ.

14.5 ЧАСТ ПЕТА. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл.18.(1) В шест месечен срок от влизането на настоящите ПРАВИЛА И НОРМАТИВИ в сила, Техническата служба на община Бяла Слатина извършва преглед и анализ на всички действащи на територията на общината подробни устройствени планове за населените места и селищните образувания и на процедирани подробни устройствени планове на земеделски имоти, предназначени за промяна на предназначението им от гледна точка на съответствието им с предвижданията на общия устройствен план на общината и с настоящите Правила и нормативи.

(2) В зависимост от резултатите от анализа се определят:

1. плановете, чието действие се потвърждава;

2.планове,коитоследвадабъдатприведенивсъответствие с ОУПО и Правилата и нормативите чрез частични изменения;

3.планове,чиетодействиеследвадабъдеспрянопо съответния ред, а за засегнатите територии се изработят нови устройствени планове.

Чл.19. Общият устройствен план на община Бяла Слатина може да бъде изменен само в случаите, предвидени в чл.134(1) на ЗУТ.

Чл.20. Настоящите правила и нормативи за прилагане на ОУП на община Бяла Слатина не отменят действащите общи нормативни актове в областта на устройство на територията и други такива, свързани с тази материя

15 БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА

Територии с общо предназначение		Площ в ха	Площ в %	Площ в ха	Площ в %
1.	Жилищни функции	2646,46	4,85	2665,16	4,88
2.	Обществено-обслужващи функции, в т.ч.:	5,29	0,01	5,29	0,01
3.	Производствено-складови дейности, в т.ч.:	169,00	0,31	617,56	1,13
3.1.	Терени за електроенергийно производство	2,40		0,40	
3.2.	Територии за добив на полезни изкопаеми	14,20		14,20	
4.	Смесени многофункционални зони, в т.ч.:/стоп.дворове + други/		0,00	198,83	0,36
5.	Рекреационни дейности, курорти и вилни зони, в т.ч.:		0,00	149,59	0,27
5.1.	Зони по Параграф 4	134,66	0,25		
5.2.	Зони за туристическа активност/друг вид курортни дейности/			28,40	0,05
6.	Озеленяване, паркове и градини	28,54	0,05	28,54	0,05
7.	Гробищни паркове	20,48	0,04	20,48	0,04
8.	Спорт и атракции /терени за спорт-същ + спорти атракции - нови/	21,00	0,04	101,44	0,19
9.	Комунално обслужване и стопанство /сметища/	18,49	0,03	18,49	0,03
10.	Недвижимо културно наследство	2,82	0,01	2,82	0,01
11.	Земеделски територии, в т.ч.:	44643,48	81,79	43925,97	80,47
11.1.	Обработваеми земи - ниви	37638,20	68,95	37491,30	68,69
11.2.	Обработваеми земи - трайни насаждения	1424,12	2,61	1420,90	2,60
11.3.	Пасища и мери	4564,63	8,36	4436,67	8,13
11.4.	Други земеделски терени, в т.ч. деградирали земи, необработваеми /синори/ и др.	107,55	0,20	44,01	0,08
11.5.	Друг вид обработваеми земеделски земи	520,18	0,95	519,13	0,95
11.6.	Терени за селскостопанско производство, в т.ч. селскостопански дворове	388,79	0,71	13,96	0,03
12.	Горски територии, в т.ч.:	4492,73	8,23	4448,90	8,15
12.1.	Гори със стопанско предназначение	4276,75	7,84	4240,08	7,77
12.2.	Друг вид горски територии	215,99	0,40	208,82	0,38
13.	Водни площи /открити водни площи и течения/	577,91	1,06	577,91	1,06
14.	Транспорт и комуникации	1702,36	3,12	1688,74	3,09
15.	Техническа инфраструктура /техн. Инфр. + хидромелиорат.съор./	117,80	0,22	117,80	0,22
16.	Терени със специално предназначение	3,21	0,01	3,21	0,01
17.	Обща площ	54584,22	100,00	54584,22	100,00
Защитени и нарушени територии					
А	За природозащита - защитени територии и защитени зони	529,61	0,97	529,61	0,97
Б	За опазване на културното наследство /по данни от БАН/	38,32	0,07	38,32	0,07
В	С особена териториално-устройствена защита /санитарно-охранителна зона/	134,65	0,25	134,65	0,25
Г	За възстановяване и рекултивация /сметища и кариери/	16,60	0,03	16,60	0,03
Д	С активни потенциални свлачища и срутища	8,00	0,01	8,00	0,01
Е	Други нарушени територии	0,00	0,00	0,00	0,00
Ж	Обща площ (с отчитане на припокриването)	727,18	1,33	727,18	1,33